

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022,
z perspektywą do roku 2026

Zamawiający:

Urząd Gminy w Jedwabnie
ul. Warmińska 2
12-122 Jedwabno

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307A
61-249 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Masiota-Tomaszewska
mgr Andrzej Karkowski
mgr Kamil Nabagło

Listopad, 2019 r.

SPIS TREŚCI

I.	PODSTAWA PRAWNA I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
II.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	6
III.	POWIĄZANIE PROJEKTU DOKUMENTU Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO SZCZEBLA ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE DOKUMENTU	7
3.1	DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBLA	7
3.2	POWIĄZANIA PROJEKTU PROGRAMU Z CELAMI STRATEGICZNYMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM.....	16
IV.	METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	21
V.	STAN ŚRODOWISKA W GMINIE JEDWABNO	22
5.1	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY JEDWABNO	22
5.2	KLIMAT	22
5.3	STAN JAKOŚCI POWIETRZA.....	23
5.4	ZAGROŻENIA HAŁASEM	25
5.5	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	26
5.6	GOSPODAROWANIE WODAMI	27
5.7	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	32
5.8	ZASOBY GEOLOGICZNE	35
5.9	GLEBY	37
5.10	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	38
5.11	ZASOBY PRZYRODNICZE	41
5.12	POWAŻNE AWARIE.....	47
VI.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	49
VII.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	50
VIII.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE LUB BRAK ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	53
8.1.	ODDZIAŁYWANIE NA GLEBY I POWIERZCHNIĘ ZIEMI.....	70
8.2.	ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, W TYM JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD.....	71

8.3.	ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA	74
8.4.	ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA2000 ORAZ ICH INTEGRALNOŚĆ ...	79
8.5.	ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE.....	85
8.6.	ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	85
8.7.	ODDZIAŁYWANIE NA ZMIANY KLIMATU	86
8.8.	ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY.....	87
8.9.	ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ KULTUROWY I ZABYTKI	88
8.10.	ODDZIAŁYWANIE NA ZDROWIE I WARUNKI ŻYCIA LUDZI ORAZ DOBRA MATERIALNE.....	90
IX.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	93
X.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	94
10.1.	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I KRAJOBRAZU	94
10.2.	OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH	95
10.3.	OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ, ROŚLIN I ZWIERZĄT ORAZ OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	96
10.4.	OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	98
10.5.	OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZAPOBIEGANIE ZMIANOM KLIMATU	99
10.6.	OCHRONA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	99
10.7.	OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	100
10.8.	OCHRONA ZDROWIA I WARUNKÓW ŻYCIA LUDZI I DÓBR MATERIALNYCH.....	100
XI.	METODY ANALIZY SKUTÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	100
XII.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	105
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	106
	Wybrane akty prawne.....	115
	SPIS RYCIN	116
	SPIS TABEL	116

I. PODSTAWA PRAWNA I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest projekt „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026**”. Podstawą prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹, która implementuje obowiązki wynikające z dokumentów tj. m.in.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/52/UE z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywa Rady nr 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, stanowiąca wersję skonsolidowaną wcześniejszej dyrektywy EWG 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 o ochronie dziko żyjących ptaków (Directive on the Conservation of Wild Birds).

W nawiązaniu do powyższego, zgodnie z art. 46 i 47 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* organ opracowujący projekt „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026**”, który to Program wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jest zobligowany do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czego wynikiem jest sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowiska ma obowiązek przekazania ww. dokumentów do opiniowania właściwym organom oraz zapewnić możliwość udziału społecznego w postępowaniu zgodnie z art. 54 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnych zmian w środowisku wynikających z realizacji działań zawartych w projekcie dokumentu. W Prognozie wskazuje się na charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania, oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie/minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

¹ Dz.U. 2018 poz. 2081 ze zm.

II. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla projektu „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026**” zwanego w dalszej części „**POŚ**”, „**Program**” lub „**Dokument**”.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Jedwabno jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.

Celem strategicznym POŚ dla Gminy Jedwabno jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Jedwabno, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów.

Zawarte w POŚ dla Gminy Jedwabno rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Dokument jest wypełnieniem obowiązku Gminy w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszej kolejności działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

POŚ dla Gminy Jedwabno zawiera:

1. omówienie i powiązanie celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*²,
2. charakterystykę ogólną Gminy Jedwabno,
3. ocenę stanu środowiska na terenie jednostki z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami oraz dodatkowym obszarem,
4. wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji,
5. harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych,
6. omówienie systemu realizacji POŚ dla Gminy Jedwabno w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania,

W POŚ znajduje się zestawienie celów, kierunków interwencji, zadań własnych i monitorowanych na podstawie założeń budżetowych gminy, powiatu i województwa oraz

² Dz.U. 2019 poz. 1295

innych jednostek ochrony środowiska, które cyklicznie opracowują różnego rodzaju strategie i programy działań krótko- i długo okresowe. Ponadto na podstawie oceny stanu środowiska oraz założeń budżetowych gminy (w tym planów inwestycyjnych) sporządzono harmonogram rzeczowo-finansowy z podaniem kwot i terminu realizacji poszczególnych zadań mających wpływ na poprawę stanu środowiska gminy. Cele, kierunki interwencji oraz lista działań i zadań zostały przedstawione w **Rozdziale 6** POŚ dla Gminy Jedwabno

III. POWIĄZANIE PROJEKTU DOKUMENTU Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO SZCZEBLA ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W PROJEKCIE DOKUMENTU

POŚ dla Gminy Jedwabno realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.

Ponadto wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń Programu z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w POŚ działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednorodnej polityki strategicznej i ekologicznej.

3.1 DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBLA

Na potrzeby Prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę zgodności celów i kierunków interwencji wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno z celami innych dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z celami w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przedstawiono jedynie te cele strategiczne, które związane są z szeroko rozumianym systemem ochrony środowiska. Analizie zgodności poddano cele i kierunki interwencji wyznaczone zarówno w ramach zadań własnych gminy jak i zadań monitorowanych.

Tabela 1. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE I WSPÓLNOTOWE		
Agenda 21	<p>Agenda 21 jest dokumentem programowym, który przedstawia sposób opracowania i wdrażania programów zrównoważonego rozwoju w życie lokalne. Globalny Program Działań, czyli Agenda 21, prezentuje cele i kierunki rozwiązań światowych problemów ochrony środowiska u progu XXI wieku. Zawiera również zalecenia dla wszystkich uczestników procesu realizacji celów zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Agenda 21 składa się z czterech części:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zagadnienia społeczne i ekonomiczne, 2. problemy ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi w ujęciu ekorozwoju, 3. rola głównych grup społecznych i konieczności wzmocnienia ich roli w realizacji Agendy 21, 4. możliwości realizacyjne poszczególnych zadań i zaleceń. 	<p>Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami nadrzędnymi Agendy 21. Wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno cele i kierunki interwencji wskazują, w jaki sposób należy równoważyć rozwój gospodarczy i społeczny z poszanowaniem środowiska. Założenia POŚ dla Gminy Jedwabno opierają się na zasadzie „Myśl globalnie, działaj lokalnie”.</p>
Konwencja o różnorodności biologicznej	<p>Celem konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie. Według postanowień Konwencji konieczne jest zachowanie całego środowiska przyrodniczego, na wszystkich jego poziomach organizacji, czyli zarówno ekosystemów bogatych i zróżnicowanych, jak i ubogich, a także tych elementów, które do tej pory były niedocenione lub nawet świadomie niszczone. Należy zachować bogactwo ekosystemów użytkowanych gospodarczo, w tym tradycyjnych ras i odmian zwierząt hodowlanych oraz roślin użytkowych.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI PRZYRODNICZYMI ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PIEŁĘGNACJA, OCHRONA ISTNIEJĄCEJ ZIELENI URZĄDZONEJ, • KONTYNUACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ZALESIEN, • OCHRONA I ROZWÓJ FORM OCHRONY PRZYRODY
Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytety Strategii Europa 2020:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; 2) Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; 3) Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <p>Efektom realizacji priorytetów Europy 2020 będzie osiągnięcie wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w strategii i dotyczących m.in: na ograniczenia emisji CO₂ i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii: należy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 proc., jeśli warunki będą sprzyjające), 20 proc. energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20 proc.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • REALIZACJA PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE”, • PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, • PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH, • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ, • BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII</p> <ul style="list-style-type: none"> • BUDOWA FARMY FOTOWOLTAIKOWEJ NA DZIAŁCE OZNACZONEJ NR EWID. 358/4

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
<p>Zrównoważona Europa dla Lepszego Świata: Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej</p>	<p>Cel nadrzędny (globalny): Rozwój zrównoważony. Osiągnięcie celu poprzez realizację celów szczegółowych i działań głównie w aspektach tj: 1) Ograniczenie zmian klimatycznych oraz wzrostu zużycia energii 2) Bardziej odpowiedzialne zarządzanie zasobami naturalnymi 3) Poprawa systemu transportowego oraz systemu zarządzania gruntami</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPOBIEGANIE SKUTKOM SUSZY</p> <ul style="list-style-type: none"> • RETENCJONOWANIE WÓD OPADOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: MODERNIZOWANIE SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH , • MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH, • MODERNIZACJA DRÓG WOJEWÓDZKICH, • MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPOBIEGANIE NIEWŁAŚCIWEMU ZAGOSPODAROWANIU ZŁÓŻ</p> <ul style="list-style-type: none"> • OCHRONA NIEZAGOSPODAROWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPOBIEGANIE NIEWŁAŚCIWEMU ZAGOSPODAROWANIU ZŁÓŻ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • OCHRONA NAJLEPSZYCH GLEB W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
<p>Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania</p>	<p>Cel główny: osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Działania: 1) Tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, 2) Włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, 3) Stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji, 4) Nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.</p>	<p>Wyznaczone cele i kierunki interwencji w ramach poszczególnych obszarów uwzględniają zagadnienia horyzontalne w tym adaptację do zmian klimatu. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zapewniają poprawę warunków klimatycznych oraz dbałość o jakość powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, stosowanie rozwiązań energooszczędnych, przeciwdziałanie zagrożeniom nadzwyczajnym (suszą, powodziom itp.) oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.</p>
<p>VII Program działań na rzecz środowiska (7EAP) – priorytety polityki ochrony środowiska w UE do roku 2020</p>	<p>Cele główne: Cel 1: Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE Cel 2: Przekształcenie UE w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną Cel 3: Ochrona obywateli UE przed związanymi ze środowiskiem naciskami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu Cel 4: Zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki OŚ i przeciwdziałania zmianom klimatu Cel 5: Lepsze uwzględnianie problematyki środowiska i większa spójność polityki we wszystkich dziedzinach Cel 6: Wspieranie zrównoważonego charakteru miast UE</p>	<p>Wszystkie cele i kierunki interwencji wyznaczone dla poszczególnych obszarów. POŚ dla Gminy Jedwabno wyznacza cele i kierunki dotyczące ochrony przyrody, bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz ochrony zdrowia ludzi przed zagrożeniami środowiskowymi, w tym poważnymi awariami. Założenia przyjęte w POŚ dla Gminy zapewniają rozwój gospodarczy regionu z pełnym poszanowaniem bioróżnorodności. Zostają spełnione, więc wszystkie cele strategiczne wyznaczone w VII Programie działań na rzecz ochrony środowiska (7EAP).</p>
<p>Nasze ubezpieczenie na życie – nasz kapitał naturalny - Strategia różnorodności biologicznej UE do 2020 r.</p>	<p>Cel: Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, a także zwiększenie wkładu UE w zapobieganie utracie różnorodności biologicznej na świecie.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI PRZYRODNICZYMI ZADANIA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. PIELEGNACJA, OCHRONA ISTNIEJĄCEJ ZIELENI URZĄDZONEJ, 2. KONTYNUACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ZALESIENI, 3. OCHRONA I ROZWÓJ FORM OCHRONY PRZYRODY

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
DOKUMENTY KRAJOWE		
<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Fala Nowoczesności</p>	<p>Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”: Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce, Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii, Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”: Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach, Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta, Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”: Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> • BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: MODERNIZOWANIE SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH , • MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH, • MODERNIZACJA DRÓG WOJEWÓDZKICH, • MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: PROWADZENIE DZIAŁAŃ ADMINISTRACYJNYCH I INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE OGRANICZANIA ZAGROŻENIA ZE STRONY PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACJA LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH , • MONITORING EMISJI PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: DZIAŁANIA KONTROLNO-MONITORINGOWE WÓD</p> <ul style="list-style-type: none"> • MONITORING JAKOŚCI WÓD UJMOWANYCH NA CELE KOMUNALNE, • MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
<p>Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”</p>	<p>Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni, Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna, Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią, Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii, Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej, Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich, Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne, Cel 3. Poprawa stanu środowiska Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki, Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne, Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych, Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy</p>	<p>Wszystkie zaproponowane w Programie cele i kierunki</p>

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030)	<p>Cel główny: zwiększenie dostępności transportowej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.</p> <p>Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego</p> <p>Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,</p> <p>Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: MODERNIZOWANIE SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH , • MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH, • MODERNIZACJA DRÓG WOJEWÓDZKICH, • MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	<p>Głównym celem opracowania Strategii jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie zaadresować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. W Strategii tej określono cel główny, którym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.</p> <p>Celami środowiskowymi Strategii są:</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej</p> <p>Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe</p> <p>Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</p>	<p>Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji są zgodne z celami środowiskowymi „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020”. Założenia wskazane w POŚ dla Gminy Jedwabno są zgodne z celem głównym strategii jakim jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju gminy. Wyznaczone cele i kierunki interwencji zakładają dbałość o środowisko przyrodnicze poprzez uporządkowanie, pielęgnację, ochronę i efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy. Ponadto przyjęte założenia zapewniają prawidłowy i efektywny rozwój rolnictwa oraz zwiększają potencjał rozwoju gminy w tym kierunku.</p>
Polityka Energetyczna Polski do 2030r.	<p>Brak jasno zdefiniowanego celu głównego.</p> <p>Podstawowe kierunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa efektywności energetycznej, • wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii, • dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, • rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw, • rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii, • ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. 	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH</p> <p>ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • REALIZACJA PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE”, • PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, • PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH, • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ, • BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: PROWADZENIE DZIAŁAŃ ADMINISTRACYJNYCH I INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE OGRANICZANIA ZAGROŻENIA ZE STRONY PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> • MODERNIZACJA LINII ELEKTROENERGETYCZNYCH , • MONITORING EMISJI PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
<p>Polityka klimatyczna Polski Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020</p>	<p>Celem strategicznym polityki klimatycznej jest włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych, długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych.</p>	<p>Wszystkie zaproponowane w Programie cele i kierunki</p>
<p>Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w latach 2010 – 2020</p>	<p>Plan określa krajowe cele dotyczące udziału energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w sektorach: transportowym, energii elektrycznej oraz ogrzewania i chłodzenia w 2020 r. z uwzględnieniem wpływu innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii. Określa ponadto środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych w zakresie udziału OZE w wykorzystaniu energii finalnej.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • REALIZACJA PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE”, • PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, • PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH, • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ, • BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</p>	<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.</p>	<p>Wszystkie wyznaczone cele i kierunki interwencji muszą być realizowane zgodnie przyjętymi zasadami kształtowania przestrzeni w gminie (Studium uwarunkowań, MPZP) oraz województwie (Plan zagospodarowania przestrzennego). Wyznaczone zadania (w szczególności inwestycyjne) powinny być zgodne z obowiązującą polityką przestrzenną gminy i województwa, w szczególności z aktami prawa miejscowego, które wyznaczają ramy kształtowania i wykorzystania przestrzeni w poszczególnych regionach gminy. Ważnym jest zatem osiągnięcie wyznaczonego efektu ekologicznego nakreślonego w celu i kierunku interwencji przy jednoczesnym zachowaniu dbałości o walory przestrzenno-krajobrazowe.</p>
<p>Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - AKPOŚK 2017</p>	<p>Cel główny: Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, • MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI I PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW W JEDWABNIE, • DOTOWANIE PRZYŁĄCZEŃ DO SIECI KANALIZACYJNEJ

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	<p>KPGO 2022 określa następujące zadania w zakresie gospodarki odpadami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ochrona środowiska i zdrowia ludzi przez zapobieganie negatywnemu wpływowi wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, lub zmniejszanie go, oraz przez zmniejszenie ogólnych skutków użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania dzięki stosowaniu następującej hierarchii sposobów postępowania z odpadami: zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwianie; 2) pilne zwiększenie wysiłków, między innymi w celu zwalczania zanieczyszczenia i ustanowienia ogólnounijnego głównego celu ilościowego w zakresie ograniczenia ilości odpadów wyrzucanych do mórz, przy uwzględnieniu strategii morskich ustanowionych przez państwa członkowskie UE; 3) poprawa ZPO i gospodarki odpadami w Unii, aby zapewnić między innymi lepsze wykorzystanie zasobów; 4) przekształcenie odpadów w zasoby, co wymaga pełnego wdrożenia unijnych przepisów dotyczących odpadów w całej Unii, opartego na bezwzględny przestrzeganiu hierarchii sposobów postępowania z odpadami; 5) ograniczenie odzyskiwania energii do materiałów nienadających się do recyklingu 6) stopniowe wycofywanie składowania odpadów nadających się do recyklingu lub odzysku; <p>zapewnienie recyklingu najwyższej jakości, jeśli wykorzystanie materiału pochodzącego z recyklingu nie prowadzi do ogólnych negatywnych skutków dla środowiska lub zdrowia ludzi.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEJ OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE ODBIORU I UTYLIZACJI ODPADÓW</p> <p>ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEGO SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI, • KONTYNUACJA EDUKACJI Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI, • BUDOWA PSZOK, • WSPARCIE KOMPOSTOWANIA
Polityka Wodna Państwa do roku 2030	<p>Projekt „Polityki Wodnej Państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)” został przygotowany przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej na podstawie opracowania pt. „Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015). Celem nadrzędnym PWP 2030 jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powodzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównywania dysproporcji regionalnych.</p> <p>Cele strategiczne:</p> <p>Cel strategiczny1: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów,</p> <p>Cel strategiczny2: Zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę,</p> <p>Cel strategiczny3: Zaspokojenie społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,</p> <p>Cel strategiczny4: Ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków powodzi i susz,</p> <p>Cel strategiczny5: Reforma systemu zarządzania i finansowania gospodarki wodnej.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPOGIEGANIE SKUTKOM SUSZY</p> <p>ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RETENCJONOWANIE WÓD OPADOWYCH • KIERUNEK INTERWENCJI: BIEŻĄCA KONSERWCJA INFRASTRUKTURY WODNEJ • UTRZYMANIE WE WŁAŚCIWYM STANIE TECHNICZNYM ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY GOSPODARKI WODNEJ <p>KIERUNEK INTERWENCJI: DZIAŁANIA KONTROLNO-MONITORINGOWE WÓD</p> <ul style="list-style-type: none"> • MONITORING JAKOŚCI WÓD UJMOWANYCH NA CELE KOMUNALNE, • MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ</p> <p>ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, • MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI I PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW W JEDWABNIE, • DOTOWANIE PRZYŁĄCZEŃ DO SIECI KANALIZACYJNEJ

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości	Cel główny: Zapewnienie zwiększenia lesistości kraju do 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050.	KIERUNEK INTERWENCJI: WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI PRZYRODNICZYMI ZADANIA: <ul style="list-style-type: none"> • KONTYNUACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ZALESIEŃ
Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014-2020	<p>Stanowi kontynuację Krajowej Strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem Działań na lata 2007-2013.</p> <p>Cel nadrzędny Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.</p> <p>Cele strategiczne i cele operacyjne:</p> <p>Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.</p> <p>Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej</p> <p>Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk</p> <p>Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi</p> <p>Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług</p> <p>Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych</p> <p>Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych</p> <p>Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej</p>	KIERUNEK INTERWENCJI: WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI PRZYRODNICZYMI ZADANIA: <ul style="list-style-type: none"> • PIELĘGNACJA, OCHRONA ISTNIEJĄCEJ ZIELENI URZĄDZONEJ, • KONTYNUACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ZALESIEŃ, • OCHRONA I ROZWÓJ FORM OCHRONY PRZYRODY
opracowanie własne		

3.2 POWIĄZANIA PROJEKTU PROGRAMU Z CELAMI STRATEGICZNYMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Na potrzeby Prognozy oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę zgodności celów i kierunków interwencji wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno z celami innych dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym (wojewódzkim, powiatowym). Dokumenty zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z celami w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przedstawiono jedynie te cele strategiczne, które związane są z szeroko rozumianym systemem ochrony środowiska. Analizie zgodności poddano cele i kierunki interwencji wyznaczone zarówno w ramach zadań własnych gminy jak i zadań monitorowanych.

Tabela 2. Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym (gminnym, powiatowym i wojewódzkim)

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE		
<p>Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020</p>	<p>Założenia opracowywanego Programu ochrony środowiska powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska - Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020, którego celami są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości powietrza, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. 2. Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów. 3. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych. 4. Osiąganie celów środowiskowych dla wód. 5. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią. 6. Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności. 7. Ograniczanie zużycia wody. 8. Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami. 9. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin. 10. Ochrona gleb. 11. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB. 12. Zapobieganie powstawaniu odpadów. 13. Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa i zmiana ich zachowań. 14. Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności ponownego użycia, recyklingu i energii zawartej w odpadach – odzyskiwanie energii powinno zostać ograniczone do materiałów nienadających się do recyklingu. 15. Dalszy rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów, w tym odpadów biodegradowalnych i odpadów niebezpiecznych. 16. Zmniejszenie ilości kierowanych na składowiska odpadów – składowanie powinno zostać ograniczone do odpadów resztkowych. 17. Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym nieczynnych składowisk odpadów. 18. Ochrona obszarów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. 19. Zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa. 20. Doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. 21. Ograniczanie zagrożeń dla rodzimej przyrody. 22. Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie i na terenach zurbanizowanych. 23. Włączanie społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody. 24. Ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami i minimalizacja ich skutków. 	<p>Wszystkie zaproponowane w Programie cele i kierunki</p>

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
<p>Plan Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022</p>	<p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno uwzględnia także cele przyjęte w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022. Działania Gminy w zakresie gospodarki odpadami wpisują się w realizację celów planu wojewódzkiego, którymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB, • minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych, • ograniczenie marnotrawstwa żywności, • ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska, poprzez działania na etapach wydobycia surowców, produkcji i konsumpcji, • wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów, głównie odpadów niebezpiecznych i odpadów przeznaczonych do recyklingu, • wysoki poziom ponownego użycia produktów, • wysoki udział odzysku, w tym w szczególności recyklingu, • składowanie odpadów ograniczone do minimum, • remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych i nieczynnych składowisk odpadów, • wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami, • wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców województwa. 	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEJ OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE ODBIORU I UTYLIZACJI ODPADÓW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEGO SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI, • KONTYNUACJA EDUKACJI Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI, • BUDOWA PSZOK, • WSPARCIE KOMPOSTOWANIA <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ZAPOBIEGANIE NIEWŁAŚCIWEMU ZAGOSPODAROWANIU ŻŁÓŻ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • OCHRONA NIEZAGOSPODAROWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
<p>Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025</p>	<p>Kolejnym strategicznym dokumentem jest Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025, która stanowi wytyczne dla miejskiej strategii.</p> <p>W ramach Strategii wytyczono 4 cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost konkurencyjności gospodarki, • wzrost aktywności społecznej, • wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych, • nowoczesna infrastruktura rozwoju 	<p>Wszystkie zadania infrastrukturalne, przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ, • MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH, • MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH, • MODERNIZACJA DRÓG WOJEWÓDZKICH, • MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH, • ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, • MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W JEDWABNIE, • MODERNIZACJA PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
<p>Program Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10</p>	<p>Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia Programu Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 (uchwała nr IV/96/15 Sejmiku Województwa z dnia 16.02.2015 r.), ponieważ Gmina Jedwabno znajduje się w strefie objętej Programem.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH: REALIZACJA PROGRAMU „CZyste Powietrze”, PODNIOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ PODNIOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH KIERUNEK INTERWENCJI: ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII: BUDOWA FARMY FOTOWOLTAIKOWEJ NA DZIAŁCE OZNACZONEJ NR EWID. 358/4</p>
<p>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020</p>	<p>Z gospodarką odpadami wiąże się również Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020 (uchwała Zarządu Województwa Nr 59/737/11/IV z dnia 15.11.2011 r.). Za główny i nadrzędny cel Programu przyjęto usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów i odpadów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.</p>	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST: DEMONTAŻ I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST</p>
DOKUMENTY POWIATOWE		
<p>Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021</p>	<p>W dokumencie założono następujące cele główne i odpowiadające im cele szczegółowe na obszarze Powiatu Szczycieńskiego: Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skuteczna ochrona środowiska naturalnego, • Zachowanie istniejącego świata roślin i zwierząt, • Zachowanie wysokich walorów krajobrazowych, • Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych. <p>Poprawa jakości środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona jakości wód, • Ochrona powierzchni ziemi, • Bioróżnorodność. <p>Edukacja ekologiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. <p>Celem strategicznym dla powiatu jest „dobry stan środowiska naturalnego umożliwiający zrównoważony rozwój powiatu szczycieńskiego”.</p>	<p>Wszystkie zaproponowane w Programie cele i kierunki</p>

Lp.	Cele wyznaczone w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach strategicznych	Cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Obszaru Gmin Położonych Na Terenie Powiatu Szczycieńskiego, Mrągowskiego oraz Nidzickiego	<p>Głównym celem przewidzianym w przedmiotowym dokumencie jest zmniejszenie emisyjności gospodarki, zwiększenie stabilności dostaw energii elektrycznej i ciepłej oraz poprawa jakości komunikacji zbiorowej. Można to osiągnąć za pośrednictwem proponowanych działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalizacja zużycia energii, • ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, • rozwój energetyki, • zwiększenie produkcji energii z OZE, • promowanie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach 	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: ELIMINACJA ZANIECZYSZCZEŃ PUNKTOWYCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • REALIZACJA PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE”, • PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ • PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ • BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH <p>KIERUNEK INTERWENCJI: ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BUDOWA FARMY FOTOWOLTAICZNEJ NA DZIAŁCE OZNACZONEJ NR EWID. 358/
DOKUMENTY POWIATOWE		
Program Ochrony Środowiska Gminy Jedwabno na lata 2005-2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2010	Niniejszy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno uwzględnia zapisy dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań.	Wszystkie zaproponowane w Programie cele i kierunki
Strategia Rozwoju Gminy Jedwabno	<p>Ze Strategii Rozwoju Gminy Jedwabno uchwalonej 17 grudnia 2009 roku (Uchwała nr XXXII/179/09) wzięto pod uwagę zapisy dotyczące następujących celów, programów i zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie i zagospodarowanie centrów wsi, urządzenie terenów zielonych i wypoczynkowych oraz zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych, • budowa nowych dróg oraz modernizacja istniejących, • modernizacja sieci ciepłowniczych i budowa gazociągów, • program gospodarki wodno-ściekowej, • system zbierania i segregacji odpadów, • modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego, • program poprawy bezpieczeństwa publicznego. 	<p>Wszystkie zadania infrastrukturalne, przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ, • MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH, • MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH, • MODERNIZACJA DRÓG WOJEWÓDZKICH, • MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH, • ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, • MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W JEDWABNIE, • MODERNIZACJA PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY
Gminny Program Usuwania Azbestu. Gmina Jedwabno	Pod uwagę wzięto także zapisy Gminnego Program Usuwania Azbestu. Gmina Jedwabno przyjętego Uchwałą nr XIV/93/2012 Rady Gminy Jedwabno z dnia 30 stycznia 2012 roku. Program zakłada unieszkodliwienie i utylizację wyrobów zawierających azbest do roku 2032.	<p>KIERUNEK INTERWENCJI: USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST</p> <p>ZADANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DEMONTAŻ I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
opracowanie własne		

IV. METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

1. ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
2. ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
3. opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano znaczące negatywne oddziaływania;
4. opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru Gminy Jedwabno tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń projektu POŚ dla Gminy Jedwabno na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026” wynika z art. 51 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ponadto zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (znak pisma: WOOŚ.411.106.2019.AD.2 z dnia 4 listopada 2019 roku) – **załącznik nr 1.**

Oświadczenie autora o spełnieniu wymagań Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018, poz. 2081 ze zm.) stanowi **załącznik nr 2.**

V. STAN ŚRODOWISKA W GMINIE JEDWABNO

5.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY JEDWABNO

Gmina Jedwabno położona jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim. Omawiana jednostka administracyjna zajmuje powierzchnię 312 km² (31 190 ha) i według stanu na koniec 2018 roku zamieszkiwało ją 3 667 osób. Gęstość zaludnienia nie jest duża i wynosi ok. 12 os./km². Blisko 70% ogólnej powierzchni Gminy zajmują lasy, a dalej w kolejności są wody powierzchniowe stojące i płynące (łącznie 38 jezior w tym najczystsze Jezioro Świętajno), użytki rolne i tereny zabudowane. Należy zaznaczyć, że w miejscowości Narty są problemy z ujęciem głębinowym, ponieważ okresowo brakuje w nim wody. Gmina dzieli się na 17 sołectw: Dłużek, Brajniki, Burdąg, Czarny Piec, Jedwabno, Kot, Lipniki, Małszewo, Narty, Nowe Borowe, Nowy Dwór, Piduń, Rekownica, Szuć, Waplewo, Witowo oraz Witówko.

W ostatnich latach odnotowuje się spadek liczby osób w wieku przed- i produkcyjnym, natomiast wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Jest to ogólnopolska tendencja, przy czym należy podkreślić, że porównując tożsame dane dla województwa warmińsko-mazurskiego, bilans jest bardziej korzystny (większy udział osób w wieku produkcyjnym i mniejszy osób w wieku poprodukcyjnym). Omawiając liczbę ludności zaznaczyć trzeba, że w okresie wiosenno-letnim liczba osób przebywających w Gminie jest dużo wyższa niż wynikałoby to ze statystyk, ponieważ atrakcyjność turystyczna sprawia, że omawiana jednostka jest miejscem wypoczynku dla wielu osób spoza obszaru Gminy – słynie bowiem z licznych jezior i rzek. Najbardziej popularne to: Świętajno, Burdąskie, Dłużek i Jedwabskie. Przepływająca przez Gminę rzeka Omulew posiada status szlaku kajakowego i pozwala na aktywną formę wypoczynku. Szlak przebiega przez tereny leśne, gdzie można podziwiać faunę i florę Mazur. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej obejmuje cały obszar Gminy, ale to nie jedyna forma ochrony przyrody ustanowiona na tym obszarze.

W Gminie nie ma rozwiniętego przemysłu i nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe, ale z punktu widzenia ewentualnych zagrożeń środowiskowych odnotować trzeba lokalizację: stacji paliw ORLEN (przy ulicy 1 Maja w Jedwabnie) – ryzyko poważnej awarii, pól kempingowych (Warchały, Rekownica) – nieunormowana gospodarka wodno-ściekowa, oczyszczalni ścieków w Jedwabnie i miejsca zrzutu ścieków – negatywne oddziaływanie głównie na ludzi, zwierzęta i rośliny, pogarszanie walorów estetycznych środowiska.

Według stanu na koniec 2018 roku w Gminie zarejestrowanych było 262 podmiotów gospodarczych z czego prawie wszystkie (253) zatrudniały do 9 osób – mikroprzedsiębiorstwa.

5.2 KLIMAT

Według koncepcji podziału Polski ze względu na klimat w oparciu o izogradient klimatyczny zaproponowanej przez prof. dr hab. Alojzego Wosia obszar Gminy Jedwabno znajduje się w regionie zachodniomazurskim. Region ten znajduje się pod wpływem klimatu kontynentalnego co oznacza dość krótkie lato i długą śnieżną zimę. Pokrywa śnieżna zalega od 70 do 90 dni. Okres wegetacji roślin trwa natomiast około 190 – 200 dni. Suma średnich rocznych opadów wynosi około 600 – 650 mm. Średnia wilgotność oscyluje około 82%, natomiast średnia temperatura powietrza to około 7,5°C. Charakterystycznym elementem tego obszaru jest to, że

okres wczesnowiosenny objawia się niedoborem opadów. Wiatry wieją najczęściej z kierunku zachodniego, wiosną natomiast z kierunku wschodniego.

Warunki klimatyczne niosą za sobą konieczność ogrzewania budynków w okresie jesienno-zimowym, co w Gminie Jedwabno rozumiane jest głównie jako indywidualne źródła pochodzące z gospodarstw domowych. Według danych zawartych w PLANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA OBSZARU GMIN POŁOŻONYCH NA TERENIE POWIATU SZCZYCIEŃSKIEGO, MRĄGOWSKIEGO ORAZ NIDZICKIEGO, w Gminie zastosowane są następujące rodzaje technologii do ogrzewania budynków: węglowe, olejowe oraz elektryczne. Wykorzystywanie węgla jako źródła ogrzewania budynków połączone z małą efektywnością samego procesu spalania tego surowca prowadzi do emisji pyłów i szkodliwych gazów do atmosfery w postaci tzw. niskiej emisji. Zanieczyszczenia powietrza uważane są za najbardziej niebezpieczne ze wszystkich zanieczyszczeń, gdyż są mobilne i mogą skazić na dużych obszarach praktycznie wszystkie komponenty środowiska. Należy jednak w tym miejscu podkreślić brak uciążliwości przemysłowych na obszarze jednostki, a także bardzo duży udziałem lasów w ogólnej powierzchni Gminy. Ogólnie, województwo warmińsko-mazurskie jest jednym z najmniej zanieczyszczonych i dlatego zostało objęte programem Zielone Płuca Polski.

5.3 STAN JAKOŚCI POWIETRZA

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach Rozporządzenie określa dozwoloną liczbę przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 r. poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje podział kraju na strefy. Według niego w województwie warmińsko-mazurskim wydzielono 3 strefy: miasto Olsztyn, miasto Elbląg oraz strefa warmińsko-mazurska. Gmina Jedwabno należy do strefy warmińsko-mazurskiej.

Dane za lata 2017-2018 pozwalają na przedstawienie następujących wniosków dla strefy warmińsko-mazurskiej:

- a) kryterium ochrony zdrowia:
 - wykazane zostały ponadnormatywne stężenia (klasa C) benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀, tendencja ta utrzymała się w każdym z analizowanych lat,
 - stwierdzono ponadnormatywne stężenia (klasa C) pyłu zawieszonego PM₁₀ w 2018 roku – pogorszenie wartości parametru,
 - określono przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu (klasa D₂) w każdym z analizowanych lat,
 - określono brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla PM_{2,5} (II faza) w każdym z analizowanych lat (klasa A₁),

- stężenia pozostałych substancji były na niskim poziomie i nie przekraczały obowiązujących norm (klasa A),
- b) kryterium ochrony roślin:
 - odnotowano przekroczenie poziomu celu długoterminowego (klasa D2) dla ozonu w 2018 roku – pogorszenie wartości parametru,
 - stężenia zanieczyszczeń: SO₂, NO_x, O₃ (poziom docelowy) osiągnęły wartości w granicach dopuszczalnych norm.

W związku z wynikami oceny zanieczyszczeń, Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego podjął następujące uchwały dotyczące także obszaru Gminy Jedwabno:

- a) „Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀”, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr IV/96/15 z dnia 16 lutego 2015 r.,
- b) „Plan działań krótkoterminowych dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀”, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr IV/97/15 z dnia 16 lutego 2015 r.

Przyczyną powstawiania zanieczyszczeń powietrza na obszarze Gminy Jedwabno są przede wszystkim jednorodzinne budynki mieszkalne wykorzystujące tradycyjne piece na węgiel lub drewno. Obecnie na terenie jednostki są tylko dwie duże kotłownie lokalne, które zajmują się dostarczaniem ciepła do osiedli – na ul. Warmińskiej i ul. Leśnej w Jedwabnie. Zarówno same budynki kotłowni, jak i ich wyposażenie od lat były w stanie krytycznym. Brak odpowiedniego systemu zarządzania i nadzoru nad tymi obiektami, prowadzonymi przez zewnętrzne firmy, spowodował rozrastanie się problemów Gminy w tym zakresie. Dotychczas za stan techniczny kotłowni odpowiadała Gmina, a zyski z tego tytułu uzyskiwały firmy prywatne. Sytuacja zmieniła się po utworzeniu Zakładu Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o., która przejęła administrowanie tymi obiektami. Spółka od chwili przejęcia kotłowni w 2016 r. rozpoczęła działania w celu wykonania napraw, doposażenia oraz ogólnej poprawy stanu technicznego kotłowni. Środki na ten cel pochodzą z opłat za ciepło płaconych przez użytkowników ciepła. Gmina Jedwabno oraz ZGK Spółka z o. o. realizują założenia Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Jedwabno i w ramach tych działań planuje się przejście na gaz kotłowni i obiektów publicznych od 2020 roku.

Obszarem problemowym są także budynki użyteczności publicznej również charakteryzujące się niedoinwestowaniem i w wielu przypadkach wysokim jednostkowym zużyciem ciepła do ogrzewania budynków, powodowanym niedostateczną termiczną izolacyjnością i szczelnością przegród zewnętrznych, niską sprawnością termiczną kotłowni, brakiem wykorzystania paliw odnawialnych czy nieefektywnymi instalacjami grzewczymi.

Do zidentyfikowanego obszaru problemowego zalicza się także dotychczasowe wzorce konsumpcji. Problem nie dotyczy wyłącznie mieszkańców, ale również sfery samorządowej. Istnieje konieczność zmiany starych wzorców konsumpcji, na nowe ukierunkowane na produkty niskoemisyjne. W tej sferze działań powinno znaleźć się podnoszenie świadomości i wiedzy

mieszkańców i samorządu w zakresie możliwych rozwiązań niskoemisyjnych i korzyści wynikających z takich decyzji i wyborów prowadzących do zmniejszenia niskich emisji.

5.4 ZAGROŻENIA HAŁASEM

Przez obszar Gminy przebiega odcinek drogi krajowej nr 58 o długości 23,12 km – zakres pikietażowy: 27+525÷50+645. a także dwa odcinki dróg wojewódzkich:

- nr 508 – łącząca Jedwabno z Wielbarkiem o łącznej długości 23 km (w granicach administracyjnych omawianej jednostki 12,026 km),
- nr 545 – łącząca Jedwabno z Działdowem o łącznej długości 51 km (w granicach administracyjnych – 9,198 km).

Uzupełnieniem tej sieci są drogi powiatowe i gminne. Drogi gminne w dużej mierze znajdują się w niedostatecznym stanie technicznym i wymagają gruntownej modernizacji. Jest to zauważalny problem w Gminie, dlatego samorząd lokalny zwraca na ten problem szczególną uwagę i ukierunkowuje swoje plany inwestycyjne na poprawę stanu istniejących i budowę nowych dróg. Przez teren Gminy nie przebiegają linie kolejowe.

Ponieważ stan nawierzchni dróg ma duży związek z emisją hałasu, przedstawiono zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie, informację na temat stanu drogi krajowej nr 58 w granicach Gminy. Ocena została dokonana zgodnie z Wytycznymi Diagnostyki Stanu Nawierzchni. Zgodnie z nią 49,6% badanego zakresu znajduje się w stanie pożądanym (11,754 km), 4,3% w stanie ostrzegawczym (1 km), a 46,0% w stanie krytycznym (10,365 km).

W 2015 r. przeprowadzony został Generalny Pomiar Ruchu. Nie jest to ocena narażenia na hałas, jednak na podstawie liczby przejeżdżających pojazdów można ocenić stopień uciążliwości dla mieszkańców. Badane odcinki to:

- ZGNIŁOCHA-JEDWABNO,
- JEDWABNO-SZCZYTNO.

Z zebranych danych wynika, że odcinek Jedwabno-Szczytno charakteryzuje większe natężenie ruchu pojazdów (blisko dwukrotnie). W porównaniu do roku 2010, generalnie odnotowano spadek natężenia ruchu pojazdów, ale udział ruchu ciężarowego (generującego w największym stopniu hałas) na odcinku Zgniłocha-Jedwabno zwiększył się (z 10,26% do 12,22%).

Zaprezentowane dane GPR dotyczące odcinków dróg wojewódzkich również ukazują ogólny spadek natężenia ruchu pojazdów, ale w przypadku drogi wojewódzkiej nr 508 odnotować należy wzrost udziału ruchu ciężarowego. Jeśli chodzi zaś o stan dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar Gminy to na podstawie danych zebranych od Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie stwierdza się, że odcinek drogi nr 508 jest w przeważającej części w stanie dobrym i odcinkowo w stanie zadowalającym, natomiast odcinek drogi nr 545 jest w gorszym stanie technicznym i tak:

- a) 1,394 km drogi jest w stanie ostrzegawczym (km 41+906-43+000),
- b) 5,904 km drogi jest w stanie złym (km 43+000-46+200 oraz km 48+400-51+104),
- c) 2,200 km drogi jest w stanie zadowalającym (km 46+200=48+400)³.

Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie przeprowadził w 2017 roku badania monitoringowe hałasu drogowego w Jedwabnie. Badania monitoringowe wykazały brak

³ ocena ustalona na podstawie wskaźnika oceny ogólnej

przekroczeń dopuszczalnego poziomu długoterminowego całodobowego jak i w porze nocnej. Należy jednak w tym miejscu podkreślić, że najwyższe wartości wskaźników długoterminowych uzyskano w Jedwabnie – miejscowości najmniejszej spośród analizowanych.

Normy dla krótkoterminowych poziomów hałasu dla Jedwabna nie zostały spełnione. Stwierdzono przekroczenia wartości granicznych ustalonych dla danego sposobu użytkowania obszaru. Przekroczenia mieściły się jednak w przedziale do 5 dB.

Podsumowując, klimat akustyczny Jedwabna w przeważającej części nie stanowi dużych uciążliwości dla mieszkańców i wskaźniki długoterminowe nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych. Przekroczenia poziomu krótkoterminowego dotyczą odcinków dróg przebiegających w centrum miejscowości lub tras wylotowych (ul. Olsztyńska oraz ul. 1 Maja - wjazd od strony Nidzicy – tylko dla pory dnia - L_{AeqD}).

5.5 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Dystrybucją energii na obszarze zajmuje się ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Olsztynie. Zgodnie z danymi otrzymanymi od Spółki, na obszarze Gminy nie ma linii i stacji elektroenergetycznych o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, czyli mogących potencjalnie niekorzystnie wpływać na ludzi.

Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi jednak zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji jest w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary akredytowanych laboratoriów. Stacje GSM, UMTS i LTE znajdują się w miejscowościach: Dłużek, Jedwabno, Nowy Dwór, Rekownica i Brajniki.

Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi wojewódzki inspektor ochrony środowiska – w tym przypadku WIOŚ w Olsztynie. Badania odbywają się w cyklach, a zakres i sposób prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

Ostatnio, WIOŚ prowadził badania w Jedwabnie 16 maja 2018 roku. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej wartości dla składowej elektrycznej promieniowania elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m. Zmierzona wartość wyniosła 0,17 V/m, czyli znacznie poniżej normy.

Zgodnie z danymi przekazanymi od operatora sieci elektroenergetycznej w Gminie realizowane są także modernizacje sieci, a wszelkie prace prowadzone są w sposób bezpieczny, z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana sposobu zagospodarowania terenu w pasie ograniczonego użytkowania o szerokości 20 m w obie strony od osi linii WN 110 kV oraz w pasie technicznym o szerokości po 6,5 m w obie strony od osi linii napowietrznych SN 15 kV lub przebudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej związana z nowo projektowanym sposobem zagospodarowania terenu, niezależnie od poziomu jej napięcia, jest możliwa w uzgodnieniu i na warunkach gestora sieci.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że Gmina wolna jest od zagrożeń wynikających z promieniowania pól elektromagnetycznych.

5.6 GOSPODAROWANIE WODAMI

Zgodnie z obecnie obowiązującymi danymi, Gmina Jedwabno położona jest obszarze dorzeczy Pregoty i Wisły w regionach wodnych:

- Łyny i Węgorapy (dorzecze Pregoty),
- Środkowej Wisły (dorzecze Wisły).

Region administrowany jest przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Zasięg administracji RZGW w Warszawie obejmuje tylko niewielkie trzy fragmenty na południu Gminy.

Głównym ciekim przepływającym przez obszar Gminy jest Omulew – prawy dopływ Narwi o długości 127,2 km. Rzeka płynie przez Równinę Mazurską i Równinę Kurpiowską, w województwie warmińsko-mazurskim i mazowieckim. Wypływa ze źródeł poniżej Jeziora Koniuszyńskiego (w Lasach Napiwodzkich) jako struga Koniuszanka, płynie przez jezioro Omulew, Puszcę Kurpiowską, kompleks bagien Szeroka Biel. Przepływa przez miejscowości: Kot, Wielbark, Brodowe Łąki, Czarnotrzew, Przysań, Ostrołęka, gdzie w południowej części miasta uchodzi do Narwi. Rzeka wykorzystywana jest turystycznie i organizowane są na niej spływy kajakowe. Pośrednio jest także odbiornikiem ścieków z oczyszczalni w Jedwabnie (ścieki uchodzą do Kanału Szuć, a ten z kolei jest dopływem Omulwi).

Gminę charakteryzuje także duża jeziorność. Jeziora również wykorzystywane są turystycznie – znajdują się wokół nich pola namiotowe, kąpieliska i domki letniskowe.

Według obecnego stanu na terenie Gminy nie ma sztucznych zbiorników wodnych, wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorników małej retencji. W ewidencji znajdują się cztery budowle piętrzące:

1. jaz w m. Kot na rz. Omulew w km 113+090, wysokość piętrzenia 0,25 m,
2. jazomost w m. Kot na rz. Omulew w km 107+050, wysokość piętrzenia 0,78 m,
3. jaz w m. Rekownica na rz. Rekownica w km 2+110, wysokość piętrzenia 0,9 m,
4. zastawka w m. Nowy Dwór na rz. Nowy Dwór w km. 5+190, wysokość piętrzenia 0,8 m.

Powierzchnia gruntów zmeliorowanych według stanu na 2018 rok wynosi odpowiednio:

- grunty zmeliorowane orne – 961 ha,
- grunty zmeliorowane zielone – 1 394 ha,
- długość rowów – 141,5 km.

Monitoring jakości wód powierzchniowych przeprowadzany jest zgodnie z harmonogramem Wojewódzkiego Programu Monitoringu Środowiska. Obecnie, ocenę stanu wód płynących przeprowadza się w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016, 1187).

W **Tabeli 3** przedstawiono wyniki przeprowadzonego monitoringu biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań z 2016 i 2017 roku. W ostatnich latach nie wszystkie rzeki były objęte monitoringiem.

Tabela 3. Ocena JCWP rzecznych w latach 2016-2017.

Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Stan / Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcw
2016⁴									
Kiermas do wypływu z jez. Košno	RW70002 55844859	Kiermas - poniżej jeziora Košno	2	1	PSD ⁵	2	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Sawica od źródeł do wypływu z jez. Sasek Mały	RW20002 52654279	brak badań							
Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki	RW20002 52654169	Struga Koniuszyn - pow. ujścia do jez. Omulew	2	1	2	2	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	dobry stan wód
Dopływ spod Jedwabna	RW20001 82654172	Dopływ spod Jedwabna - Szuć	2	1	PSD	-	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód
Rekownica z jez. Rekowe	RW20001 82654189	brak badań							
Omulew od Czarnej Rzeki do Sawicy z Sawicą od wypływu z jez. Sasek Mały	RW20002 02654299	Omulew - Kolonia Wielbark, Sawica - Kucbork	2	1	2	2	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	dobry stan wód
Dopływ z Chwalibogów	RW200017 2654174	brak badań							
Struga Baranowska	RW200017 2658529	brak badań							
2017									
Kiermas do wypływu z jez. Košno	RW70002 55844859	brak badań							

⁴ przy sporządzaniu oceny, uwzględniono wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego podlegające dziedziczeniu. Zastosowanie reguły dziedziczenia jest możliwe przy jednoczesnym zachowaniu wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej terminów ważności wyniku. Przyjmuje się, że dziedziczone mogą być wyniki nie starsze niż 6 lat, przy czym w przypadku uznania jednolitej części wód za zagrożoną niespełnieniem celów środowiskowych lub objęcia jej z innych przyczyn monitoringiem operacyjnym, okres ważności danych biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych (w każdym przypadku w zakresie wskaźników wybranych do monitoringu operacyjnego) skraca się do 3 lat, zaś dane dla wskaźników chemicznych wybranych do tego monitorowania w ogóle nie mogą być dziedziczone

⁵ poniżej stanu dobrego

Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfo-logicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Stan / Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu jcw
Sawica od źródeł do wypływu z jez. Sasek Mały	RW20002 52654279								brak badań
Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki	RW20002 52654169								brak badań
Dopływ spod Jedwabna	RW20001 82654172								brak badań
Rekownica z jez. Rekowe	RW20001 82654189	Rekownica z jez. Rekowe - Rekownica	-	-	-	-	-	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wod
Omulew od Czarnej Rzeki do Sawicy z Sawicą od wypływu z jez. Sasek Mały	RW20002 02654299								brak badań
Dopływ z Chwalibogów	RW200017 2654174								brak badań
Struga Baranowska	RW200017 2658529								brak badań

Źródło: WIOŚ Olsztyn (objaśnienia na Ryc. 1)

Ocena biologiczna	
I klasa	1 - BARDZO DOBRA
II klasa	2 - DOBRA
III klasa	3 - UMIARKOWANA
IV klasa	4 - SŁABA
V klasa	5 - ZŁA

Ocena hydro-morfologiczna	
I klasa	1 - BARDZO DOBRA
II klasa	2 - DOBRA

Klasa elementów fizykochemicznych	
I klasa	1 - bardzo dobra
II klasa	2 - dobra
pon.2 kl	>2 - poniżej dobrej
brak koloru	wynik nieklasyfikowany

KLASYFIKACJA STANU/POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO			
Status JCWP	naturalne	sztuczne	silnie zmienione
I klasa	BARDZO DOBRY	MAKSYMALNY	MAKSYMALNY
II klasa	DOBRY	DOBRY	DOBRY
III klasa	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
IV klasa	SŁABY	SŁABY	SŁABY
V klasa	ZŁY	ZŁY	ZŁY

KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO	
1	DOBRY
>1	PONIŻEJ DOBREGO
brak koloru	wynik nieklasyfikowany

OCENA STANU JCWP	
1	DOBRY
>1	ZŁY

Ryc. 1. Objaśnienia do monitoringu JCWP (rzecznych i jeziornych)

źródło: GIOŚ

Ocena stanu jezior, analogicznie jak w przypadku rzek, została przeprowadzona według obowiązującego w danym roku rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. W Tabeli 4 przedstawiono wyniki przeprowadzonego monitoringu biorąc pod uwagę materiały z lat 2016-2017. Jak widać to w tabeli poniżej, w ostatnich latach tylko Jezioro Omulew było objęte monitoringiem i charakteryzuje się złym stanem wód. Jakość wód pozostałych jezior nie jest udokumentowana mając na względzie badania z ostatnich kilku lat.

Tabela 4. Ocena JCWP jeziornych w latach 2016-2017

Kod jeziornych jcwp	Nazwa jeziora	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych (grupa 3-1 - 3-5)	Klasa elementów fizyko-chemicznych (3-6)	Klasa stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu
2016⁶							
LW30443	Łąjskie				nie badano		
LW30440	Małszewskie				nie badano		
LW30289	Dłużek				nie badano		
LW30315	Brajnickie				nie badano		
LW30288	Czarne				nie badano		
LW30314	Świątajno				nie badano		

⁶ przy sporządzaniu oceny, uwzględniono wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego podlegające dziedziczeniu

Kod jeziornych jcwp	Nazwa jeziora	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizyko-chemicznych (3.6)	Klasa stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu
LW30311	Sędańskie	nie badano					
LW30313	Sasek Mały	nie badano					
LW30294	Rekowe	nie badano					
LW30281	Omulew	5	>2	1	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
2017							
wszystkie jeziora		nie badano					

Źródło: WIOŚ Bydgoszcz (objaśnienia na Ryc. 1)

Badania wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego, realizowane są na zlecenie GIOŚ przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), w ramach pełnienia zadań państwowej służby hydrogeologicznej.

W latach 2017-2018 nie przeprowadzono badań jakości wód podziemnych dotyczących JCWPd nr 20 i 50 (znajdują się w granicach Gminy Jedwabno), dlatego też przy ocenie JCWPd przytoczono dane z lat 2012-2016. Jak widać to w **Tabeli 15**, wody podziemne cechuje dobry stan chemiczny i ilościowy.

Tabela 5. Stan jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)

numer JCWPd	Rok	Stan wód podziemnych	
		chemiczny	ilościowy
20	2012	dobry	dobry
	2016	dobry	dobry
50	2012	dobry	dobry
	2016	dobry	dobry

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Według wstępnej oceny ryzyka powodziowego, obszar Gminy Jedwabno położony jest poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi i dlatego należy uznać, że jednostka ta jest wolna od tego rodzaju zagrożenia środowiskowego.

Gmina Jedwabno jest zagrożona wystąpieniem zjawiska suszy w stopniu wysokim – dotyczy to zarówno suszy atmosferycznej, rolniczej jak i hydrologicznej. Umiarkowane zagrożenie dotyczy wyłącznie suszy hydrogeologicznej. Szczegółowe dane zawarto w **Tabeli 6**.

Tabela 6. Stopień zagrożenia suszą – wg rodzaju suszy w Gminie Jedwabno

rodzaj suszy	% powierzchni			Poziom zagrożenia gmin wystąpieniem zjawiska suszy w danym regionie wodnym
	II	III	IV	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły				
atmosferyczna	0,0	100,0	0,0	znaczny – 4,0% wysoki – 96,0%
rolnicza	4,0	91,7	4,4	
hydrologiczna	0,0	100,0	0,0	
hydrogeologiczna	74,8	25,2	0,0	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Łyny i Węgorapy				
atmosferyczna	0,0	100,00	0,0	wysoki – 100,0%
rolnicza	0,0	100,00	0,0	
hydrologiczna	0,0	100,00	0,0	
hydrogeologiczna	100,00	0,0	0,0	

źródło: RZGW Warszawa

Wody powierzchniowe i podziemne w największym stopniu narażone są na zanieczyszczenia spłukiwane wraz z opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych, ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z obszarów zabudowanych i z zakładów przemysłowych, a także zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg oraz pochodzące z rucociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

5.7 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Jedwabno realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. i Gmina Jedwabno.

W eksploatacji znajduje się sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Jedwabno. Zakład obsługuje hydrofornię, zlokalizowaną w Jedwabnie przy ul. Polnej. Woda z niej dociera do mieszkańców. Spółka ZGK zarządza ponad 80 km sieci kanalizacyjnej oraz zdalnie zarządza przepompowniami ścieków, które są w złym stanie i wymagają gruntownej modernizacji. Gmina Jedwabno zarządza 11 przepompowniami a Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. 75.

Oczyszczalnia Ścieków w Jedwabnie działa od ponad dwudziestu lat i budowana była w latach 90-tych. Stan budynków i urządzeń jest zły, w wyniku intensywnej ich eksploatacji wymaga ona ciągłych remontów i inwestowania w stan techniczny.

Producentami wody na terenie Gminy oraz dostarczaniem mieszkańcom wody na cele komunalne zajmują się:

- Zakład Gospodarki Komunalnej w Jedwabie Sp. z o.o. ul. 1 Maja 63, 12-122 Jedwabno,
- Gmina Jedwabno, ul. Warmińska 2, 12-122 Jedwabno.

Na obszarze jednostki znajdują się ujęcia wody:

- Jedwabno (o wydajności 350 m³/dobę),
- Czarny Piec (o wydajności 2,5 m³/dobę),
- Witowo (o wydajności 131 m³/dobę).

Z wodociągu Jedwabno zasilane są następujące miejscowości: Jedwabno, Szuć, Lipniki, Burdąg, Małszewo, Nowy Dwór, Dzierzki i Waplewo. Wodociąg Witowo zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości Witowo, Dzierzki, Nowy Dwór, Brajniki, Warchały oraz (od 2020) Narty, natomiast wodociąg Czarny Piec zaopatruje leśniczówkę i część miejscowości Czarny Piec.

Sieć wodociągowa jest sukcesywnie rozwijana i według stanu na koniec 2018 długość czynnej sieci wodociągowej magistralnej (przesyłowej) wynosiła 62,2 km, a rozdzielczej (bez przyłączy) – 10,2 km. Liczba czynnych przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 685 szt.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szczytnie na podstawie przeprowadzonych w 2017 i 2018 roku badań stwierdzał przydatność do spożycia przez ludzi wód dostarczanych przez sieć wodociągową, ale okresowo dochodziło do przekroczeń wybranych parametrów jakości wody i tak:

- a) w 2017 roku w wodociągu Czarny Piec wykryto bakterie grupy coli. Zastosowano dezynfekcję podchlorynem sodu ujęcia wody, intensywne płukanie sieci, dostarczanie konsumentom wody do spożycia z innego zastępczego źródła - woda butelkowana,
- b) w 2018 roku w wodociągu Jedwabno przekroczone zostały następujące parametry: żelazo oraz mangan. Zastosowano intensywne płukanie sieci. W wodociągu Czarny Piec przekroczony został parametr manganu. Również zastosowano intensywne płukanie sieci.

W przypadku kwestionowanej jakości wody podejmowane działania naprawcze przyniosły oczekiwane efekty i jakość wody wracała do norm.

Gmina Jedwabno objęta jest zasięgiem aglomeracji kanalizacyjnej. Aglomeracja Jedwabno została wyznaczona Uchwałą Nr III/58/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Jedwabno oraz likwidacji dotychczasowych aglomeracji Jedwabno i Purda. Wyznaczono aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców 6 169, z dwiema oczyszczalniami ścieków w miejscowościach Jedwabno oraz Bałdy, obejmującą swym zasięgiem następujące miejscowości z terenu Gminy Jedwabno:

- a) Jedwabno,
- b) Narty,
- c) Warchały,
- d) Witowo,
- e) Brajniki,
- f) Szuć,
- g) Nowy Dwór,
- h) Burdąg,
- i) Waplewo,
- j) Małszewo

oraz następujące miejscowości z terenu gminy Purda: Butryny i Bałdy.

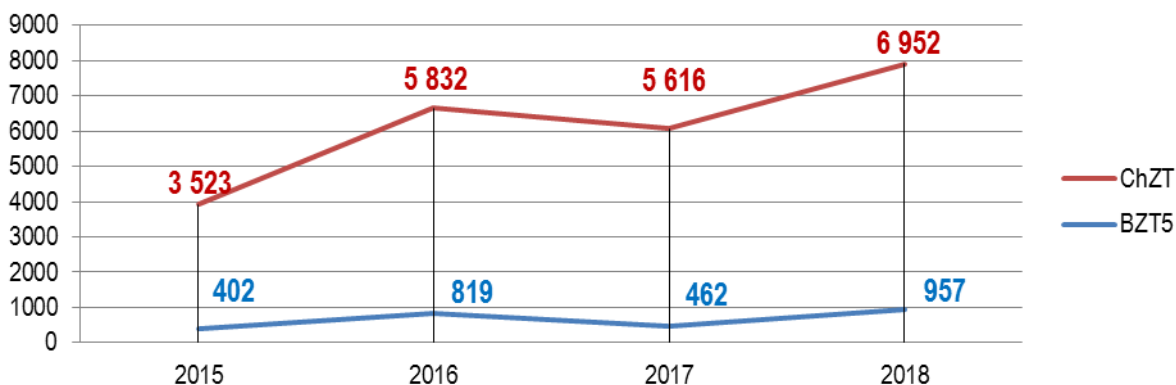
Sieć kanalizacyjna na omawianym obszarze ma długość 81,3 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania według stanu na koniec 2018 roku wynosiła 613 sztuk. Z sieci kanalizacyjnej korzysta blisko 2/3 mieszkańców Gminy. Zarówno długość sieci kanalizacyjnej jak i liczba przyłączy do sieci poprzez przeprowadzane inwestycje zwiększa się. Należy również w tym miejscu nadmienić, że Gmina Jedwabno zgodnie z uchwałą Nr XLIII/297/14 z dnia 10 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia zasad udzielania dotacji

celowej na realizację inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej dofinansowuje przyłączenie do sieci kanalizacyjnej w kwocie 1 500,00 zł.

Ścieki komunalne z terenu Gminy odprowadzane są do oczyszczalni lokalizowanej w Jedwabnie. Jest to oczyszczalnia biologiczna – proces technologiczny oczyszczania ścieków polega na rozkładzie zanieczyszczeń w procesach biologicznego utleniania tzn. dominującym udziale mikroorganizmów. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Kanał Szuć. Przepustowość oczyszczalni to 850 m³/dobę.

Na **Rycinie 2** przedstawiono następujące ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w latach 2015-2018:

- a) BZT_n – wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe). Wartość tę uzyskuje się w wyniku pomiaru zużycia tlenu przez badaną próbkę wody lub ścieków w ciągu 5, 7 lub 20 dób (w przypadku zaprezentowanych danych w ciągu 5 dób – BZT₅). BZT_n jest wskaźnikiem czystości wody i jakości oczyszczanych ścieków: im wyższa wartość BZT_n tym większe zanieczyszczenie (ilość związków organicznych),
- a) ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu. Jest to parametr używany podobnie jak BZT_n do oceny stanu wody lub ścieków, interpretowany jako ilość tlenu potrzebna do utlenienia zawartych związków organicznych i nieorganicznych. Utlenianie odbywa się za pomocą silnych związków utleniających takich jak dwuchromian potasu. BZT jest częścią ChZT, czyli wartość ChZT jest zawsze większe niż wartość BZT. Ich proporcja jest istotną wskazówką odnośnie biodegradowalności ścieków. Przykładowo, hipotetycznie jeśli wszystkie substancje rozłożyłyby się w zwyczajowo przyjęte 5 dni, czyli BZT/ChZT=1 to mamy do czynienia z idealnie biodegradowalnymi ściekami.

Ryc. 2. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu pochodzące z oczyszczalni w Jedwabnie (w kg/rok)

źródło: GUS

Rycina 2 obrazuje, że generalnie wydajność oczyszczalni ścieków zmniejsza się i tym samym stwarza coraz większe obciążenie dla środowiska przyrodniczego. W najbliższych latach wymaga modernizacji.

Właściciele nieruchomości na terenie Gminy Jedwabno obowiązują przepisy regulaminu utrzymania czystości i porządku, który nakłada na właścicieli i zarządców nieruchomości obowiązki związane z nieczystościami płynnymi. Nieruchomości nieobjęte systemem kanalizacji sanitarnej są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe i sporadycznie w przydomowe

oczyszczalnie. Działalnością w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych zajmują się podmioty posiadające zezwolenie Wójta Gminy Jedwabno, którzy przekazują sprawozdania. Zgodnie z danymi GUS, na terenie analizowanej jednostki funkcjonuje 257 zbiorników bezodpływowych i 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków (według stanu na 31.12.2017 r.)

Zmiany klimatu – wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczy nawalnych będzie skutkowało koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie

5.8 ZASOBY GEOLOGICZNE

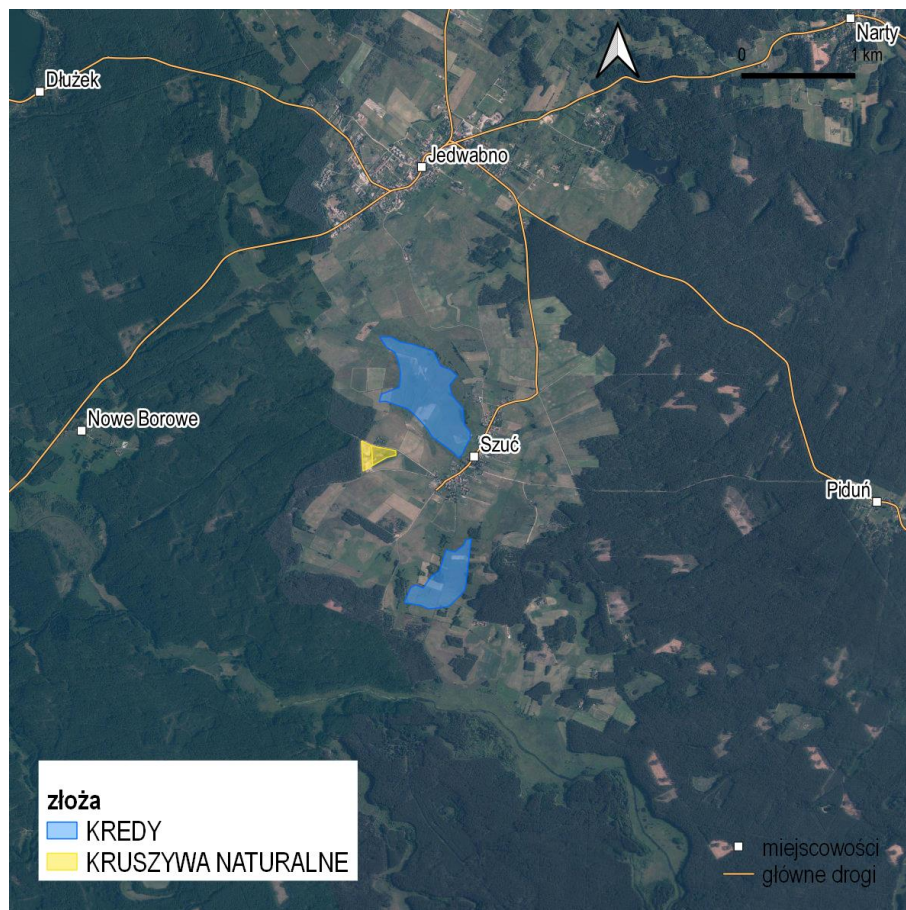
Gmina Jedwabno według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego leży na granicy trzech mezoregionów :

- Równina Mazurska,
- Pojezierze Olsztyńskie,
- Pojezierze Mrągowskie.

Wszystkie trzy wchodzi w skład większej jednostki zwanej makroregionem, a dokładnie do Pojezierza Mazurskiego. Morfologia obszaru jest dość zróżnicowana i została ukształtowana przez lądolód zlodowacenia północnopolskiego – głównie w jego fazie pomorskiej, a następnie została zmodyfikowana przez holocenyjskie procesy denudacyjno-akumulacyjne. Obszar Pojezierza Olsztyńskiego zbudowany jest z utworów zróżnicowanych genetycznie i litologicznie. W rejonie Witowa, Waplewa, Brajnik, Burdąga i Małszewa występują gliny zwałowe falistej moreny dennej. Na południe od tego obszaru – w rejonie Nart, Jedwabna i Dłużka – dominują piaski i żwiry intensywnie urzeźbionych moren czołowych i kemów. W zachodnim krańcu Gminy występują piaski falistego sandru. Natomiast prawie cały obszar Równiny Mazurskiej pokrywają piaski sandru o rzeźbie w części północnej falistej i prawie płaskiej w części południowej. Jedynie na południe od m. Kot występują piaszczysto-żwirowe wzgórza czołowo-morenowe. Znaczącymi formami, urozmaicającymi krajobraz terenów Gminy są subglacjalne rynny jeziorne. Są to podłużne głębokie struktury o rozciągłości południkowej (np. Jezioro Dłużek). Dna rynien w większości zresztą wypełniają wody jezior, a lokalnie są to osady pojezierne i tereny bagienne. Ponadto na terenie Gminy występuje dość znaczna ilość obniżeń powierzchni morenowej i sandrowej, a także drobnych form wytopiskowych, które w większości wypełnione są osadami pojeziernymi i organicznymi, częściowo wodami jezior. Jedno z największych tworzy misę Jeziora Świętajno.

Geologicznie obszar leży w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w jednostce tektonicznej zwanej wyniesieniem mazursko-suwałskim. Krystaliczne podłoże zalega na głębokości około 1,5 km. Nadścielone jest ono skałami osadowymi utworzonymi w erach geologicznych: mezozoicznej oraz kenozoicznej. Charakterystyczny jest brak osadów ery paleozoicznej. Warstwy przypowierzchniowe zbudowane są z osadów czwartorzędowych.

Na obszarze będącym przedmiotem opracowania występują złoża kredy oraz kruszyw naturalnych. Wszystkie znajdują się w rejonie miejscowości Szuć. Nadzór nad nimi sprawuje Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie. Ich lokalizację wskazano na kolejnej **Rycinie**.

Ryc. 3. Lokalizacja złóż na terenie Gminy Jedwabno

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG

Z punktu widzenia ochrony środowiska ważnym pojęciem są tereny górnicze. Zgodnie z Ustawą Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2017 poz. 2126 ze zm.) pod pojęciem tym kryją się przestrzenie objęte przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego. Na terenie Gminy Jedwabno znajduje się jeden teren górniczy – Szuć I.

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane).

Tereny udokumentowanych złóż surowców powinny podlegać ochronie przed zagospodarowaniem innym niż służące eksploatacji zawartych w nich zasobów. Powinno się także eliminować nielegalną eksploatację kopalni, szczególnie na terenach rolniczych o wysokiej bonitacji gleb, terenach chronionych, leśnych i terenach o wysokich walorach krajobrazowych, a także uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego złóż nieeksploatowanych.

Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji z jednej strony, w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalni, jednak przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

Należy wskazać, że wg pozyskanych danych nie stwierdzono wydanych w ostatnich latach decyzji uznających rekultywację za zakończoną. lub też nakazujących rekultywację.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Starostwa Powiatowego w Szczytnie „Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy” nie jest prowadzony.

5.9 GLEBY

W środkowej północnej części Gminy dominują gleby zwięzłe, a na pozostałym obszarze przeważają gleby lżejsze z dużym udziałem gleb piaszczystych. Typologicznie są to gleby brunatne właściwe, a tylko na niewielkich obszarach spotyka się gleby brunatne wylugowane. Wśród gleb zwięzłych dominuje kompleks pszenny dobry, który przeważa przestrzennie w rejonie wsi Waplewo, Witowo, Brajniki i na wschód od wsi Burdąg. Skład gatunkowy jest dość różnorodny. W większości występują gliny lekkie w całym profilu glebowym, lokalnie gliny lekkie lub lekkie pylaste zalegające na glinie średniej oraz piaski gliniasto mocne podścielone gliną lekką. Są to gleby o dobrze wykształconym profilu orno-próchnicznym, na ogół uregulowanych stosunkach wodnych i dobrze przewietrzane. Pod względem przydatności rolniczej są wydajne i nadają się do upraw prawie wszystkich roślin.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Starostwa Powiatowego, wśród użytków rolnych dominują gleby IV klasy, czyli średniej jakości (lepsze lub gorsze). Stanowią one 52% ogółu użytków. Następne w kolejności są gleby klasy V (słabe, 29%) i dalej gleby klasy VI (najśłabsze, 17%), gleby klasy III (średnio dobre lub dobre). Gleby klas I i II nie występują.

Gleby są w coraz większym stopniu narażone na suszę i obecnie zagrożenie to oceniane jest jako „wysokie” niemal w całej Gminie. Warto w tym miejscu wspomnieć, że w 2018 roku susza spowodowała znaczne straty wśród przedsiębiorców rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej. Ogólna powierzchnia gospodarstw dotkniętych suszą wyniosła 181,77 ha, zaś wielkość strat średniej rocznej produkcji rolnej wynosiła 29,28%.

Duże zagrożenie dla gleb i wód gruntowych mogą stanowić także mogilniki, które to są rodzajem składowiska dla najbardziej niebezpiecznych substancji. Zgodnie z danymi udostępnianymi przez portal SIDoM (System Integracji Danych o Mogilnikach), na terenie Gminy Jedwabno nie ma mogilników. Najbliższy znajduje się ok. 6 km od granic administracyjnych omawianej jednostki.

Na zlecenie klientów, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza (OSChR) w Olsztynie prowadzi badania gleb rolniczych m.in. na zawartość makroelementów, odczynu pH czy potrzeb wapnowania. Wśród badanych próbek (z lat 2017-2018) dominują gleby o odczynie obojętnym (35%) i lekko kwaśnym (30%). Najmniej jest gleb o odczynie zasadowym (4%) i bardzo kwaśnym (9%). Większość zbadanych gleb nie wymaga wapnowania lub też zaleca się jej ograniczanie (70%). Określono, że zabieg wskazany jest (wartość: konieczne, potrzebne i wskazane) w 30% przypadków. Gleby charakteryzuje raczej niska zasobność w fosfor (60% zbadanych próbek). Wysoką i bardzo wysoką wartość stwierdzono w 14% próbek. Podobnie kształtuje się zasobność zbadanych próbek gleb w potas. „Bardzo niska” i „niska” zasobność w ten makroelement charakteryzuje 50% zbadanych próbek. Lepiej przedstawia się zasobność gleb w magnez. 57% zbadanych próbek cechuje się wysoką i bardzo wysoką zasobnością w ten makroelement.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb może być zapewniona na poziomie lokalnym poprzez uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na poziomie tego aktu prawa miejscowego możliwe jest ograniczanie odrolnienia gruntów chronionych, przeznaczanie pod

działalność rolniczą obszarów o cennych zasobach gleb i dopuszczanie na mniej zasobnych np. funkcji mieszkaniowych.

Ostatnio podjęta uchwała w sprawie MPZP dotyczyła rozbudowy cmentarza w miejscowości Jedwabno. Ogólnie, zgodnie z danymi GUS w Gminie funkcjonuje 25 planów miejscowych, ale udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem Gminy jest niewielki i wynosi 0,7%. Łączna powierzchnia Gminy objęta MPZP wynosi 228 ha. Rozwój przestrzenny Gminy odbywa się również w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Należy także mieć na uwadze, że obszar Gminy jest bardzo cenny pod względem przyrodniczym, o czym świadczą licznie występujące tu formy ochrony przyrody i praktycznie cały obszar jest chroniony prawem w celu zachowania istniejących walorów i ochrony przed degradacją. Na podstawie zebranych informacji stwierdza się, że udaje się zachować ochronę ładu przestrzennego na terenie Gminy.

5.10 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Z dniem 1 lipca 2013 r. Gmina Jedwabno przejęła władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek gospodarowania odpadami przez gminy lub związki międzygminne został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454), która w sposób zasadniczy i radykalny przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi. Nakłada ona na gminy obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie staje się obecnie „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Jedwabno”.

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022” województwo podzielone zostało na 5 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK). Gmina Jedwabno wchodzi w skład „centralnego” regionu.

Od kwietnia 2016 roku, systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy objęte są zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i niezamieszkałe (w tym miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i budynki użyteczności publicznej oraz nieruchomości letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe). Właściciele są zobowiązani do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Urzędzie Gminy Jedwabno, na podstawie której naliczona jest opłata za wywóz odpadów. Usługę wywozu obecnie pełni Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jedwabnie.

W Gminie znajduje się także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów. Mieści się przy oczyszczalni ścieków w Jedwabnie. Do PSZOK mieszkańcy mogą nieodpłatnie oddać odpady takie jak np. baterie, akumulatory, zużyty sprzęt elektroniczny, papier, szkło i inne. Należy odnotować, że koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem i recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w Gminie generalnie rosną. Znaczący udział w kosztach za odpady są koszty odpadów letników, co również uzależnione jest od sezonu.

Gminy mają obowiązek dokonać corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi,

w tym m.in. osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W Tabeli 7 przedstawiono osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w latach 2017-2018 ustalone Rozporządzeniem Ministra Środowiska przez Gminę Jedwabno.

Tabela 7. Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w latach 2017-2018 ustalone Rozporządzeniem Ministra Środowiska

rok	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła wyrażony w %		Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyrażony w %		Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegający biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 wyrażony w %	
	minimum	poziom osiągnięty przez Gminę	minimum	poziom osiągnięty przez Gminę	maksimum	poziom osiągnięty przez Gminę
2017	20	27,97	45	131,26	45	3,51
2018	30	34,29	50	66,66	40	5,27

źródło: Analizy Stanu Gospodarki Odpadami za lata 2017-2018

Gmina Jedwabno w latach 2017-2018 osiągnęła wszystkie wymagane poziomy recyklingu. Należy jednak wskazać, że jeśli chodzi o 2018 rok, to jak wspomniano wcześniej, koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ponoszą mieszkańcy. Metoda naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami w 2018 roku nie przynosi jednak odpowiedniego dochodu bądź nadwyżki, która mogłaby zagwarantować całkowite pokrycie wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu. Planowana jest zmiana metody naliczania na rok 2019. Postulowana kwota opłaty daje rzeczywisty obraz poniesionych wydatków i równowazy system. Obecnie w Gminie większość odpadów powstaje w gospodarstwach wielorodzinnych, gdzie według obecnej metody naliczania – przyjmując, że dana rodzina segreguje odpady – stawka wynosi 39 zł. Jest to kwota niewystarczająca.

W związku z tym, że Gmina musi uzyskać określone poziomy recyklingu, na szeroką skalę są prowadzone działania edukacyjne:

- a) wakacje z Gminą Jedwabno – cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą pn. „Ekologicznie z Gminą Jedwabno”,
- b) współpraca z Fundacją Nasza Ziemia oraz pozyskanie bezpłatnie 32 sztuk koszy do segregacji tworzyw sztucznych i metalu o poj. 250 l,
- c) kampania informacyjna „Działaj z Impetem” firmy Rekpol Organizacja Odzysku Opakowań S.A.,
- d) udział w konkursie „Puchar Recyklingu”

Jak podkreśla się to w analizach, priorytetowym zadaniem w najbliższych latach jest dalsza edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów oraz racjonalne sortowanie odpadów celu osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, które z roku na rok wzrastają. Akcja promocyjna propagowania selektywnej zbiórki odpadów mogłaby przyczynić się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Gmina prowadzi także gminny program udostępniania mieszkańcom, właścicielom i użytkownikom nieruchomości położonych na terenie Gminy Jedwabno kompostowników do przetwarzania odpadów zielonych oraz odpadów kuchennych ulegających biodegradacji. Główne cele programu to:

- a) Ograniczenie na terenie Gminy Jedwabno strumienia odpadów zmieszanych i biodegradowalnych trafiających do dalszego przerobu i na wysypisko śmieci,
- b) Zagospodarowanie odpadów biodegradowalnych na nieruchomościach wytwórców odpadów poprzez kompostowanie,
- c) Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego przeprowadzania procesu kompostowania odpadów ulegających biodegradacji,
- d) Zwrócenie uwagi społeczeństwa na zalety płynące z procesu kompostowania oraz problem marnowania żywności pochodzenia roślinnego trafiającego z kuchni do pojemnika na odpady, ponowne wykorzystanie odpadów zielonych oraz odpadków kuchennych pochodzenia roślinnego poprzez proces kompostowania i uzyskanie nawozu na potrzeby użytkowników.

W granicach Gminy Jedwabno nie funkcjonuje żadne składowisko odpadów. W przeszłości pewien problem stanowiły „dzikie” wysypiska śmieci, ale zostały one już zlikwidowane, a teren zrekultywowano.

Gmina Jedwabno posiada "Gminny Program Usuwania Azbestu. Gmina Jedwabno" przyjęty Uchwałą XIV/93/2012 Rady Gminy Jedwabno z dnia 30 stycznia 2012 roku.

Podstawowym celem programu jest wskazanie mieszkańcom szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie, określenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy oraz wyznaczenie zadań w długookresowym procesie eliminowania z użytkowania wyrobów zawierających azbest. W 2017 roku łącznie zdemontowano, przetransportowano i zutilizowano z terenu Gminy 6,910 Mg azbestu, a samym transportem i utylizacją objętych było 12,19 Mg wyrobów. Koszt dla Gminy wyniósł 5 232,64 zł, a dla wnioskodawców – 5 564,34 zł.

Według danych zaczerpniętych z Gminnego Programu Usuwania Azbestu na terenie Gminy Jedwabno znajduje się 1 126,5 Mg wyrobów azbestowocementowych, natomiast mając na uwadze dane zawarte w Bazie Azbestowej masa wyrobów pozostałych do unieszkodliwienia to 1 386,401 Mg.

Z zestawień wynika, że Gmina spełniła w latach 2017-2018 roku wymagane poziomy odzysku, ale istotnym wyzwaniem jest ich osiągnięcie także w latach następnych. Wymagać to będzie podjęcia przez Gminę działań w celu zwiększenia pozyskiwanego „u źródła” strumienia odpadów oraz poprawy czystości (zmniejszenia ilości zanieczyszczeń) pozyskiwanych surowców. Pewnym problemem są także odpady pochodzące od mieszkańców sezonowych np. właściciele działek letniskowych czy pochodzące z dzikich biwakowisk.

Ponadto konieczne jest wprowadzenie dodatkowych rozwiązań systemowych w zakresie kompostowania i segregacji odpadów, w tym budowa nowego Punktu Selektywnej Zbiórki

Odpadów Komunalnych, w którym można byłoby wprowadzić „kąćki rzeczy używanych” czy „punkt napraw”, które mają na celu zostawienie rzeczy, która może (bezpośrednio lub po drobnej naprawie) zostać odebrana (zakupiona) przez inną osobę. Istotny element powodzenia przedsięwzięcia jest związany także z informacyjno-edukacyjnym charakterem tego miejsca.

Mając na uwadze rozwój kompostowania w Gminie, należy wspomnieć, że w odpadach domowych, jakie są wytwarzane w gospodarstwach domowych nawet do 50% stanowią odpady organiczne (biodegradowalne), które niejednokrotnie wrzucane są do pojemników na odpady zmieszane. Najbardziej racjonalnym sposobem zagospodarowania odpadów organicznych jest ich kompostowanie w przydomowych kompostownikach. Otrzymany kompost jest cennym nawozem organicznym. Kompostowanie jest naturalną metodą unieszkodliwiania i zagospodarowania odpadów pochodzenia organicznego. Składa się z dwóch głównych procesów: mineralizacji w warunkach tlenowych oraz humifikacji. Podwyższona temperatura, w której zachodzą te procesy oraz obecność grzybów pleśniowych wytwarzających substancje antybiotyczne, gwarantuje zniszczenie wszystkich mikroorganizmów chorobotwórczych a także nasion chwastów. W efekcie powstaje stabilna substancja próchnicza, która może być stosowana jako nawóz organiczny, a dodatkowo zmniejsza się masa odpadów zmieszanych.

5.11 ZASOBY PRZYRODNICZE

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Gminy Jedwabno występują zarówno formy obszarowe jak i formy indywidualnej ochrony.

Formami ochrony przyrody na terenie Gminy Jedwabno zgodnie z wykazem zawartym w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (crfop.gdos.gov.pl) są:

1. obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
2. obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
3. Rezerwat Przyrody Dęby Napiwodzkie,
4. Rezerwat Przyrody Małga,
5. Rezerwat Przyrody Galwica,
6. Rezerwat Przyrody Jezioro Kośno,
7. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej,
8. Użytek Ekologiczny Zamulewo,
9. Użytek Ekologiczny Obiekt Stawowy Tylkowo,
10. Użytek Ekologiczny Żabieniec,
11. Użytek Ekologiczny Złotko,
12. Użytek Ekologiczny Okonek,
13. Użytek Ekologiczny Grzybiczne,
14. 12 pomników przyrody (pojedyncze drzewa).

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony

siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt. Na terenie Gminy Jedwabno najważniejszą, pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć Natura 2000, a w jej ramach na omawianym terenie włączone do ochrony obszary to:

- Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007) – obszar specjalnej ochrony ptaków,
- Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052) – specjalny obszar ochrony.

Powierzchnia obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007) wynosi 116 604, 69 ha (1 166 km²) i w granicach administracyjnych Gminy Jedwabno obejmuje około 80% powierzchni jednostki – wyłączając obszar na północ od Jedwabna pomiędzy jeziorami: Małszewskim i Brajnickim. Ostoja obejmuje część obszernego kompleksu leśnego w rejonie Nidzicy. Dominują w niej lasy iglaste porastające tereny o urozmaiconej rzeźbie. Najwyższe wzgórze osiąga 220 m. n.p.m., a względne wysokości terenu mogą na niewielkiej przestrzeni osiągać różnicę nawet 50 m. Obszar zasobny jest w nieduże bezodpływowe jeziora, których jest tu ok. 50 i torfowiska. Wśród jezior przeważają zbiorniki mezo- i eutroficzne, choć zdarzają się także jeziora dystroficzne. Obszar przecina dość bogata sieć cieków wodnych uchodzących do rzeki Omulwi, płynącej płytką, silnie zatorfioną doliną. Część cieków wodnych w północnej części ostoi zasila rzekę Łynę, a południowych – Orzyc. W dolinach rzek występują dość duże obszary torfowisk niskich i przejściowych. Wśród lasów przeważają różne odmiany borów, choć dominującym typem są bory świeże. Występują tu również niewielkie powierzchnie grądów, olsów i łęgów. Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej. Stwierdzono w niej występowanie przynajmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 14 gatunków ptaków znajdujących się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Do łęgów przystępuje tu co najmniej 1% krajowej populacji: bielika, błotniaka zbożowego, kani czarnej, kani rudej, orlika krzykliwego, rybołowa, trzmielojada, bąka, cietrzewia, rybitwy rzecznej, bociana czarnego, puchacza, kraski i muchołówki białoszyjej. Duże liczebności osiąga również bocian biały, błotniak stawowy, derkacz, żuraw i zimorodek.

Podstawowym zagrożeniem tego obszaru jest presja turystyczna i rekreacyjna, połączona z rozwijającym się osadnictwem. Ponadto zagrożeniem jest eutrofizacja wód oraz zarastanie otwartych przestrzeni w wyniku sukcesji naturalnej.

Dla wskazanego obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 marca 2015 r. ustanowiono plan zadań ochronnych, który m.in. identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony jak również wskazuje działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Drugi obszar Natura 2000 – Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052) obejmuje znaczną część Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej (określanej również jako Puszcza Nidzicka). Obszar ten składa się z 9 enklaw o nazwach: "Dolina Łyny" (14 247,7 ha), "Gim" (2 127,1 ha), "Kemno" (474,1 ha), "Kośno" (2 217,9 ha), "Dłużek" (891,9 ha), "Dolina Rzeki Czarnej" (1 034,9 ha), "Sołtysek" (120,3 ha), "Galwica-Sawica" (9 267,9 ha), "Muszaki" (2 230 ha) – w granicach Gminy Jedwabno znajduje się 5 z nich. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 23 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 15 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin z Załącznika II.

Głównym celem ochrony tego obszaru jest zachowanie różnorodnego charakteru roślinności Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, w szczególności ekosystemów jeziornych,

torfowiskowych, lasów grądowych, świetlistej dąbrowy i otwartego charakteru zbiorowisk napiaskowych i łąk na byłym poligonie Muszaki. Spełnienie tego warunku umożliwi utrzymanie się zasobnych populacji licznych i cennych gatunków flory i fauny wymienionych w Zał. II DS oraz innych. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 lutego 2015 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla tego obszaru. Nadzór nad obszarami Natura 2000 sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Zgodnie z Art. 13 Ustawy o ochronie przyrody „rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W granicach Gminy Jedwabno znajdują się cztery rezerваты :

1. Jezioro Košno,
2. Dęby Napiwodzkie,
3. Galwica,
4. Małga.

Nadzór nad rezerwatami sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. W kolejnej Tabeli zestawiono podstawowe dane o rezerwatach przyrody w granicach omawianej jednostki.

Tabela 8. Podstawowe dane o rezerwatach przyrody w granicach Gminy Jedwabno

Nazwa	Rodzaj rezerwa-tu	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony	Otulina (tak/ nie)	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane dokumentu o ustanowieniu planu ochrony
Jezioro Košno	krajobra-zowy	1 253,80	Celem ochrony jest zachowanie swoistych cech krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego	nie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 października 1982 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	brak
Dęby Napiwo-dzkie	leśny	36,95	Celem ochrony jest zachowanie zbiorowisk leśnych, w szczególności grądu subkontynentalnego z okazami dębu szypułkowego	nie	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 11 maja 1989 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	brak
Galwica	torfowi-skowy	94,58	Rezerwat tworzy się w celu zachowania torfowiska alkalicznego ze stanowiskami zagrożonych gatunków roślin torfowiskowych.	nie	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lutego 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	brak
Małga	faunisty-czny	163,92	Celem ochrony jest zachowanie terenów podmokłych stanowiących noclegowiska żurawi i siedliska ptaków wodno-błotnych	nie	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 października 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	brak

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Ustawa o ochronie przyrody definiuje obszar chronionego krajobrazu jako „tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych”.

OChK Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Krajobraz tego obszaru został uformowany podczas ostatniego zlodowacenia. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona. W północno-wschodniej części dominuje krajobraz morenowy z głębokimi rynnami i zagłębieniami wytopiskowymi, natomiast na południu znajdują się rozległe, lekko wyniesione sandry oraz ostańcowe wzgórza morenowe wśród których znajduje się najwyższe wzniesienie na Obszarze – Żłota Góra (229 m n.p.m.). Cechą charakterystyczną obszaru jest duży udział powierzchniowy lasów, który wynosi ok. 70%. Przeważają tu bory sosnowe i sosnowo-świerkowe, większe zbiorowiska lasów liściastych zachowały się w północnej części obszaru. Kolejnym walorem potwierdzającym ogromną wartość przyrodniczą są liczne jeziora. Największymi jeziorami są: Łańskie, Pluszne, Kośno i Omulew. Ponadto znajdują się tu liczne rzeki i strumienie, bezodpływowe jeziora, oczka wodne, torfowiska niskie oraz torfowiska przejściowe. W granicach obszaru znajduje się kilka rezerwatów przyrody, m.in.: Bagno Nadrowskie, Galwica, Jezioro Kośno, Las Warmiński im. prof. Benona Polakowskiego, Źródła rzeki Łyny im. prof. Romana Kobendzy.

Nad obszarem nadzór sprawuje Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Całkowita powierzchnia OChK wynosi 131 278,30 ha (1 312,78 km²). Swym zasięgiem obejmuje cały obszar Gminy Jedwabno i inne jednostki : Olsztynek (gmina miejsko-wiejska), Nidzica (gmina miejsko-wiejska), Szczytno (gmina wiejska), Stawiguda (gmina wiejska), Janowo (gmina wiejska), Wielbark (gmina wiejska), Purda (gmina wiejska) i Pasym (gmina miejsko-wiejska).

Zgodnie z Art. 42 Ustawy o ochronie przyrody „użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

W granicach Gminy Jedwabno znajduje się sześć użytków ekologicznych:

1. Grzybiczne,
2. Zamulewo,
3. Obiekt Stawowy Tylkowo,
4. Żabieniec,
5. Żłotko,
6. Okonek.

W kolejnej **Tabeli** zestawiono podstawowe dane o wskazanych użytkach ekologicznych znajdujących się na obszarze Gminy Jedwabno.

Tabela 9. Podstawowe dane o użytkach ekologicznych

Nazwa	Rodzaj	Powierzchnia (ha)	Opis wartości przyrodniczej	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Cele ochrony
Zamulewo	śródleśne oczko wodne	5,32	jezioro śródleśne Zamulewo - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych	Rozporządzenie Nr 54 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 czerwca 1998 w sprawie uznania za użytki ekologiczne	zachowanie ostoi wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych
Złotko		4,89	jezioro śródleśne Złotko - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych		
Żabieniec		2,46	jezioro śródleśne Żabieniec - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych		
Grzybiczne		2,42	jezioro śródleśne Grzybiczne - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych		
Okonek		4,84	jezioro śródleśne Okonek - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych		
Obiekt Stawowy Tylkowo	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	194,00	ostoja wielu rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 4 lutego 1994 w sprawie uznania za użytek ekologiczny	zachowanie terenów stanowiących ostoję wielu rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych.

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Wykaz pomników przyrody przedstawiono w kolejnej Tabeli.

Tabela 10. Podstawowe dane o pomnikach przyrody

Lp.	Nazwa	Opis	Data ustanowienia	Tekstowy opis położenia
1	nie nadano nazwy	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 175 cm; wysokość: 28 m), wiek ok. 400 lat	1952-12-29	100 m od mostu na rz. Czarnej; N-ctwo Dłużek, L-ctwo Nowy Las, oddz. 6 (1952) 350 (1971)
2	nie nadano nazwy	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 156 cm; wysokość: 26 m), wiek ok. 350 lat	1952-12-29	nieopodal ujścia odnogi rzeki Czarnej z jeziora Dłużek; N-ctwo Dłużek, L-ctwo Jedwabno, oddz. 120 (1952) 229 (1971)

Lp.	Nazwa	Opis	Data ustanowienia	Tekstowy opis położenia
3	nie nadano nazwy	drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 73 cm; wysokość: 24 m), wiek ok. 250 lat	1952-12-29	N-ctwo Dłużek, L-ctwo Grobka, oddz. 92 (1952) 260 (1971)
4	nie nadano nazwy	grupa 14 dębów (nie wiadomo ile drzew początkowo, w 1984 r. 20 dębów, zniesiono 6 dębów, 3 klony, 1 lipę - brak informacji o takich gatunkach obecnie w alei) – stan faktyczny: 23 dęby; 13: od 2 m w formie trójki, 23: od 2 m w formie dwójki; pomierzono 14	1964-03-14	przy szosie ze wsi Dłużek do osady leśnej Dłużek (droga kraj. Nr 58 Olsztynek-Jedwabno); N-ctwo Dłużek (1984)
5	Lipy Bartne	grupa 2 lip; 2: w formie trójki	1977-01-01	Przy leśniczówce, na E od J. Rekowego; N-ctwo Szczytno, L-ctwo Rekownica, oddz. 208 t
6	nie nadano nazwy	grupa 10 dębów	1986-12-30	koło wsi Nowe Borowe; N-ctwo Jedwabno, L-ctwo Nowy Las, oddz. 336
7	nie nadano nazwy	grupa 5 dębów, w terenie zidentyfikowano 4; 5: nie odnaleziono	1986-12-30	koło wsi Nowe Borowe; N-ctwo Jedwabno, L-ctwo Nowy Las, oddz. 353
8	nie nadano nazwy	grupa 2 dębów	1986-12-30	tworzą "bramę" w rezerwacie "Dęby Napiwodzkie"; N-ctwo Jedwabno, L-ctwo Nowy Las, oddz. 334
9	Dęby Napiwodzkie	grupa 2 dębów o unikatowym pokroju, tworzące "bramę" - jeden z nich obumiera	1989-03-30	powyżej mostka na rz. Czarnej; N-ctwo Jedwabno, L-ctwo Dłużek, oddz. 299 b
10	nie nadano nazwy	grupa 7 daglezi	1994-03-05	przy leśnej ścieżce dydaktycznej; N-ctwo Jedwabno, L-ctwo Jedwabno, oddz. 247 c
11	nie nadano nazwy	czteropienna lipa drobnolistna	1997-12-30	w pobliżu jeziora
12	nie nadano nazwy	grupa 15 drzew - 3 dęby, 12 lip – odnaleziono 3 dęby i 8 lip; 5: dwupienna; 8: od 2 m w formie trójki	1998-01-02	przy b. "Moście Przeगाńskim" na rz. Omulew; N-ctwo Wielbark, L-ctwo Przeगाńsk, oddz. 92 a, 93 b
13	nie nadano nazwy	grupa 2 dębów; obecnie 1 drzewo i 1 powalone; 2: powalone	2002-03-05	rosną na posesji prywatne

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Uzupełnieniem opisanych form ochrony przyrody są korytarze ekologiczne. Obszar Gminy Jedwabno praktycznie w całości położony jest na terenie wyznaczonych korytarzy ekologicznych – Puszcza Napiwodzko-Ramucka. Wskazywane korytarze pełnią funkcję ponadlokalnych krajowych ciągów ekologicznych i są najważniejszym w regionie komponentem ogólnokrajowej sieci obszarów uznanych za kluczowe dla ochrony przyrody w Polsce oraz zachowania pełni różnorodności biologicznej na poziomie ogólnoeuropejskim (Natura 2000). Funkcją wiodącą powinno być utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu, w tym w szczególności dbałość o ograniczenie w tworzeniu barier dla migracji roślinności oraz zwierząt.

Pod względem użytkowania terenu, grunty leśne stanowią dominującą formę. Według stanu na koniec 2018 roku lasy stanowiły 68,2% ogólnej powierzchni Gminy (21 283,31 ha). Lasy znajdują się w zasięgu czterech nadleśnictw:

1. Jedwabno,
2. Korpele,
3. Szczytno,
4. Wielbark.

Warunki glebowe i cechy klimatu sprawiają, że głównym gatunkiem występującym w lasach jest sosna znajdująca na tym obszarze dobre warunki wzrostu i rozwoju. Poza sosną duże znaczenie jako gatunki lasotwórcze mają dąb, olcha, brzoza, świerk i modrzew. W nadleśnictwach dominują bory świeże oraz bory mieszane. W typowym wariantcie bór świeży tworzy drzewostan sosnowy z domieszką brzozy, luźny podszyt to na ogół nisko ugałęzione dęby i czasem jałowce, natomiast runo tworzy zwarty łan borówki czernicy wśród kobierca mchów. Bór mieszany świeży zajmuje siedliska trochę żyzniejsze i odróżnia się od boru świeżego bardziej gonnym drzewostanem oraz pożądanym dolnym piętrzem z dębów, brzoź, świerków i innych gatunków drzew i krzewów.

W zakresie terenów zieleni główna odpowiedzialność spoczywa na samorządzie gminnym. Gmina dba o nie poprzez wykaszanie, a także uzupełnianie ubytków poprzez nowe nasadzenia. Należy odnotować, że w ramach środków PROW 2007-2013 zrealizowano projekt pn. „Zagospodarowanie parku w Jedwabnie” – park został otwarty w 2014 roku.

5.12 POWAŻNE AWARIE

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

Według rejestru prowadzonego przez WIOŚ na terenie Gminy Jedwabno nie działają podmioty kwalifikowane jako zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Poważnych awarii nie odnotowano.

Gmina narażona jest jednak na wystąpienie zagrożeń dla środowiska m.in. ze względu na przebiegające przez teren omawianej jednostki drogi o znaczeniu ponadlokalnym oraz zjawiska ekstremalne takie jak np. susze czy gwałtowne opady. Jednostką odpowiedzialną bezpośrednio za minimalizowanie skutków awarii i zagrożeń jest straż pożarna.

Zgodnie z danymi uzyskanymi od Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Szczytnie w ostatnich latach doszło do następujących większych zdarzeń związanych z zagrożeniami środowiska:

1. 13.04.2017 r. – droga krajowa 58, okolice miejscowości Narty - plama oleju na odcinku około 400 m i szerokości około 0,5 m. Neutralizacja za pomocą sorbentów do substancji ropopochodnych,

2. 29.06.2017 r. – 30.06.2017 r. – usuwanie drzew z jezdni i posesji po przejściu gwałtownych opadów deszczu i silnego wiatru z terenu Gminy,
3. 18.07.2017 r. – miejscowość Brajniki, jezioro Świętajno – po przybyciu na miejsce zdarzenia zastano niezidentyfikowaną substancję o barwie szaroniebieskiej na powierzchni Jeziora Świętajno wzdłuż linii brzegowej – plama o wymiarach 3 m x 0,3 m. Na miejsce zdarzenia przybyli pracownicy WIOŚ, którzy z oględzin substancji na miejscu zdarzenia stwierdzili, że prawdopodobnie jest to substancja pochodzenia organicznego - pobrali próbki do analizy.

W latach 2017-2018 nie było pożarów, w wyniku których uwolnione zostały do atmosfery niebezpieczne substancje. Ogólnie zanotowano 50 pożarów (budynki mieszkalne w tym sadze w przewodach kominowych, gospodarcze, trawy i nieużytki, lasy) w wyniku których zawsze do atmosfery przedostają się różnego rodzaju substancje niebezpieczne dla środowiska.

Natomiast w związku z tym, że na terenie Gminy Jedwabno nie ma zakładów wykorzystujących do celów produkcyjnych czy technologicznych znacznych ilości różnego rodzaju substancji niebezpiecznych wobec czego zagrożenie to jest niewielkie.

Kontrole z zakresu przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w obiektach, instytucjach, w których według przepisów należy je przeprowadzać są realizowane przez merytorycznego funkcjonariusza KP PSP w Szczytnie zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami. W omawianym okresie nie zanotowano także awarii przemysłowych – brak zakładów przemysłowych na terenie Gminy Jedwabno.

Straż pożarna działa na podstawie ustawy o ochronie przeciwpożarowej i ustawy o państwowej straży pożarnej oraz szeregu rozporządzeń wykonawczych do w/w ustaw. Należy stwierdzić, że wszystkie zdarzenia o znamionach zdarzenia kryzysowego (w bardzo ogólnym rozumieniu można powiedzieć, że wszelkie działania straży pożarnej noszą znamiona zdarzenia kryzysowego) są generalnie usuwane przez straż pożarną (Państwową Straż Pożarną i Ochotnicze Straże Pożarne). W Gminie funkcjonuje komórka zajmująca się zarządzaniem kryzysowym. W razie potrzeby Wójt może powołać sztab w skład którego wchodzi również funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej. Państwowa Straż Pożarna nie przeprowadzała akcji edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Jedwabno związanych z wystąpieniem poważnego zagrożenia środowiska, ponieważ to zagrożenie na terenie Gminy Jedwabno jest niewielkie.

Działające na obszarze jednostki Ochotnicze Straże Pożarne są na bieżąco dofinansowywane w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony.

VI. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Celem POŚ dla Gminy Jedwabno jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany POŚ jest wypełnieniem obowiązku Gminy Jedwabno w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. POŚ dla Gminy Jedwabno wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów.

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku realizacji Programu, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów POŚ dla Gminy Jedwabno doprowadzi m.in. do:

1. pogorszenia jakości powietrza,
2. natężenia skutków zmian klimatu,
3. pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
4. możliwości zagrożenia dla środowiska i mieszkańców ze strony pól elektromagnetycznych,
5. pogorszenia jakości wód,
6. zwiększenia ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska,
7. pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
8. nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia odpadów,
9. niewyeliminowanie odpadów niebezpiecznych (azbest),
10. pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
11. pogorszenia życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla Gminy Jedwabno będzie wyeliminowanie negatywnego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów. W przypadku braku realizacji w/w zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją na komponenty środowiska tj.: wody, gleby,

środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Zaniechanie założeń projektu POŚ dla Gminy Jedwabno wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Generalnie zaniechanie realizacji zadań typowo inwestycyjnych jest pozytywne, niemniej jednak w perspektywie długoterminowej oznaczać będzie pogarszanie się warunków życia mieszkańców, w tym warunków środowiskowych na terenie Gminy Jedwabno.

VII. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w POŚ dla Gminy Jedwabno odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy.

Tabela 11. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dominująca rola węgla jako źródła ogrzewania budynków jednorodzinnych, - wysoka energochłonność budynków (w tym użyteczności publicznej), - niska sprawność instalacji grzewczych, - wciąż niewielkie wykorzystanie OZE na terenie gminy, - niewielka świadomość społeczeństwa w zakresie oszczędności energii, OZE 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki koszt inwestycji w OZE, - niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez służby gminne, - ponadlokalność zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza

źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - ogólny zły stan dróg, - wzrost natężenia ruchu pojazdów ciężarowych, - przekroczenia poziomu krótkoterminowego dla pory dnia w Jedwabnie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych, - wysokie koszty rozbudowy transportu przyjaznego środowisku przyrodniczemu, - stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu.

źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - obecność na terenie Gminy stacji bazowych telefonii komórkowej 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, - rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych

źródło: opracowanie własne

Tabela 14. Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - brak pełnego monitoringu wszystkich JCWP, - zły stan jakości wód JCWP rzecznych: Kiermas do wypływu z jez. Krošno, Dopływ spod Jedwabna oraz Rekownica z jez. Rekowe, - zły stan wód jeziora Omulew, - wysokie zagrożenie suszą, - brak pełnego skanalizowania obszaru gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - dopływ zanieczyszczeń spoza Gminy, - rosnące zagrożenie wystąpienia ekstremalnych zjawisk np. krótkich, nawalnych opadów, okresów bezdeszczowych, - wykorzystanie rekreacyjne wód, - wzrastająca cena energii elektrycznej

źródło: opracowanie własne

Tabela 15. Problemy w zakresie zasobów geologicznych na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - występowanie na terenie Gminy obszarów górniczych, - występowanie obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych, - brak prowadzenia rejestru obszarów zagrożonych ruchami masowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - mogące się ujawnić historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, - rosnące zapotrzebowanie na eksploatację kopalni, - urozmaicona rzeźba terenu sprzyjająca powstawaniu osuwisk

źródło: opracowanie własne

Tabela 16. Problemy w zakresie gleb na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - brak badań w ramach państwowego monitoringu środowiska, - susza w 2018 roku 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy, - nieregularność opadów atmosferycznych.

źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Problemy w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rosnące koszty gospodarowania odpadami, - duża liczba nieruchomości letniskowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK, - skala i problemowość wprowadzonych zmian w przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi prowadząca do nieprawidłowości

źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
– brak waloryzacji przyrodniczej	– zanieczyszczenie powietrza, gleb i wód, – eutrofizacja siedlisk, – penetracja turystyczna wpływająca na częstotliwość występowania pożarów oraz zakłócanie ciszy na terenach ochronnych, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory

źródło: opracowanie własne

Tabela 19. Problemy w zakresie zagrożenia poważnymi awariami na terenie Gminy Jedwabno

Słabe strony	Zagrożenia
– brak edukacji w zakresie ryzyka wystąpienia poważnej awarii	– duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii

źródło: opracowanie własne

VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE LUB BRAK ODDZIAŁYWANIA, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcyjnym).

Niektóre zadania wyznaczone w Programie mogą kwalifikować się, jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w *Ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W ramach omawianej procedury prowadzono szczegółową ocenę oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2019-2026. Większość zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie.

Zatem w ramach oceny skutków realizacji POŚ dla Gminy Jedwabno na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie *bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne* na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku Gminy Jedwabno biorąc pod uwagę wykaz planowanych zadań istnieje bezpośrednie lub pośrednie ryzyko oddziaływania na wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody w tym Obszary Natura2000.

Formami ochrony przyrody na terenie Gminy Jedwabno zgodnie z wykazem zawartym w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (crfop.gdos.gov.pl) są:

1. obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
2. obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
3. Rezerwat Przyrody Dęby Napiwodzkie,

4. Rezerwat Przyrody Małga,
5. Rezerwat Przyrody Galwica,
6. Rezerwat Przyrody Jezioro Košno,
7. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej,
8. Użytek Ekologiczny Zamulewo,
9. Użytek Ekologiczny Obiekt Stawowy Tylkowo,
10. Użytek Ekologiczny Żabieniec,
11. Użytek Ekologiczny Złotko,
12. Użytek Ekologiczny Okonek,
13. Użytek Ekologiczny Grzybiczne,
14. 12 pomników przyrody (pojedyncze drzewa).

POŚ dla Gminy Jedwabno jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program wskazuje jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wypełnienia zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z tym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy pamiętać o uwzględnianiu zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

W POŚ dla Gminy Jedwabno ujęto koncepcję prowadzenia edukacji ekologicznej i działań monitoringowo-informacyjnych, których sukcesywna i konsekwentna realizacja wpłynie pozytywnie na większość komponentów środowiska. Wyznaczone działania edukacyjne i informacyjne mają głównie charakter organizacyjny i poszerzający stan wiedzy na temat jakości środowiska w Gminie. Są to następujące zadania:

1. **PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY MIESZKAŃCÓW I SAMORZĄDU W ZAKRESIE MOŻLIWYCH ROZWIĄZAŃ NISKOEMISYJNYCH,**
2. **MONITORING EMISJI PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH,**
3. **MONITORING JAKOŚCI WÓD UJMOWANYCH NA CELE KOMUNALNE,**
4. **MONITORING JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH,**
5. **KONTYNUACJA EDUKACJI Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI,**
6. **REALIZACJI AKCJI INFORMACYJNO – EDUKACYJNYCH DLA OGÓŁU SPOŁECZEŃSTWA DOTYCZĄCYCH ZASAD POSTĘPOWANIA W RAZIE WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII, W CELU UKSZTAŁTOWANIA WŁAŚCIWYCH POSTAW I ZACHOWAŃ.**

Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji i informowania społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno – opisuje, informuje i tłumaczy zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony przyrody. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań.

Poniżej w **Tabeli** dokonano oceny i analizy oddziaływania realizacji wyznaczonych w Programie zadań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym. W części tekstowej oceny oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska dokonano w oparciu o wyznaczone szczegółowe zadania inwestycyjne i nie inwestycyjne w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

OZNACZENIA:

Potencjalne pozytywne oddziaływanie

Potencjalne neutralne oddziaływanie

Potencjalne negatywne oddziaływanie

B – Bezpośrednie

P – Pośrednie

St – Stałe

Ch – Chwilowe

W – wtórne

Sk – Skumulowane

Tabela 20. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym Programu ochrony środowiska dla Gminy Jedwabno na poszczególne komponenty środowiska

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
1	REALIZACJA PROGRAMU „CZYSTE POWIETRZE	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St		B, P, W D, St	P, Ch, W	W, D, St	P, D, St
		<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na jakość powietrza, klimat i ludzi poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza głównie w wyniku zmniejszenia spalania węgla na rzecz paliw niskoemisyjnych, zmniejszenie energochłonności budynków a pośrednio zmniejszenie ilości paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, 2. pozostałe oddziaływania mają charakter wtórny, długookresowy, stały i są mniej istotne, oddziaływania projektu z poszczególnymi elementami środowiska zostały wymienione w tabeli powyżej, 3. potencjalne negatywne, chwilowe i pośrednie oddziaływanie na klimat akustyczny, na etapie robót budowlanych 										
2	PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St	W, D, St		B, P, W D, St	P, Ch, W	W, D, St	P, D, St
		<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na jakość powietrza, klimat i ludzi poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza głównie w wyniku zmniejszenia spalania węgla na rzecz paliw niskoemisyjnych, zmniejszenie energochłonności budynków a pośrednio zmniejszenie ilości paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, 2. pozostałe oddziaływania mają charakter wtórny, długookresowy, stały i są mniej istotne, oddziaływania projektu z poszczególnymi elementami środowiska zostały wymienione w tabeli powyżej, 3. potencjalne negatywne, chwilowe i pośrednie oddziaływanie na klimat akustyczny, na etapie robót budowlanych. 										

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
3	ROZWÓJ SIECI GAZOWEJ	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch		B, St, Sk	W, Ch		B, St, Sk
		<p>W ramach realizacji zadania zamierza się przeprowadzić następujące inwestycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sieć gazowa średniego ciśnienia wraz ze stacją LNG Q=100 m³/h w miejscowości Jedwabno, 2. sieć gazowa średniego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową wysokiego ciśnienia Q=1 000 m³/h w miejscowości Warchały <p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie, stałe oddziaływanie na jakość powietrza, i ludzi poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza głównie w wyniku zmniejszenia spalania węgla na rzecz paliw niskoemisyjnych, a pośrednio zmniejszenie ilości paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, 2. pozostałe oddziaływania mają przeważnie charakter wtórny, chwilowy na etapie inwestycyjnym. W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. 										
4	BUDOWA SIECI I KOTŁOWNI GAZOWYCH	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch		B, St, Sk	W, Ch		B, St, Sk
		<p>W ramach realizacji zadania zamierza się budować kotłownię gazowe i sieć towarzyszącą przez Gminę Jedwabno i Zakład Gospodarki Komunalnej w Jedwabnie.</p> <p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie, stałe oddziaływanie na jakość powietrza, i ludzi poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza głównie w wyniku zmniejszenia spalania węgla na rzecz paliw niskoemisyjnych, a pośrednio zmniejszenie ilości paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, 2. pozostałe oddziaływania mają przeważnie charakter wtórny, chwilowy na etapie inwestycyjnym. W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. 										

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne			
5	BUDOWA FARMY FOTOWOLTAICZNEJ NA DZIAŁCE OZNACZONEJ NR EWID. 358/4	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch	W, Ch		B, St, Sk	W, Ch		W, St, Sk			
<p>Inwestycja jest na etapie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.</p> <p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie, stałe oddziaływanie na jakość powietrza, i ludzi. Pozyskiwanie energii nie przyczynia się do emisji szkodliwych substancji do atmosfery, co pozwala nam realnie chronić środowisko, a to w konsekwencji przekłada się na jakość naszego codziennego funkcjonowania. 2. pozostałe oddziaływania mają przeważnie charakter wtórny, chwilowy na etapie inwestycyjnym. W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. 															
6	RETENCJONOWANIE WÓD OPADOWYCH	B, St	B, St	B, St, W	P, St, W	P, Ch, W	P, St, W	P, Ch, W	P, St, Wt	P, Ch, W		P, St	P, Ch		P, St, Wt
<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. omawiane działania są szczególnie użyteczne w zaspokajaniu potrzeb wodnych roślin w okresie suszy Większość działań na rzecz retencji jest korzystna dla środowiska naturalnego (poprawiają warunki funkcjonowania ekosystemów zależnych od wody, a w konsekwencji zwiększają różnorodność biologiczną). Jeśli jednak działania te są źle zaprojektowane lub zaplanowane, mogą wywierać także szkodliwy wpływ na środowisko. Na przykład może zmienić lub zaburzyć cenne przyrodniczo siedlisko, stwarzając zagrożenie dla żyjącej tam flory i fauny, 2. powstawanie bardziej wilgotnych siedlisk. Zazwyczaj jest to zjawisko pozytywne w aspekcie sukcesji naturalnego siedliska leśnego. Lasy charakterystyczne dla wilgotnych terenów cechuje większa różnorodność biologiczna. Należy zadbać, aby prace były prowadzone sprawnie, co w konsekwencji zminimalizuje negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze (rośliny, zwierzęta, siedliska oraz bioróżnorodność) 3. Pozytywne oddziaływanie na łagodzenie skutków zmian klimatu a tym samym pozytywny wpływ na ludzi 															

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska														
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne				
Zadania 7-10 rozpatrywane łącznie jako zadania o podobnym charakterze – drogi (charakter liniowy inwestycji)																
7	MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH	B, St	B, St	B, P, Ch	B, P, Ch	B, P, Ch	B, P, Ch	B, P, Ch	B, Ch	P, St, Sk	P, St, Sk	B, St	P, St	P, Ch	P, Ch Wt	P, Ch Wt

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska									
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
8	MODERNIZACJA DRÓG POWIATOWYCH	<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> różnorodność biologiczna - negatywne: rekonstrukcja, budowa i eksploatacja dróg powoduje liczne utrudnienia dla funkcjonowania ekosystemów, co związane jest m. in. z powstawaniem barier komunikacyjnych oraz ingerencją w stosunki wodne i może skutkować utratą bioróżnorodności; Fragmentacja obszarów przyrodniczych prowadzi także do obniżenia ich odporności na negatywne oddziaływania zewnętrzne i narażenie na imisję zanieczyszczeń transportowych. Może to dotyczyć także obszarów Natura 2000, nawet w przypadku braku bezpośrednich konfliktów pomiędzy przebiegiem planowanych tras, a siedliskami i gatunkami objętymi ochroną (w zależności jednak od danego przedmiotu ochrony), Na etapie realizacji robót budowlanych prawdopodobne negatywne oddziaływanie na wody (wynikające z możliwości zanieczyszczenia oraz zmian stosunków wodnych). Na etapie eksploatacji negatywne oddziaływania bezpośrednie (zrzut wód opadowych i roztopowych z zanieczyszczonych nawierzchni) i pośrednich, wynikających z emisji NO_x i SO_x, które wraz z opadami dostają się do wód, powodując ich zanieczyszczenie. Duże obszary nawierzchni szczelnych przyczyniają się poza tym do zwiększenia ryzyka powodziowego z powodu przyspieszenia spływu powierzchniowego, powietrze: pozytywne: zmniejszenie ilości pyłu wprowadzanego do powietrza w przypadku modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni, utwardzenie podłoży); przeniesienie emisji z transportu samochodowego na tereny o mniejszej gęstości emisji w przypadku budowy obwodnic miast, ludzie: pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej ludzi wskutek poprawy jakości powietrza atmosferycznego na terenach gęsto zabudowanych; podwyższenie komfortu jazdy; umożliwi rozwój turystyki, prowadzi do pobudzenia aktywności gospodarczej miejscowości usytuowanych wzdłuż drogi. Negatywne: emisja hałasu i spalin podczas wykonywania prac; zmiany w organizacji ruchu drogowego związane z realizacją inwestycji; emisja hałasu i zanieczyszczeń powietrza w trakcie eksploatacji. Negatywne oddziaływanie z jednej strony mają charakter krótkoterminowy i związane jest z realizacją inwestycji, czyli prowadzeniem prac budowlanych. Z drugiej strony negatywne oddziaływania niesie faza eksploatacji dróg, gdyż poruszające się po drogach pojazdy odpowiedzialne są za emisję hałasu oraz powodują powstawanie zanieczyszczeń, które są szczególnie uciążliwe dla mieszkańców blisko położonych budynków. powierzchnia ziemi: negatywne: zmiana ukształtowania terenu na etapie realizacji inwestycji, czasowe wykopy, przemieszczanie gruntów i gleby, mogą się pojawić trwałe nasypy i przekopy, pozytywne w przypadku modernizacji dróg wynikające z uporządkowania terenu, krajobraz: możliwe pozytywne: tworzy nową strukturę krajobrazu; wywiera wpływ na zagospodarowanie obszaru, przez tworzenie sieci połączeń sprzyjających rozwojowi i przestrzennemu rozmieszczeniu różnych funkcji na danym obszarze. Negatywne: zaburzenie krajobrazu. Budowa dróg przyczynia się do trwałego przekształcenia krajobrazu np. poprzez zmianę form ukształtowania terenu, niezbędną wycinkę drzew. Obiekty liniowe, jakimi są drogi, nasypy i inne obiekty inżynierskie trwale zmieniają krajobraz przyczyniając się do jego fragmentacji. Jednak ocena tych przekształceń nie jest prosta i jednoznaczna, gdyż powstanie drogi prowadzi do zmian w zagospodarowaniu terenów przylegających, stwarza również szansę dobrego eksponowania walorów zabytkowych lub przyrodniczych obszaru, budowa i modernizacja dróg wpłynie na zwiększenie atrakcyjności transportu drogowego, a z drugiej strony zwiększenie ich przepustowości. Będzie to miało zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na zmiany klimatu w skali globalnej, 									
9	MODERNIZACJA DRÓG										

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska									
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
	WOJEWÓDZKICH	8. zasoby naturalne: negatywne: wykorzystanie surowców skalnych na etapie budowy,									
10	MODERNIZACJA DRÓG KRAJOWYCH	<p>9. zabytki: pozytywne: zmniejszenie ryzyka uszkodzeń obiektów zabytkowych na skutek wibracji po modernizacji dróg,</p> <p>10. dobra materialne: pozytywne: zmniejszenie ryzyka uszkodzenia obiektów budowlanych na skutek wibracji po modernizacji dróg oraz wzrost wartości nieruchomości (budynków i gruntów), wzrost wartości na skutek poprawienia dojazdu do niektórych firm. negatywne: spadek przychodów firm zlokalizowanych przy ruchliwych drogach, w miastach na skutek skierowania ruchu na obwodnice,</p> <p>11. zwierzęta: negatywne: natężenie ruchu samochodowego, hałas oraz nocne oświetlenie (jesli występuje) powoduje lęk u dzikich zwierząt, co wywołuje niechęć do przekraczania dróg i izolację osobników, populacji. W zależności od natężenia ruchu zmienia się śmiertelność zwierząt, które giną pod kołami pojazdów. Pozostałe zwierzęta są płoszone. Ponadto zwierzęta narażone są na negatywny wpływ zanieczyszczeń emitowanych przez samochody,</p> <p>12. rośliny: negatywne: ingerencja w stosunki wodne wpływa bezpośrednio na siedliska; następuje bezpośrednie niszczenie siedlisk i ich fragmentacja poprzez usuwanie drzew i krzewów, synantropizacja i rozprzestrzenianie się obcych gatunków wzdłuż drogi,</p> <p>13. wpływ na integralność obszarów chronionych: negatywne: budowa dróg może powodować znaczące negatywne oddziaływania polegające na niszczeniu siedlisk i ich fragmentacji, co wpływa na przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt; rozbudowa sieci dróg prowadzi także do większej dostępności terenów przyrodniczych oraz zwiększania antropopresji – na terenach sąsiednich mogą powstawać nowe inwestycje, takie jak bazy logistyczne, hipermarkety, parkingi, zajmujące powierzchnię kosztem terenów biologicznie czynnych.</p>									

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska															
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne					
11	MODERNIZACJA LINII ELEKTOENERGETYCZNYCH	B, St	P, Ch	B, St	B, St	B, St	B, St						P, St				
		Przewidywane oddziaływania: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stopień oddziaływania linii zależy od jej przebiegu. Szczególną ingerencję stanowi prowadzenie linii poprzez tereny zadrzewione. Wiąże się to z wycinką różnej szerokości pasa drzew (do 70 m w przypadku linii najwyższych napięć) i niekorzystnym zjawiskiem fragmentacji obszarów leśnych powodującym rozprzestrzenianie inwazyjnych gatunków roślin i większe ryzyko pożarów, 2. wzdłuż linii przesyłowych o napięciu powstają strefy niesprzyjające rozwojowi życia biologicznego. Linie wysokich napięć mogą stanowić przeszkodę dla migracji zwierząt, prowadzić do kolizji ptaków z liniami elektroenergetycznymi, 3. niszczenie siedlisk na terenie objętym inwestycją i w najbliższym sąsiedztwie oraz rozprzestrzenianie inwazyjnych gatunków roślin. 															
12	UTRZYMANIE WE WŁAŚCIWYM STANIE TECHNICZNYM ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY GOSPODARKI WODNEJ	B, Ch	B, P	C, h, St	P, St	B, P, Ch, St	Sk	B, P, Ch, St	Sk	B, St, Sk		B, St, Ch, Sk	klimat P, St	P, Ch	B, St		B, P, St
		Oddziaływania: <ol style="list-style-type: none"> 1. pozytywne: wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń wód i gleb, 2. zwierzęta: negatywne: płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków bytowania zwierząt, 3. rośliny: negatywne: usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków dla rozwoju roślin, 4. wpływ na integralność obszarów chronionych: negatywne: w zależności od lokalizacji może wpływać na obszary stanowiące korytarze ekologiczne, 5. woda: Na etapie realizacji inwestycji możliwe negatywne w związku z ryzykiem zanieczyszczenia wód powierzchniowych (woda z odwadniania wykopów, wycieki z maszyn) i podziemnych (migracje zanieczyszczeń z powierzchni ziemi - wycieki z maszyn). W przypadku sieci kanalizacyjnych możliwe negatywne oddziaływanie na koryta cieków w przypadku ich przekraczania. Na etapie eksploatacji zdecydowane pozytywne (wody podziemne, powierzchniowe) z uwagi na zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Możliwe znacząco negatywne w przypadku awarii (awaryjne zrzuty nieoczyszczonych lub częściowo oczyszczonych ścieków, zanieczyszczenia wód gruntowych poprzez zanieczyszczenie powierzchni ziemi, bardzo poważne konsekwencje może mieć awaria eksploatowanego kolektora - zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych). Wpływ na wody morskie: pozytywny, choć pośredni, 6. powietrze: negatywne: emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych; w trakcie eksploatacji - emisja zanieczyszczeń do powietrza (np. metanu z oczyszczalni ścieków), ewentualne uwalnianie odorów. Negatywne oddziaływanie ma charakter krótkoterminowy i związane jest z realizacją inwestycji, czyli prowadzeniem prac budowlanych, 7. ludzie: pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej ludzi wskutek uregulowania gospodarki ściekami możliwe negatywne: niedogodności wynikające z 															

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska									
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
		<p>ewentualnej uciążliwości odorowej w przypadku budowy oczyszczalni ścieków w pobliżu terenów zamieszkałych,</p> <p>8. powierzchnia ziemi: negatywne: zmiana ukształtowania terenu na etapie realizacji inwestycji, czasowe wykopy, przemieszczanie gruntów i gleby,</p> <p>9. krajobraz: poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z realizacją inwestycji. Stopień przekształcenia krajobrazu zależy od wielkości inwestycji oraz jej lokalizacji. Na terenach silnie przekształconych antropogenicznie zaburzenie krajobrazu będzie słabo odczuwalne. Natomiast w przypadku lokalizacji na terenach mało przekształconych lub w pobliżu miejsc pełniących funkcje rekreacyjne inwestycja może powodować dysonans krajobrazowy,</p> <p>10. klimat: możliwy nieznaczny wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych w zależności od rodzaju inwestycji, możliwość ograniczenia emisji poprzez uszczelnienie instalacji,</p> <p>11. dobra materialne: pozytywne: wzrost wartości nieruchomości objętych zbiorczym systemami odbioru ścieków komunalnych i zaopatrzenia w wodę,</p> <p>12. klimat akustyczny: negatywny jedynie na etapie realizacji inwestycji</p> <p>Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym:</p> <p>1. zwierzęta, rośliny, formy ochrony przyrody - Możliwa kumulacja z zadaniami polegającymi na ochronie przeciwpowodziowej, budownictwie wodnym oraz innej modernizacji, budowie bądź rozbudowie,</p> <p>2. woda – możliwe, w przypadku podobnie oddziałujących instalacji w jednej zlewni,</p> <p>3. powietrze - możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami wymagającymi prowadzenia prac budowlanych</p>									

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska															
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne					
Zadania 13-14 rozpatrywane łącznie jako zadnia o podobnym charakterze – gospodarka wodno-ściekowa																	
13	ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ	B, Ch	B, P	C, h, S, t	P, St	B, P, Ch, St		B, P, Ch, St	B, St		B, St, Ch, Sk	klimat P, St	P, Ch	B, St			B, P, St
14	ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ	<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> pozytywne: wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń wód i gleb, zwierzęta: negatywne: płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków bytowania zwierząt, rośliny: negatywne: usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków dla rozwoju roślin, wpływ na integralność obszarów chronionych: negatywne: w zależności od lokalizacji może wpływać na obszary stanowiące korytarze ekologiczne, woda: Na etapie realizacji inwestycji możliwe negatywne w związku z ryzykiem zanieczyszczenia wód powierzchniowych (woda z odwadniania wykopów, wycieki z maszyn) i podziemnych (migracje zanieczyszczeń z powierzchni ziemi - wycieki z maszyn). W przypadku sieci kanalizacyjnych możliwe negatywne oddziaływanie na koryta cieków w przypadku ich przekraczania. Na etapie eksploatacji zdecydowane pozytywne (wody podziemne, powierzchniowe) z uwagi na zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Możliwe znacząco negatywne w przypadku awarii (awaryjne zrzuty nieoczyszczonych lub częściowo oczyszczonych ścieków, zanieczyszczenia wód gruntowych poprzez zanieczyszczenie powierzchni ziemi, bardzo poważne konsekwencje może mieć awaria eksploatowanego kolektora - zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych). Wpływ na wody morskie: pozytywny, choć pośredni, powietrze: negatywne: emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych; w trakcie eksploatacji - emisja zanieczyszczeń do powietrza (np. metanu z oczyszczalni ścieków), ewentualne uwalnianie odorów. Negatywne oddziaływanie ma charakter krótkoterminowy i związane jest z realizacją inwestycji, czyli prowadzeniem prac budowlanych, ludzie: pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej ludzi wskutek uregulowania gospodarki ściekami możliwe negatywne: niedogodności wynikające z ewentualnej uciążliwości odorowej w przypadku budowy oczyszczalni ścieków w pobliżu terenów zamieszkałych, powierzchnia ziemi: negatywne: zmiana ukształtowania terenu na etapie realizacji inwestycji, czasowe wykopy, przemieszczanie gruntów i gleby, krajobraz: poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z realizacją inwestycji. Stopień przekształcenia krajobrazu zależy od wielkości inwestycji oraz jej lokalizacji. Na terenach silnie przekształconych antropogenicznie zaburzenie krajobrazu będzie słabo odczuwalne. Natomiast w przypadku lokalizacji na terenach mało przekształconych lub w pobliżu miejsc pełniących funkcje rekreacyjne inwestycja może powodować dysonans krajobrazowy, klimat: możliwy nieznaczny wpływ na redukcje emisji gazów cieplarnianych w zależności od rodzaju inwestycji, możliwość ograniczenia emisji poprzez uszczelnienie instalacji, 															

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne	
		11. dobra materialne: pozytywne: wzrost wartości nieruchomości objętych zbiorczym systemami odbioru ścieków komunalnych i zaopatrzenia w wodę, 12. klimat akustyczny: negatywny jedynie na etapie realizacji inwestycji Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym: 1. powietrze: możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami wymagającymi prowadzenia prac budowlanych.											
Zadania 15-16 rozpatrywane łącznie jako zadania o podobnym charakterze – oczyszczalnia ścieków													
15	MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W JEDWABNIE	B, Ch, St	B, P, Ch, St, Sk	P, B, St	B, P, Ch, St	B, P, Ch, St	B, St	B, Ch	S, Ch, St, Sk	P, St	P, Ch	B, St	P, St
16	MODERNIZACJA PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY	Oddziaływania: 1. różnorodność biologiczna: pozytywne: wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń wód i gleb; negatywne poprzez zajęcie terenu, 2. zwierzęta: negatywne: płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków bytowania zwierząt, szczególnie w środowisku wodnym, 3. rośliny: negatywne: usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji; pozytywne: poprawa warunków dla rozwoju roślin, 4. wpływ na integralność obszarów chronionych: negatywne: w zależności od lokalizacji i charakterystyki inwestycji, może wpływać na obszary stanowiące korytarze ekologiczne, w trakcie budowy, 5. woda: Na etapie realizacji inwestycji możliwe negatywne w związku z ryzykiem zanieczyszczenia wód powierzchniowych (woda z odwadniania wykopów, wycieki z maszyn). W przypadku sieci kanalizacyjnych możliwe negatywne oddziaływanie na koryta cieków w przypadku ich przekraczania. Na etapie eksploatacji zdecydowanie pozytywne (wody podziemne, powierzchniowe) z uwagi na zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Możliwe znacząco negatywne w przypadku awarii (awaryjne zrzuty nieoczyszczonych lub częściowo oczyszczonych ścieków, zanieczyszczenia wód gruntowych poprzez zanieczyszczenie powierzchni ziemi, bardzo poważne konsekwencje może mieć awaria eksploatowanego kolektora - zanieczyszczenie gruntu i wód podziemnych). Wpływ na wody morskie: pozytywny, choć pośredni, 6. powietrze: negatywne: emisja spalin i pyłu podczas wykonywania prac budowlanych; w trakcie eksploatacji - emisja zanieczyszczeń do powietrza (np. metanu z oczyszczalni ścieków), ewentualne uwalnianie odorów. Negatywne oddziaływanie ma charakter krótkoterminowy i związane jest z realizacją inwestycji, czyli prowadzeniem prac budowlanych,											

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska									
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki
		<p>7. ludzie: "pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej ludzi wskutek uregulowania gospodarki ściekami i poprawy jakości wód.</p> <p>8. możliwe negatywne: niedogodności wynikające z ewentualnej uciążliwości odorowej w przypadku budowy oczyszczalni ścieków w pobliżu terenów zamieszkałych,</p> <p>9. powierzchnia ziemi: negatywne: zmiana ukształtowania terenu na etapie realizacji inwestycji, czasowe wykopy, przemieszczanie gruntów i gleby,</p> <p>10. krajobraz: negatywny pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z realizacją inwestycji. Stopień przekształcenia krajobrazu zależy od wielkości inwestycji oraz jej lokalizacji. Na terenach silnie przekształconych antropogenicznie zaburzenie krajobrazu będzie słabo odczuwalne. Natomiast w przypadku lokalizacji na terenach mało przekształconych lub w pobliżu miejsc pełniących funkcje rekreacyjne inwestycja może powodować dysonans krajobrazowy,</p> <p>11. klimat: możliwy nieznaczny wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych w zależności od rodzaju inwestycji, poprzez uszczelnienie instalacji,</p> <p>12. zasoby naturalne: negatywny w trakcie budowy - zużycie surowców budowlanych,</p> <p>13. dobra materialne: pozytywne: wzrost wartości nieruchomości objętych zbiorczym systemami odbioru ścieków komunalnych i zaopatrzenia w wodę, negatywny dla obiektów zlokalizowanych w okolicach oczyszczalni ścieków</p> <p>14. klimat akustyczny: negatywny jedynie na etapie realizacji inwestycji.</p> <p>Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym:</p> <p>1. woda: możliwe, w przypadku podobnie oddziałujących instalacji w jednej zlewni,</p> <p>2. powietrze: możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami wymagającymi prowadzenia prac budowlanych</p>									
17	DOTOWANIE PRZYŁĄCZEŃ DO SIECI KANALIZACYJNEJ	nie jest to zadanie o charakterze inwestycyjnym, w więc podobnie jak w przypadku zadań edukacyjno-informacyjnym nie można mówić o potencjalnym negatywnym oddziaływaniu. Zadanie odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska									
18	OCHRONA NIE-ZAGOSPODAROWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO	nie jest to zadanie o charakterze inwestycyjnym, w więc podobnie jak w przypadku zadań edukacyjno-informacyjnym nie można mówić o potencjalnym negatywnym oddziaływaniu. Zadanie odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska									
19	OCHRONA NAJLEPSZYCH GLEB W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO	nie jest to zadanie o charakterze inwestycyjnym, w więc podobnie jak w przypadku zadań edukacyjno-informacyjnym nie można mówić o potencjalnym negatywnym oddziaływaniu. Zadanie odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska									

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne	
Zadania 20-24 rozpatrywane łącznie jako zadania o podobnym charakterze – gospodarka odpadami													
20	ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEGO SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI	B, Ch, St	B, P, Ch, St, Sk	P, St, Sk	B, P, Ch, St, Sk	B, P, Ch, St, Sk	B, St, Sk	P, St	P, Ch, St, Sk		P, Ch		B, P, Ch, St
21	BUDOWA PSZOK	<p>Oddziaływania:</p> <ol style="list-style-type: none"> różnorodność biologiczna: negatywne: może nastąpić niszczenie siedlisk przez zajęcie powierzchni terenu oraz płoszenie zwierząt na etapie realizacji inwestycji, zwierzęta: negatywne: płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji; niszczenie siedlisk naturalnych poprzez zajęcie powierzchni terenu; pozytywne: poprawa warunków bytowania zwierząt, rośliny: negatywne: niszczenie siedlisk naturalnych poprzez zajęcie powierzchni terenu; pozytywne: poprawa warunków dla rozwoju roślin, wpływ na integralność obszarów chronionych: negatywne: zajęcie powierzchni terenu, woda: na etapie realizacji przedsięwzięcia możliwe negatywne oddziaływania na jakość wód i stosunki wodne (odwodnienia wykopów). Na etapie eksploatacji - pozytywne z uwagi na izolację obiektów od wód powierzchniowych i podziemnych. Pośrednie oddziaływanie pozytywne ze względu na unieszkodliwienie odpadów i ograniczenie ich składowania w środowisku. Negatywne w przypadku odprowadzenia ścieków niedostatecznie oczyszczonych, powietrze: negatywne: możliwe zanieczyszczenie powietrza, możliwość pylenia w trakcie transportu oraz emisji odorów. ludzie: pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców wskutek ograniczenia zanieczyszczenia środowiska odpadami negatywne: emisja gazów do powietrza oraz emisja spalin podczas budowy lub rozbudowy instalacji (maszyny budowlane); emisja hałasu podczas budowy lub rozbudowy instalacji, powierzchnia ziemi: negatywne: zmiana ukształtowania terenu. Na etapie realizacji inwestycji, czasowe wykopy, przemieszczanie gruntów i gleby, krajobraz: poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z realizacją inwestycji. Stopień przekształcenia krajobrazu zależy od wielkości inwestycji oraz jej lokalizacji. Na terenach silnie przekształconych antropogenicznie zaburzenie krajobrazu będzie słabo odczuwalne. Natomiast w przypadku lokalizacji na terenach mało przekształconych inwestycja może powodować dysonans krajobrazowy, klimat: w zależności od rodzaju instalacji, mogą wpływać na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (w tym zmiany rodzaju gazów), a więc i zmian klimatu w skali globalnej, 											
22	WSPARCIE KOMPOSTOWANIA												
24	DEMONTAŻ I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST												

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
		<p>11. zasoby naturalne: pozytywne: zmniejszenie zużycia surowców nieodnawialnych (paliw kopalnych) do produkcji energii ciepłej poprzez odzysk,</p> <p>12. zabytki – brak, jeżeli obiekty nie będą realizowane w okolicach zabytków,</p> <p>13. dobra materialne – negatywne w pobliżu obiektów, pozytywne: w zakresie ogólnym bowiem usprawnienie gospodarki odpadami powodować będzie ograniczenie ich deponowania w sposób niekontrolowany,</p> <p>14. klimat akustyczny: negatywny jedynie na etapie realizacji inwestycji.</p> <p>Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym:</p> <p>1. różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, integralność obszarów chronionych – możliwa kumulacja z zadaniami polegającymi na: modernizacji, budowie bądź rozbudowie,</p> <p>2. woda – możliwe, jeśli w ramach jednej zlewni więcej obiektów powodujących zrzuty ścieków technologicznych.,</p> <p>3. powietrze – możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami związanymi z inwestycjami powodującym wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza,</p> <p>4. klimat – możliwa kumulacja oddziaływań pozytywnych z innymi działaniami na rzecz ograniczenia emisji</p>										
25	PIELĘGNACJA, OCHRONA ISTNIEJĄCEJ ZIELENI URZĄDZONEJ	B, St		B, St	B, St	B, St					B, St	P, St
		<p>Oddziaływania:</p> <p>1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz powierzchnię ziemi, krajobraz kulturowy oraz ludzi poprzez podniesienie wartości przyrodniczych występującej zieleni,</p> <p>2. pozostałe oddziaływania mają charakter obojętny</p>										
26	KONTYNUACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH I ZALESIEŃ	B, St		B, St	B, St	B, St					B, St	P, St
		<p>Oddziaływania:</p> <p>1. najważniejsze pozytywne oddziaływanie tego projektu to bezpośrednie i pośrednie oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz powierzchnię ziemi, krajobraz kulturowy oraz ludzi poprzez podniesienie wartości przyrodniczych występującej zieleni,</p> <p>2. pozostałe oddziaływania mają charakter obojętny</p>										

L.p.	Zadanie	Potencjalne oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska										
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
27	OCHRONA I ROZWÓJ FORM OCHRONY PRZYRODY	B, P, St	B, P, St	B, St	B, St	B, St	B, St	P, St	B, P, St	P, St	B, St	P, St
W tym przypadku można mówić wyłącznie o bezpośrednim lub pośrednim pozytywnym wpływie na wszystkie komponenty środowiska.												
28	ZAPEWNIENIE NOWOCZESNEGO SPRZĘTU DLA OSP	jest to zadanie o charakterze inwestycyjnym, ale nie przewiduje się negatywnego potencjalnego oddziaływania na środowisko. Można w tym przypadku rozpatrywać pośredni, stały pozytywny wpływ realizacji zadania na utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony poważnych awarii.										

źródło: opracowanie własne

8.1. ODDZIAŁYWANIE NA GLEBY I POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

Wśród zadań przewidzianych w Programie są działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury, np.: rozwój ciągów komunikacyjnych, budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Do głównych przewidywanych oddziaływań należy zaliczyć: przekształcenia powierzchni ziemi związane z koniecznością wykopów i tworzenia nasypów oraz zmianę właściwości fizyko-chemicznych podłoża i gleby (miejscowa likwidacja podłoża glebowego) w obrębie projektowanych poboczy, dróg dojazdowych, ciągów w których prowadzona będzie sieć wodociągowa, kanalizacyjna.

Należy jednak podkreślić, że dominować będą zmiany krótkoterminowe – jedynie na etapie realizacji inwestycji. W celu minimalizacji oddziaływań należy przed rozpoczęciem danej inwestycji ocenić i przeanalizować możliwe warianty realizacji inwestycji z uwzględnieniem oddziaływania występującego w danym wariantcie. Prace należy prowadzić w opcji najmniej ingerującej w środowisko, w szczególności powodującej niewielkie zmiany powierzchni terenu.

Również podczas innych prac inwestycyjnych, jak np. gospodarowanie odpadami komunalnymi, działania związane z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest może dochodzić do czasowych przekształceń powierzchni ziemi lub zajmowania poszczególnych obszarów. Wymienione prace prowadzone są jednak na terenach już obecnie zurbanizowanych wobec czego nie można mówić o silnym przekształceniu powierzchni ziemi, gdyż jest ona już przekształcona.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu nastąpić będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

Ze względu na charakter rolniczy Gminy, ważne jest również jak zapisy POŚ wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania.

Najsłabsze grunty i nieużytki proponuje się natomiast pod zalesienie, w celu poprawienia jakości tych terenów i zaprzestania rozwoju rolnictwa na terenach do tego nieopłacalnych. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad

ograniczających degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku spływu powierzchniowego, ograniczanie wyjąłowania gleby.

W miejscach występowania większych spadków, w obrębie dolin rzecznych, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

Na obszarze Gminy występują zasoby złóż mineralnych. Wydobycie kopalni na ogół powoduje niekorzystny wpływ na środowisko. Należy zatem prowadzić działania monitorujące i prowadzące do zrównoważonego rozwoju poprzez racjonalne wydobycie i użytkowanie kopalni oraz rekultywację wyrobisk.

8.2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, W TYM JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Stanem docelowym jest dobry stan wód podziemnych co w myśl Ramowej Dyrektywy Wodnej oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Założenia Programu ochrony środowiska nie wpływają na zakłócenie realizacji tych celów.

Realizacja działań określonych w harmonogramie POŚ nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu.

Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja POŚ nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne.

Zadania inwestycyjno – organizacyjne (budowa kanalizacji, odpowiednia melioracja, monitoring) mają na celu polepszenie stanu jakości wód. Jednym z głównych założeń Programu jest więc poprawa stanu wód powierzchniowych i realizacji europejskich założeń Dyrektywy przeniesionych do polskiego prawa poprzez Plan gospodarowania wodami, a szerzej, ustawę

Prawo wodne. W efekcie długoterminowym, realizacja działań na poziomie Gminy (ale również gmin okolicznych, wchodzących w granice jednolitych części wód, dalej dorzecza) ma przenieść efekt w postaci poprawy jakości wód, co będzie regularnie monitorowane na poziomie Raportów z realizacji niniejszego POŚ.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są nadzór nad stanem przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych lub podłączenie do systemu kanalizacji zbiorczej.

Wybór rozwiązania zależy jest od analizy wpływu poszczególnych działań na stan środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem uzasadnienia ekonomicznego poszczególnych przedsięwzięć.

Wśród zadań przewidzianych w Programie są działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury, np.: modernizacja ciągów komunikacyjnych, budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, rozbudowa sieci gazowej. Do głównych przewidywanych oddziaływań należy zaliczyć: konieczność częściowego odwodnienia terenu na czas prowadzenia prac inwestycyjnych, krótkotrwałe zmiany stosunków wodnych.

Należy jednak podkreślić, że dominować będą zmiany krótkoterminowe – jedynie na etapie realizacji inwestycji. W celu minimalizacji oddziaływań należy przed rozpoczęciem danej inwestycji ocenić i przeanalizować możliwe warianty realizacji inwestycji z uwzględnieniem oddziaływania występującego w danym wariantcie. Prace należy prowadzić w opcji najmniej ingerującej w środowisko, w szczególności powodującej niewielkie zmiany stosunków wodnych, minimalizujące osuszanie terenu czy jego długotrwałe zalewanie.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji.

Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczenie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu. Ponadto zaleca się

sporządzenie aktualnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wprowadzić kontrole częstotliwości opróżniania zbiorników, a także prawidłowości eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem cieków wodnych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne.

Ponadto należy stwierdzić, że działania przewidziane w programie nie spowodują znaczącego oddziaływania na jednolite części wód. Wręcz przeciwnie, stwierdza się że realizacja ustaleń projektu przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.

Zwraca się również uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna, np. dla ochrony przeciwpowodziowej i właściwego funkcjonowania cieku w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej Gminy.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przed nadmiernym zainwestowaniem.

8.3. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Gminy Jedwabno nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów zalesionych lub zadrzewionych (zadania z katalogu obszaru interwencji zasoby przyrodnicze). Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych wzmocnią ekologiczną stabilność obszarów leśnych, co będzie przeciwdziałać fragmentacji lasów (siedlisk). Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych Gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Projekt POŚ uwzględnia przepisy prawne, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanym zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem). Należałoby również przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą Gminy, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo, w celu uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia zalesień.

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje.

Szczególnie na tę kwestię należy zwrócić uwagę podczas prowadzenia inwestycji o charakterze liniowym, np. inwestycje drogowe, budowa sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej. Źródłem zagrożenia dla świata przyrody jest nie tylko bezpośrednio, fizyczne oddziaływanie człowieka na florę i faunę, np. fragmentacja zwartych kompleksów leśnych, ale także oddziaływanie będące skutkiem innego rodzaju aktywności związanej z realizacją inwestycji.

Skażenie wód i gleby lub zanieczyszczenie powietrza wpływa również niekorzystnie na świat roślin, zwierząt i grzybów. Dlatego całość działań minimalizujących wpływ człowieka na środowisko podejmowanych w innych obszarach powinna także uwzględniać potrzeby w zakresie ochrony przyrody.

Ochrona roślin oraz zwierząt powinna polegać na:

- zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez roślinność i zwierzęta funkcji biologicznej w środowisku,

- zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan roślin oraz zwierząt, zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

Jej realizacji służyć powinny następujące inicjatywy:

- obejmowanie ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo,
- ustanawianie ochrony gatunków roślin oraz zwierząt,
- ograniczanie możliwości pozyskiwania dziko występujących roślin oraz zwierząt,
- odtwarzanie populacji zwierząt i stanowisk roślin oraz zapewnianie reprodukcji dziko występujących zwierząt oraz roślin,
- zabezpieczanie lasów i zadrzewienia przed zanieczyszczeniem i pożarami,
- ograniczanie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni,
- zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, zwłaszcza gdy przemawiają za tym potrzeby ochrony gleby, zwierząt, kształtowania klimatu oraz inne potrzeby związane z zapewnieniem różnorodności biologicznej, równowagi przyrodniczej i zaspokajania potrzeb rekreacyjno – wypoczynkowych ludzi.

Jedną z poważniejszych konsekwencji ekologicznych rozwoju inwestycji liniowych, np. infrastruktury drogowej jest uniemożliwienie swobodnego przemieszczania się zwierząt, czyli powstawanie zjawiska bariery ekologicznej. Jej pojawienie się powoduje podział jednorodnego obszaru życia zwierząt na mniejsze fragmenty, powodując m.in. izolację niektórych gatunków oraz populacji, ograniczenie lub zahamowanie migracji itp. Aby złagodzić ten negatywny wpływ inwestycji drogowych na korytarze migracyjne zwierząt inwestorzy planujący przebieg trasy są zobowiązani do zaplanowania, a następnie wybudowania: przejść dla zwierząt, osłon, ekranów akustycznych dla zwierząt.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) pasy zieleni izolacyjnej.

Wymienione wyżej rozwiązania ograniczają negatywne oddziaływania na środowisko, w szczególności dotyczące inwestycji z zakresu budowy i rozbudowy inwestycji liniowych.

Tereny leśne to jeden z elementów systemu przyrodniczego Gminy. Ważną część stanowią również tereny rolnicze oraz obszary wód śródlądowych, wokół których również koncentruje się głównie fauna, jak i flora. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego Gminy spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy Gminy. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

Źródłem zagrożenia dla przyrody jest nie tylko bezpośrednio oddziaływanie np. wycinka lasów czy zniszczenie łąk, ale także oddziaływanie pośrednie – skażenie wód i gleby lub zanieczyszczenie powietrza. Dlatego całość działań minimalizujących wpływ człowieka na środowisko podejmowanych w innych obszarach powinna także uwzględniać potrzeby w zakresie ochrony stanowisk roślin i zwierząt. W skrajnych przypadkach, gdy ingerencja człowieka powoduje trwałe szkody w środowisku, należy obowiązkowo przeprowadzić kompensację przyrodniczą, przywracającą równowagę w przyrodzie.

Ocenę dotyczącą nietoperzy, czy ptaków wykonywać należy w przypadku stwierdzenia siedliska tych zwierząt w budynkach przy okazji przeprowadzania modernizacji. Wszelkie prace należy dostosowywać do terminów lęgowych i migracyjnych zwierząt i ptaków, aby każda inwestycja czy prace budowlane nie powodowały negatywnego oddziaływania na faunę, na siedliska rozrodcze. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt”. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstępstwa od zakazów. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

Kolejną inwestycją z zakresu energii odnawialnej jaka może być wprowadzona na terenie Gminy są instalacje solarne i ogniwa fotowoltaiczne.

Elektrownie fotowoltaiczne służą do bezpośredniej konwersji energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Jest to jedyna technologia konwersji energii,

która jest w pełni pasywna. Zjawisko konwersji fotowoltaicznej jest bezgłośnie, bezwibracyjne oraz nie posiadające skutków ubocznych.

Praca paneli fotowoltaicznych w fazie eksploatacji nie zanieczyszcza powietrza oraz nie wytwarza odpadów. Poza okresową obsługą konserwacyjną oraz pracami pobocznymi (koszenie traw wokół paneli), praca farmy fotowoltaicznej odbywa się bezobsługowo, bez udziału człowieka.

Oddziaływanie może powstawać jednak poprzez wprowadzenie nowego elementu do krajobrazu, co spowoduje zmniejszenie niewielkiej powierzchni. Może to być również bariera migracyjna dla zwierząt. W celu ograniczenia takiego oddziaływania zakłada się lokalizację inwestycji związanych z panelami fotowoltaicznymi na terenach rolnych, z dala od siedlisk i korytarzy migracyjnych zwierząt.

W odniesieniu do oddziaływania inwestycji związanych z instalacją paneli fotowoltaicznych na przyrodę, w tym na ptaki, należy stwierdzić, że oddziaływanie będzie niewielkie. Związane jest to z lokalizowaniem paneli fotowoltaicznych w niewielkiej skali, wyłącznie w sąsiedztwie budynków istniejących w skali niezbędnej do zaopatrzenia w energię elektryczną / ciepłą wodę gospodarstw domowych. Mogą to być również instalacje na potrzeby przedsiębiorstw lub instytucji, jednak nie powodujące szerszego oddziaływania na środowisko, w szczególności na obszary chronione.

Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Odpowiednio do skali opracowania zaznacza się, że może zajść konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych elektrowni, która to w szczegółowym zakresie określi oddziaływanie instalacji na środowisko, jak i rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą oddziaływań na środowisko.

Oddziaływaniem niepożądanym pod kątem ochrony zwierząt może być tzw. efekt „tafli wody”. Polega on na odbijaniu promieni słonecznych od powierzchni paneli, tworząc tym samym iluzję zbiornika wodnego, na którym ptactwo mogłoby lądować. Dlatego celem wyeliminowania tego zjawiska należy zamontować panele z powłokami antyrefleksyjnymi, które ograniczą ten efekt.

Panele słoneczne i ich eksploatacja mogą przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populacje ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;
- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;

- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmenty trawiaste pomiędzy ogniwami nie powinny być uprawiane
- z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je
- wykaszać ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko. Istotny jest także monitoring porealizacyjny, określający wpływ na populacje ptaków w sezonie lęgowym (w tym skuteczność zaproponowanych działań minimalizujących).

W POŚ nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, tak więc następować będzie dalszy rozwój funkcji rolniczej. Zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

Planowane w Programie działania w odniesieniu do form ochrony przyrody będą wyłącznie pozytywne. Jedynie w trakcie działań inwestycyjnych mogą pojawiać się pośrednie, krótkoterminowe, negatywne chwilowe oddziaływania na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny. Oddziaływania te mogą dotyczyć powstania hałasu, przekształcenia rzeźby terenu czy zmiany stosunków wodnych. Może być to związane np. z rozwojem inwestycji liniowych.

Biorąc jednak pod uwagę ich charakter będą one wpływały pozytywnie na stan środowiska przyrodniczego. Przykładowo budowa sieci kanalizacyjnej powoduje czasową zmianę stosunków wodnych i rzeźby terenu w miejscu wykopu. Jednak w konsekwencji wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych jest pozytywny, gdyż eliminowane są nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, stanowiące potencjalne zagrożenie.

Z kolei hałas powstały przy realizacji inwestycji w drogownictwie będzie chwilowy, związanymi z pracami budowlanymi, natomiast po zakończeniu budowy trwale zmniejszy się emisja hałasu, dzięki modernizacji nawierzchni czy zastosowania barier energochłonnych.

Wprowadzenie odnawialnych źródeł energii mimo wprowadzenia w teren nowych instalacji i powstanie hałasu przy pracach budowlanych w konsekwencji przyczyni się do zmniejszonego zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii. Zmniejszy się więc emisja zanieczyszczeń do atmosfery szkodliwych substancji powstałych np. przy spalaniu węgla kamiennego.

W przypadku wpływu realizacji ustaleń dokumentu na ptaki i nietoperze, w szczególności wpływ na szlaki migracyjne, miejsca odpoczynku i żerowania ptaków i nietoperzy w trakcie sezonowych wędrówek warto uwzględnić zapisy dokumentu „Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” wersja II – grudzień 2009 – dokument zarekomendowany przez Komisję ds. Ochrony Zwierząt przy Państwowej Radzie Ochrony Przyrody, a także „Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki (Chylarecki P., Paślawska A., Szczecin 2009) oraz „Obszary ważne dla gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego”.

Zgodnie z pierwszym z wymienionych dokumentów biorąc pod uwagę ochronę ptaków i nietoperzy nie należy stawiać elektrowni wiatrowych:

- we wnętrzu lasów i niebędących lasem skupień drzew;
- w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej;
- w odległości mniejszej niż 200 m oraz brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze (nie dotyczy farm off shore);
- na obszarach Natura 2000 chroniących nietoperze lub w ich sąsiedztwie – w odległości mniejszej niż 1 km od znanych kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy z gatunków będących przedmiotem ochrony na danym obszarze;
- na obszarach, na których w regionalnych lub lokalnych opracowaniach dotyczących potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wykluczono ich lokalizację ze względu na stwarzane zagrożenia dla nietoperzy.

Podstawą dla właściwego rozwoju Gminy Jedwabno, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze byłaby inwentaryzacja przyrodnicza, w której wyznaczone powinny zostać sposoby ochrony cennych zasobów.

8.4. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM OBSZARY NATURA2000 ORAZ ICH INTEGRALNOŚĆ

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszaru Natura 2000, tak więc należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2018 poz. 1614 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów (w stosunku do obszarów Natura 2000 - art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, czy też pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciw-powodziowemu oraz działalność

gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Na obszarze Gminy znajduje się Obszar Natura 2000 – Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007). Dla wskazanego obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 marca 2015 r. ustanowiono plan zadań ochronnych, który m.in. identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony jak również wskazuje działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Podstawowym zagrożeniem tego obszaru jest presja turystyczna i rekreacyjna, połączona z rozwijającym się osadnictwem. Ponadto zagrożeniem jest eutrofizacja wód oraz zarastanie otwartych przestrzeni w wyniku sukcesji naturalnej.

Na obszarze znajduje się również obszar Natura 2000 – Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052). Na terenie ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 23 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 15 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin z Załącznika II. O wysokich walorach przyrodniczych ostoi świadczy m.in.:

- a) dobry stan zachowania jezior (kod 3140, 3150 i 3160) ze zbiorowiskami łąk ramienicowych,
- b) dobrze zachowane ekosystemy torfowiskowe (kody: 7110, 7120, 7140, 7230) ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, takich jak np.: sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus* (kod 1393), lipiennik Loesela *Liparis loeselii* (kod 1903), brzoza niska *Betula humilis*, turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*, turzyca dwupienna *C. dioica*, chamedafne północna *Chamaedaphne calyculata*, i in.,
- c) stosunkowo duży udział wielogatunkowych lasów liściastych, o różnym stopniu zachowania, zaklasyfikowanych do grądu subkontynentalnego (kod 9170-2),
- d) występowanie rzadkiego w tej części kraju zbiorowiska dąbrowy świetlistej (kod 9110-1),
- e) występowanie na rozproszonych stanowiskach boru chrobotkowego (kod 91T0-1),
- f) obecność rozległych i dobrze wykształconych muraw napiaskowych (kod 6120) - w szczególności w obiekcie "Muszaki",
- g) występowanie w jeziorach gatunków ryb i kręgloustnych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, takich jak: minóg strumieniowy *Lampetra planeri* (kod 1096), różanka *Rhodeus sericeus* (kod 1134), piskorz *Misgurnus fossilis* (kod 1145), koza *Cobitis taenia* (kod 1149),
- h) stosunkowo liczne populacje rzadkich gatunków fauny, w szczególności: wilka *Canis lupus* (kod 1352), wydry *Lutra lutra* i żółwia błotnego (kod 1220),
- i) występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców, takich jak: pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (kod 1084), czerwończyk nieparek *Licaena dispar* (kod 1060), modraszek arion *Maculinea arion*, paź żęglarz *Iphiclides podalirius* i niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne*.

Głównym celem ochrony tego obszaru jest zachowanie różnorodnego charakteru roślinności Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, w szczególności ekosystemów jeziornych, torfowiskowych, lasów grądowych, świetlistej dąbrowy i otwartego charakteru zbiorowisk napiaskowych i łąk na byłym poligonie Muszaki. Spełnienie tego warunku umożliwi utrzymanie się

zasobnych populacji licznych i cennych gatunków flory i fauny wymienionych w Zał. II DS oraz innych. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 lutego 2015 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla tego obszaru.

Ponadto, jak wspomniano wcześniej, na obszarze znajdują się:

1. Rezerwat Przyrody Dęby Napiwodzkie,
2. Rezerwat Przyrody Małga,
3. Rezerwat Przyrody Galwica,
4. Rezerwat Przyrody Jezioro Kośno,
5. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej,
6. Użytek Ekologiczny Zamulewo,
7. Użytek Ekologiczny Obiekt Stawowy Tylkowo,
8. Użytek Ekologiczny Żabieniec,
9. Użytek Ekologiczny Złotko,
10. Użytek Ekologiczny Okonek,
11. Użytek Ekologiczny Grzybiczne,
12. 12 pomników przyrody (pojedyncze drzewa).

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w celu realizacji założeń Programu muszą zatem uwzględniać właściwe prowadzenie prac infrastrukturalnych (związanych z rozwojem urbanizacji, sieci energetycznych, dróg i szlaków lokalnych, obszarów działalności gospodarczej o funkcji rekreacyjnej, hodowli zwierząt, rozwoju rolnictwa i zagospodarowaniem i utrzymaniem wód śródlądowych), aby w skali regionu nie powodować negatywnych zmian, w tym zmian stosunków wodnych, żyzności siedliska, warunków siedliskowych na obszarach Natura 2000 położonych też poza terenem danej inwestycji (oddziaływania skumulowane i pośrednie). Zwraca się też uwagę na właściwy dobór roślinności podczas prowadzenia jakichkolwiek nasadzeń, gdyż gatunki obce chronionym siedliskom mogą się rozsiewać poza teren inwestycji i zagrażać obszarom Natura 2000. Dodatkowo realizacja założeń analizowanego projektu nie powinna negatywnie wpływać na stan dolin cieków wodnych, zlewni jezior, ich eutrofizacji. Stąd ważne są rozważnie prowadzone działania rolnicze, zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej, stosowanie nawozów sztucznych czy też naturalnych, zachowanie zadrzewień śródpolnych jako elementów buforowych.

Gmina powinna w sposób przemyślany prowadzić proces zagospodarowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym, także pod kątem ich rekreacyjnego użytkowania, aby zapobiegać składowaniu odpadów, odprowadzaniu ścieków, niszczeniu roślinności i siedlisk, miejsc łęgowych oraz dzikiemu rozwojowi ścieżek rekreacyjnych, nadmiernemu wędkarstwu. Kumulowanie funkcji mieszkaniowej, ograniczanie jej rozproszenia także będzie pozytywnie wpływać na zasoby przyrodnicze, gdyż nie będzie to wymuszać konieczności zajmowania nowych terenów pod zabudowę, budowy nowych ciągów komunikacyjnych stanowiących bariery migracji gatunków, będzie to ograniczać hałas i emisję zanieczyszczeń punktowych, w tym nielegalnego wyrzucania odpadów komunalnych czy budowlanych.

Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Gminy. Będzie to skutkować poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne, a także utrwalając sieć korytarzy

regionalnych już istniejących. Przy wykorzystywanych do celów rekreacyjnych i wypoczynkowych miejsc atrakcyjnych pod kątem przyrodniczym, w szczególności terenów jezior, rozwój zasobów przyrodniczych ma tym bardziej ważne znaczenie, ich kształtowanie i prawidłowe udostępnianie człowiekowi, pozwoli ukierunkować ich wykorzystanie i ochronić punkty najbardziej cenne pod kątem przyrodniczym.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom.

Ze względu na to, że obszar Natura 2000 związany jest z wodami powierzchniowymi, szczególnie ważne są działania związane z utrzymaniem wód śródlądowych. Są to działania związane z przeciwdziałaniem nadzwyczajnym zagrożeniom, ochroną gleb, melioracją czy retencją.

Planowane działania utrzymaniowe przyniosą istotne skutki środowiskowe dla obszarów chronionych i ekosystemów zależnych od wód, jednak mogą powodować również oddziaływania negatywne.

Planując wykaszanie strefy brzegowej należy pamiętać, że często roślinność brzegowa stanowi niezwykle istotną strefę buforową, która służy przechwytywaniu zanieczyszczeń obszarowych. Nadmierne wykaszanie roślinności stanowiącej strefę buforową może skutkować pogorszeniem jakości wód, likwidacja roślinności w dnie i strefie brzegowej to również ograniczenie bazy pokarmowej (bezkregowce) dla ichtiofauny. Należy też pamiętać, że zróżnicowane warunki roślinne wód stanowią ważne środowisko życia i schronienia zwierząt, dlatego też nadmierne wykaszanie roślinności nie pozostawia faunie miejsc do schronienia i przetrwania, jest przyczyną do przenoszenia się gatunków oraz w niektórych przypadkach do całkowitego ich wyginięcia. Systematyczne, powtarzalne zabiegi wykaszania mogą też być przyczyną zmiany gatunkowej wartościowej roślinności rodzimej na rzecz roślinności związanej z antropopresją roślinności ruderalnej.

Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie z reguły stanowi znaczącą ingerencję w naturalne środowisko wód, co w skrajnych przypadkach może doprowadzić do całkowitej eliminacji wielu gatunków (w tym chronionych) oraz niekorzystnych zmian w naturalnym funkcjonowaniu ekosystemów wodnych. Należy podkreślić, że podwodne części roślin często stanowią siedliska dla mikrofauny, na zanurzonych łodygach i liściach znajdują swoje schronienie pierwotniaki, gąbki, nicienie, wrotki, skąposzczety, larwy owadów i skorupiaki, tam też swoje jaja składają ślimaki i owady, a pomiędzy łodygami swoje schronienie znajduje narybek, roślinność szuwarowa to kryjówki ptaków. Makrofity służą ocenie czystości wód, stan biocenozy makrofitów jest jednym z elementów biologicznych podlegających ocenie w krajach Unii Europejskiej zgodnie z wytycznymi Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wskutek likwidacji roślinności nadbrzeżnej (szczególnie usuwanie drzew i zakrzaczeń, rozwój zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego) nastąpi zmniejszenie stopnia zacienienia cieku co może skutkować zmianą termiki wód, a w konsekwencji zmianą warunków bytowania ichtiofauny, makrobezkregowców oraz innych organizmów, zmniejszeniu ulegnie też zakres i skuteczność przechwytywania (oczyszczania) różnorodnych zanieczyszczeń obszarowych, co może doprowadzić do pogorszenia jakości wód. Należy również pamiętać, że krzewy i związane z nimi zespoły roślinne często sprzyjają rozwojowi bazy pokarmowej dla ichtiofauny, dla niektórych gatunków zwierząt nadbrzeżne pasy zakrzewień zapewniają ciągłość

korytarza ekologicznego (szczególnie na obszarach zabudowanych) oraz mogą stanowić siedliska i schronienia.

Zagrożenia środowiskowe będące skutkiem usuwania przeszkód mogą wynikać z charakteru używanego ciężkiego sprzętu mechanicznego oraz zbyt dużego zakresu prac prowadzących do nadmiernego usuwania rumoszu drzewnego (zwalone drzewa, krzewy, gałęzie), który ma istotne znaczenie w kształtowaniu ekosystemów rzecznych w tym warunków siedliskowych ichtiofauny. Innym zagrożeniem jest nadmierne „czyszczenie” skarp aż do poziomu gleby (przy okazji usuwając roślinność i nie szkodzące przepustowości koryta nanosy).

Z reguły powstające w strefie brzegowej wyrwy należy traktować jako naturalne procesy erozyjne, które stanowią integralną część naturalnych procesów fluwialnych występujących w cieku. Proces ten odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu się równowagi dynamicznej w korycie cieku oraz w naturalnym kształtowaniu i funkcjonowaniu ekosystemów rzecznych.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody. Przewiduje się możliwość wystąpienia reakcji ze strony organizacji ekologicznych na plany realizacji działań utrzymaniowych na obszarach cennych przyrodniczo. Konflikty powinny być łagodzone na etapie konsultacji społecznych, poprzez udostępnienie rzetelnych i wyczerpujących informacji.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, także w skali ponadregionalnej. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

W przypadku obszaru Natura 2000 może on być chroniony w różny sposób – gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Coraz częściej stosowane są i planowane panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne. Ich eksploatacja w dużej, powierzchniowej skali może przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować jednak negatywnego wpływu na populacje ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na

środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnio liczne;
- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego - również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszają ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów.

Należy stwierdzić, że oddziaływanie instalacji fotowoltaicznej w małej skali jest niewielkie. Związane jest to z lokalizowaniem paneli fotowoltaicznych w niewielkiej skali, wyłącznie w sąsiedztwie budynków istniejących w skali niezbędnej do zaopatrzenia w energię elektryczną / ciepłą wodę gospodarstw domowych. Mogą to być również instalacje na potrzeby przedsiębiorstw lub instytucji, jednak nie powodujące szerszego oddziaływania na środowisko, w szczególności na obszary chronione.

Wskazana jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych, gdyż drogi tranzytowe były wskazywane jako zagrożenia dla obszarów Natura 2000. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),

– ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.
Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- f) ekrany akustyczne;
- g) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- h) ogrodzenia,
- i) przejścia dla zwierząt,
- j) pasy zieleni izolacyjnej.

8.5. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność.

Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

8.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Gminy, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską w pojedynczych punktach, która miejscowo jest jeszcze problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, a także energooszczędności, będących elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno – energetycznego.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie obszaru Gminy jest emisja niska z zabudowy oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. POŚ przewiduje jednak rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Program wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków

przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Gminy, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie Gminy, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko, jeżeli będzie się ona kwalifikować do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

8.7. ODDZIAŁYWANIE NA ZMIANY KLIMATU

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych itp. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, gdyż zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pośrednio wpływa na ograniczenie zmian klimatu.

Jednym z istotnych zadań wyznaczonych w Programie zadań jest łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez retencjonowanie wody i wykorzystywanie w okresach bezdeszczowych. Działania małej retencji mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy, przeciwdziałanie powodzi i odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie pro-środowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych 'zbiorników retencyjnych', renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.

8.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu.

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych

na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- ociążanie ciągów komunikacyjnych (budowa alternatywnych odcinków dróg),
- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- zapewnienie odpowiedniej odległości nowych obiektów podlegających ochronie przed hałasem, od drogi,
- stosowanie cichych nawierzchni,
- wprowadzenie ekranów akustycznych (w ostateczności),
- strefy ograniczonego użytkowania (wprowadzane, gdy wszystkie środki i metody redukcji hałasu zawiodą).

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny. Nie jest to jednak problem dotyczący Gminy Jedwabno, gdyż jak wskazano to w Programie, w Gminie nie ma większych zakładów przemysłowych.

Analiza działań przewidzianych w Programie pozwala stwierdzić brak przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko realizacji ustaleń Programu na stan klimatu akustycznego. Krótkotrwałe negatywne oddziaływania mogą pojawić się jedynie na etapie realizacji inwestycji (np. przebudowy drogi). Jednak w konsekwencji prowadzonych prac (np. modernizacji nawierzchni) osiągnięta zostanie trwała poprawa jakości klimatu akustycznego.

W Programie przewidziane są działania inwestycyjne w zakresie infrastruktury, np.: ciągów komunikacyjnych, budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, rozbudowa systemu sieci gazowej i ciepłowniczej, rozbudowa systemu gospodarki odpadami, działania związane z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest (demontaż, transport, unieszkodliwienie). Na etapie inwestycyjnym (budowlanym) wymienione działania mogą powodować uciążliwości akustyczne.

Należy jednak podkreślić, że dominować będą zmiany krótkoterminowe – jedynie na etapie realizacji inwestycji. W celu minimalizacji oddziaływań należy przed rozpoczęciem danej

inwestycji ocenić i przeanalizować możliwe warianty realizacji inwestycji z uwzględnieniem oddziaływania występującego w danym wariantcie. Prace należy prowadzić w opcji najmniej ingerującej w środowisko, minimalizującej hałas. Chodzi przede wszystkim o minimalizację uciążliwości akustycznych z placu budowy, związanych z pracą maszyn i ciężkiego sprzętu oraz zwiększonego ruchu pojazdów obsługujących plac budowy.

8.9. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ KULTUROWY I ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Gminy zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę walorów krajobrazowych. Program ochrony środowiska nie zawiera jednak specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Gminy (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program opieki nad zabytkami).

W Tabelach 21 i 22 przedstawiono Rejestr zabytków nieruchomości Gminy Jedwabno oraz Listę zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu Gminy Jedwabno.

Tabela 21. Rejestr zabytków nieruchomości Gminy Jedwabno

Miejscowość	Ulica	Numer	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Decyzja
Burdąg		4	CHAŁUPA	A-3332	1992-03-18	psoz-izn-5340/115/92
Jedwabno			kościół rzymsko- katolicki pw św. Józefa wraz z plebanią	a-4409	2006-04-25	izar(jd)-4100/5-05/06
Jedwabno			CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI	a-4361	2005-08-08	wuoz(jd)-4100/5-4/05
Jedwabno	1 Maja	5	CHAŁUPA	A-3153	1991-04-25	psoz-726/91
Jedwabno	1 Maja	6	Chałupa w granicach dz.264		1991-04-04	L.dz.PSOZ-5340/608/90
Jedwabno	1 Maja	7	CHAŁUPA	A-3141	1991-04-04	psoz-609/91
Jedwabno	1 Maja	9	CHAŁUPA	A-3142	1991-04-04	psoz-610/91
Jedwabno	1 Maja	12	Chałupa w granicach dz. 270/1		1991-04-04	L.dz.PSOZ-5340/611/90
Jedwabno	1 Maja	57	CHAŁUPA	A-3143	1991-04-04	psoz-612/91
Kot		5	CHAŁUPA	A-3152	1991-04-25	psoz-727/91
Kot		9	CHAŁUPA	A-3149	1991-04-04	psoz-601/91
Kot		12	CHAŁUPA	A-3157	1991-04-29	psoz-746/91
Kot		13	CHAŁUPA	A-3154	1991-04-26	psoz-728/91
Kot		14	CHAŁUPA	A-3147	1991-04-04	psoz-602/91
Kot		15	CHAŁUPA	A-3155	1991-04-26	psoz-730/91
Kot		16	ZAGRODA	A-3144	1991-04-04	psoz-603/91
Kot		19	CHAŁUPA	A-3156	1991-04-26	psoz-731/91
Kot		20	zagroda	A-3148	1991-04-04	psoz-604/91
Kot		29	CHAŁUPA	A-3146	1991-04-04	psoz-605/91
Kot		37	CHAŁUPA	A-3145	1991-04-	psoz-729/91

Miejscowość	Ulica	Numer	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Decyzja
					04	
Małszewo			MŁYN WODNY	A-3334	1992-03-18	psoz-izn-5340/117/92
Małszewo			KARCZMA z zajazdem	A-3338	1992-03-23	psoz-izn-5340/128/92
Małszewo		4	CHAŁUPA	A-3333	1992-03-18	psoz-izn-5340/112/92
Nowy Dwór			KOŚCIÓŁ EWANGELICKI, OB.. RZYMSKO-KATOLICKI WRAZ Z NAJBLIŻSZYM OTOCZENIEM	A-4433	2006-09-29	IZAR(JD)-4100/5-75/06
Nowy Dwór		9	CHAŁUPA	A-3331	1992-03-18	psoz-izn-5340/113/92
Szuć		22	CHAŁUPA	A-3324	1992-03-18	psoz-izn-5340/114/92

źródło: WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W OLSZTYNIE

Tabela 22. Lista zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu Gminy Jedwabno

Miejscowość	Ulica	Nr budynku	nr rekordu	Obiekt	Lokalizacja	WEZ
Burdąg	-		36537	kapliczka przydrożna	w centrum wsi, na skrzyżowaniu drogi jedwabno-Pasym i drogi biegnącej przez wieś, na wysepce skrzyżowania, tynkowana	Z-28
Burdąg		12	36550	dom		Z-28
Jedwabno	1 Maja	55	36685	dom drewniany		Z-28
Jedwabno	1 Maja	59	36681	dom		Z-28
Jedwabno	Olsztyńska	10	36646	dom		Z-28
Jedwabno	Olsztyńska	21	36703	zespół leśniczówki: stodoła szachulcowa		Z-28
Jedwabno	Olsztyńska	21	36648	Leśniczówka		Z-28
Kot		11	36741	dom		Z-28
Kot		2	36727	dom		Z-28
Kot		21	36732	d. szkoła- ob. dom		Z-28
Kot		40	36734	dom		Z-28
Kot			37095	cmentarz komunalny/ewangelicki	na północno-zachodnim skraju wsi, przy drodze polnej	Z-28
Małga			16334	Wieża kościoła w ruinie (1901-1902)	Wieś Małga nie istnieje- ob. Rezerwat Małga	Z-20/2015 z dn. 21.07.2015 r.
Małszewo		7	36785	dom drewniany		Z-28
Niedźwiedź (Piec)			35416	cmentarz wojenny z 1914r.	w lesie, na terenie d. wsi	Z-42/2018 z 12.04.2018 r.
Nowy Dwór		28	36854	szkoła (plebania)		Z-28
Nowy Dwór			37098	cmentarz komunalny/ewangelicki	ok. 400m na południe od wsi, przy drodze do Witówka	Z-28
Ruda-Małga-Rezerwat			36756	cmentarz przykościelny	przy ruinie wieży kościoła, obecnie zdewastowany	Z-28
Szuć		28	37023	dom		Z-28
Szuć		29	37022	dom drewniany		Z-28
Szuć		32	37019	dom		Z-28

Szuć		38	37018	dom		Z-28
Szuć		39	37008	dom drewniany		Z-28
Szuć		40	37016	dom		Z-28
Waplewo		8	37053	zespół szkoły: (szkoła- WEZ) + budynek gospodarczy		Z-68/2018 z 09.11.2018r.
Witowo		4	37078	szkoła- obecnie dom mieszkalny		Z-28
Witówko	-		1130	SPL/51: schron bojowy (stanowisko do ognia czołowego)		Z-28

źródło: WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W OLSZTYNIE

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne. Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także szczegółowo określone na poziomie MPZP.

8.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZDROWIE I WARUNKI ŻYCIA LUDZI ORAZ DOBRA MATERIALNE

Program ochrony środowiska dla Gminy Jedwabno zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej i wodno – ściekowej,
- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,
- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi,
- ochrony wód powierzchniowych.

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Gminy bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku (instalacje mogące być przyczyną poważnej awarii).

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne byłoby tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym

liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmożony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Możliwie duży teren powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Projektowaniu inwestycji drogowych towarzyszyć powinna troska o to, by droga nie rozcinała osiedli i wspólnot ludzkich oraz miała minimalny wpływ na ukształtowanie terenu i wymagała jak najmniejszych robót ziemnych. Jeżeli już projektanci muszą prowadzić drogę w terenie zamieszkałym, należy skrupulatnie odbudować przecięte powiązania poprzeczne: uliczki osiedlowe, ścieżki rowerowe, trasy piesze, itp.

Efekt rozcięcia należy również łągodzić na terenach użytkowanych rolniczo. Należy wybudować przepusty na wszystkich znaczniejszych dojazdach do terenów uprawnych wykorzystywanych przez rolników.

Emisja pól elektromagnetycznych zachodzi również przy eksploatacji linii energetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Dla przykładu, pod linią przesyłową dwutorową o napięciu znamionowym 220 kV, biegnącą na wysokości 8 m, przy powierzchni ziemi natężenie pola elektrycznego wynosi ok. 3,3 kV/m (Kozłowski, 1991). Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m

spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, ponieważ wokół linii, w MPZP powinny być ustanowione strefy wolne od zabudowy. Linia może stanowić pewne zagrożenie dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne. Linia może być zagrożeniem dla ludzi i środowiska w przypadku awarii, zwłaszcza w miejscach skrzyżowania z liniami komunikacyjnymi. Współczesna nauka (brak szczegółowych, regularnych badań) nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna.

Obecnie na terenie Gminy nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji Program, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmożyć kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, tak aby zapobiegać awariom. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach, a tym samym na bezpieczeństwo transportowanych substancji i materiałów.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawalnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemysłana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na rolniczy charakter Gminy, mimo rozwoju innych funkcji na tym terenie, jego funkcjonowanie będzie miało wpływ na mieszkańców tego obszaru. Nie tylko ze względu na potencjalny wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze, w którym żyją mieszkańcy, ale także na możliwość wykorzystania zasobów gleb i innych uwarunkowań przyrodniczych do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na walory przyrodnicze Gminy jedną z coraz ważniejszych funkcji staje się turystyka i rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności, co powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, przebywanie turystów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach.

Program ochrony środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Gminy (do tego celu służą osobne opracowania). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie powodowało oczyszczenie powietrza i opadów atmosferycznych z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych oraz standardów jakości zasobów przyrodniczych, w tym cieków i jezior, co będzie niewątpliwie przyciągać turystów.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdym działaniu inwestycyjnym w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody.

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków. Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki. Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

IX. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ustalenia Programu nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego. Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Gminę Jedwabno ale również okoliczne gminy, czy powiaty. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko Gminy Jedwabno, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

X. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

10.1. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I KRAJOBRAZU

W zakresie ochrony powierzchni ziemi wskazuje się na przestrzeganie zapisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2017 poz. 1161) oraz Rozporządzenia w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. 2016 poz. 1395).

Podczas prowadzenie robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów).

Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną.

Zamierzenia inwestycyjne należy prowadzić w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu środowiska glebowego substancjami chemicznymi. Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany do prac ziemnych/budowlanych ma być sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać inne wymagania określone w Kodeksie o ruchu drogowym oraz w Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2010 nr 138 poz. 931). W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia metodą in situ lub ex situ.

Negatywne oddziaływanie powinno być również minimalizowane na etapie prowadzenia eksploatacji inwestycji. Wskazuje się na właściwe zagospodarowanie ścieków socjalno – bytowych, gospodarczych oraz wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych poprzez zastosowanie systemów kanalizacji sanitarnej i systemów kanalizacji deszczowej lub gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych.

W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność

w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia zgodnie z Ustawą o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701) i Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2019 poz. 2010).

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą, jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839) konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagającą sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1712) wskazuje się na potrzebę oceny wpływu na krajobraz.

10.2. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Ochrona wód na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę powinna być realizowana na zasadach określonych w przepisach odrębnych, w tym w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych ujęć wody. W związku z wygaśnięciem lub brakiem decyzji ustanawiających strefy, konieczne jest ich wyznaczenie i uzyskanie decyzji zatwierdzającej. Z kolei w celu ochrony obszarów korytarzy ekologicznych, cieków wodnych oraz ujęć wody należy uwzględnić wytyczne i zalecenia zawarte w „Planie ochrony wód dorzecza Wisły”.

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Konieczność ochrony wód przed zanieczyszczeniami i warunki korzystania z wód określają przepisy Ustawy Prawo Wodne (Dz.U. 2018 poz. 2268).

Właściwa gospodarka wodno-ściekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się, jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

10.3. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ, ROŚLIN I ZWIERZĄT ORAZ OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

W zakresie Ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2018 poz. 1614) w tym obszarów Natura 2000 wskazuje się na lokalizację w miarę możliwości inwestycji poza formami ochrony przyrody. Wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania nie kolidują z wyznaczonymi indywidualnymi formami ochrony przyrody, dlatego nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań w tym zakresie.

W zakresie ochrony bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na ochroną gatunkową zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin, ochrony gatunkowej zwierząt i ochrony gatunkowej grzybów oraz gatunków rzadkich i ginących wymieniony w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin i Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. W zakresie zasobów leśnych konieczne jest przestrzeganie przepisów Ustawy o lasach.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą, jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na przyrodę obszaru. Przed każdą inwestycją, nie tylko wymagająca sporządzenia Raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z Ustawią o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wskazuje się na potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczych stwierdzających występowanie chronionych siedlisk i gatunków.

W przypadku, gdy w wyniku realizacji przedsięwzięcia może dojść do naruszenia zakazów gatunków chronionych, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów na podstawie art. 56 ust. 1-2b w związku z art. 52 Ustawy o ochronie przyrody. W sytuacji, kiedy realizacja inwestycji będzie szkodliwa dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, występują rozwiązania alternatywne oraz nie jest spełniona jedna z przesłanek w art. 56 ust. 4 Ustawy o ochronie przyrody zezwolenie może nie zostać wydane.

W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, adaptacji, termomodernizacji, usuwania pokryć azbestowych itp. należy stwierdzić czy gatunki podlegają ochronie prawnej. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. W sytuacji występowania siedlisk gatunków chronionych może zająć konieczność uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk chronionych, które wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie. Ww. zezwolenie określa termin wykonania prac (poza okresem lęgowym), jak również wskazuje warunki przeniesienia gniazd w stosowne miejsce. W przypadku stwierdzenia w obiekcie gatunków chronionych ptaków prace należy prowadzić poza okresem lęgowym, a w przypadku nietoperzy poza okresem lęgu i odchowania. Po przeprowadzeniu prac należy w miarę możliwości zachować możliwość gniazdowania i schronienia obecnych w obiekcie gatunków zwierząt. W przypadku braku takiej

możliwości należy zapewnić zwierzętom schronienie zastępcze w miejscu bytowania (budki, boksy itp.).

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/ budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać będzie inne wymagania określone w Kodeksie o ruchu drogowym oraz w Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy

W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia metodą *in situ* lub *ex situ*.

W przypadku wycinki drzew i krzewów z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków - wojewódzki konserwator zabytków zgodnie z art. 83a ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody.

W przypadku wycinki drzew i krzewów wskazuje się na przeprowadzenie kompensacji przyrodniczej poprzez nowe nasadzenia.

W przypadku planowania inwestycji polegających na lokalizacji paneli fotowoltaicznych zwłaszcza na dużych powierzchniach może prowadzić do powstania „efektu taflı wody”. Efekt ten polega na tym, że w skutek odbijania promieni słonecznych przez panele słoneczne może dojść do kolizji ptaków z panelami, które mogą mylić je z taflą wody. Poprzez zajęcie dużej części powierzchni terenu może dojść do fragmentacji siedlisk i opuszczania miejsc gniazdowania. Przedsięwzięcie musi zostać tak zaprojektowane aby:

- unikać przy wyborze lokalizacji obszarów prawnie chronionych;
- w przypadku lokalizacji farmy fotowoltaicznej na obszarach łąk i/lub w sąsiedztwie obszarów wodno-błotnych i zbiorników wodnych skonsultować się z ornitologami, w celu takiego zaprojektowania inwestycji aby wyeliminować lub zminimalizować potencjalnie negatywne oddziaływanie na awifaunę;
- stosować panele fotowoltaiczne wyposażone w warstwy antyrefleksyjne, skutkujące brakiem efektu odbicia światła oraz panele posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych;
- prace związane z budową prowadzić poza okresem lęgowym ptaków,
- w taki sposób projektować budowę nowych linii napowietrznych i słupów aby możliwie w największym stopniu eliminować w przypadku ptaków możliwość kolizji i porażenia prądem.

Podczas lokalizowania turbin wiatrowych należy przestrzegać poniższych zasad ukształtowanych i przyjętych na przestrzeni ostatnich lat:

- unikać lokalizacji farm wiatrowych na obszarach stanowiących korytarze ekologiczne lub obszary węzłowe migracji zwierząt
- przeprowadzić inwentaryzacje przedrealizacyjne fauny i flory (obejmujące wszystkie okresy fenologiczne) terenów pod budowę turbin wiatrowych

- przeprowadzić analizę oddziaływania akustycznego, w tym w zakresie spełnienia wymagań określonych Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- nie lokalizować elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż 200m od brzegów zbiorników i lasu

10.4. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Realizacji inwestycji winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

Warunki korzystania ze środowiska winny wskazywać wydane decyzje/pozwolenia, koncesje tj. na podstawie przepisów Ustawy Prawo Wodne wydawane są pozwolenia wodnoprawne, a na podstawie przepisów Ustawy Prawo geologiczne i górnicze [Dz.U. 2019 poz. 868] koncesje na wydobywanie kopalin. Istotna jest tutaj weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów przez odpowiednie jednostki. Przewidywana wielkość zasobów potrzebna do realizacji inwestycji określana jest również w Kartach informacyjnych i Raportach oddziaływania na środowisko zgodnie z Ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W wyrobiskach po wydobyciu kruszyw, a także w miejscach po odkrywkach glebowych bardzo często występują dogodne siedliska dla pojawienia się chronionych gatunków roślin i zwierząt. Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażało zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody, zależnie od rodzaju czynności zakazanych i gatunku, przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

10.5. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZAPOBIEGANIE ZMIANOM KLIMATU

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego, prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, eliminowane prace maszyn i urządzeń na biegu jałowym.

Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać będzie inne wymagania określone w Kodeksie o ruchu drogowym oraz w Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

Warunki wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, wielkość emisji i źródła emisji określone są w decyzjach/pozwoleniach w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza wydane na podstawie przepisów Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Konieczne jest zachowanie standardów określonych w Rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031 ze zm.). Istotna jest również weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów (pozwoleń) przez odpowiednie jednostki.

10.6. OCHRONA KLIMATU AKUSTYCZNEGO

W zakresie ograniczenia wpływu na klimat akustyczny wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowane prace maszyn i urządzeń na biegu jałowym, prowadzenie działalności wyłącznie w porze dziennej, prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać będzie inne wymagania określone w Kodeksie o ruchu drogowym oraz w Rozporządzeniu w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem wskazuje się na dotrzymanie standardów akustycznych określone w Rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla terenów chronionych akustycznie.

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska (na podstawie pomiarów własnych, pomiarów wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub podmiotu zobowiązanego do ich przeprowadzenia), że wyniku prowadzonej działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla danej instalacji.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu, proponuje się głównie, tak jak w przypadku pól elektromagnetycznych, działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

Dla wszystkich terenów powinny zostać opracowane miejscowe plany zagospodarowania terenu. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie

ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony przed hałasem. W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami

10.7. OCHRONA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. 2018 poz. 2067) wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

10.8. OCHRONA ZDROWIA I WARUNKÓW ŻYCIA LUDZI I DÓBR MATERIALNYCH

W zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem omówione w pkt. 10.6 i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu omówione w pkt.10.5.

Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

XI. METODY ANALIZY SKUTÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

System wdrażania POŚ dla Gminy Jedwabno powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie dokumentu wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest, zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Ustala się, iż prognoza powinna obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń programu ochrony środowiska. Jest zatem oczywiste, że obszar objęty prognozą nie może być mniejszy od obszaru będącego przedmiotem tego dokumentu, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

W projekcie Programu ochrony środowiska dla Gminy Jedwabno zaproponowano system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmian zachodzących w środowisku. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki oceny skutków realizacji Programu oraz monitorowania działań przyjętych w POŚ w rozbiciu na poszczególne obszary interwencji. W oparciu o analizę zmiany wskaźników w poszczególnych latach możliwa będzie ocena skutków realizacji postanowień POŚ dla Gminy Jedwabno. Weryfikacja i analiza skutków realizacji POŚ dokonywana będzie przy opracowywaniu co 2 lata Raportów z wykonania POŚ na podstawie przyjętych wskaźników.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno spoczywać będzie na Wójcie Gminy Jedwabno. Dla pełnej realizacji zadań określonych w POŚ niezbędna będzie ścisła współpraca i wymiana informacji z samorządem powiatowym, wojewódzkim, a także instytucjami administracji specjalnej, które biorą udział w realizacji zadań POŚ, jako jednostki odpowiedzialne, zgodnie z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Regularna ocena stopnia wykonalności zadań określonych w POŚ powinna odbywać się co 2 lata na podstawie Raportów z wykonania POŚ w zakresie:

1. określenia stopnia wykonania poszczególnych przedsięwzięć
2. oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i kierunkami, a ich wykonaniem
3. analizy przyczyn tych rozbieżności

Wójt Gminy będzie monitorował skutki realizacji przyjętych w POŚ celów, kierunków interwencji i zadań oraz prowadził analizę skutków realizacji postanowień POŚ. Analiza skutków realizacji postanowień POŚ dla Gminy Jedwabno może być przeprowadzona z wykorzystaniem:

- analizy realizacji POŚ w ramach obowiązkowych raportów z wykonania POŚ sporządzanych przez Gminę Jedwabno w cyklach dwuletnich
- analizy wyników Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie
- analizy sprawozdań budżetowych jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań POŚ, w tym m.in. budżetu Gminy Jedwabno, budżetu Starostwa Powiatowego w Szczytnie, budżetu województwa warmińsko-mazurskiego
- analizy inwestycji realizowanych przez jednostki odpowiedzialne za ich realizację wskazane w POŚ, w tym m.in. Powiatowy Zarząd Dróg w Szczytnie, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego, ENERGA-OPERATOR S.A., Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczytnie, Nadleśnictwa,
- sprawozdań, raportów i danych jednostek bezpośredni zaangażowanych w realizację POŚ, które w latach obowiązywania POŚ, na terenie Gminy przeprowadziły działania mające na celu poprawę stanu środowiska w poszczególnych jego komponentach.

W związku z powyższym, w celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji Programu. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące

uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych. Dlatego dla każdego z przedstawionych wskaźników monitorowania podano jego źródło, co znacznie ułatwi proces kontroli i weryfikacji założonych efektów środowiskowych. Ocena skutków realizacji postanowień projektu POŚ dla Gminy Jedwabno obejmie ocenę stanu i zmian zachodzących w następujących komponentach środowiska:

1. ocena stanu i zmian klimatu i jakości powietrza
2. ocena stanu i zmian klimatu akustycznego
3. ocena stanu i zmian wód powierzchniowych i podziemnych
4. ocena stanu i zmian w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
5. ocena stanu i zmian w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi
6. ocena stanu i zmian przyrody i dziedzictwa kulturowego
7. ocena zagrożeń poważnymi awariami
8. ocena realizacji działań edukacyjnych z ochrony środowiska

Tabela 23. Wskaźniki monitoringu

LP.	OBSZAR INTERWENCJI	CEL	WSKAŹNIK		
			NAZWA (+ ŹRÓDŁO DANYCH)	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ DOCELOWA
A	B	C	D	E	F
1		POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA	wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (WIOŚ)	Tabela 6	BaP – A O ₃ (dt) – D1 PM ₁₀ – A (pozostałe bez zmian)
			wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (WIOŚ)	Tabela 7	O ₃ (dt) – D1 (pozostałe bez zmian)
			ludność korzystająca z sieci gazowej (GUS)	0	>0
			liczba farm fotowoltaicznych (Gmina Jedwabno)	1	2
		ŁAGODZENIE SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU	objętość retencjonowanej wody (Gmina)	0	>0
2		OGRANICZENIE	Poziom krótkookresowego hałasu komunikacyjnego: wartość przekroczenia poziomu dopuszczalnego [dB] w punktach pomiarowych		

LP.	OBSZAR INTERWENCJI	CEL	WSKAŹNIK		
			NAZWA (+ ŹRÓDŁO DANYCH)	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ DOCELOWA
A	B	C	D	E	F
		HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO	Jedwabno, ul. Olsztyńska (WIOŚ)	0,5 dB	brak przekroczeń
			Jedwabno ul. 1 Maja - wjazd od strony Nidzicy (WIOŚ)	0,9 dB	brak przekroczeń
			długość odcinków dróg wojewódzkich w złym stanie technicznym	5,904 km	<5,904 km
			długość odcinków dróg krajowych z krytycznym stanie technicznych (GDDKiA)	10,365 km	<10,365 km
3		UTRZYMANIE DOTYCHCZASOWEGO STANU BRAKU ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW ZE STRONY POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	wyniki pomiarów wartości promieniowania elektromagnetycznego (WIOŚ)	brak przekroczeń	utrzymanie stanu
4		POPRAWA JAKOŚCI WÓD	jakość JCW (WIOŚ)	Tabele 13-15	poprawa jakości wód lub utrzymanie stanu w przypadku dobrego stanu
			wyniki monitoringu jakości wód ujmowanych na cele komunalne (PSSE w Szczytnie)	zachowanie norm sanitarnych	utrzymanie stanu
5		ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ ODPROWADZANYCH DO ŚRODOWISKA	długość czynnej sieci wodociągowej magistralnej (przesyłowej) (GUS)	62,2 km	>62,2 km
			długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (bez przyłączy) (GUS)	10,2 km	>10,2 km
			liczba przyłączy wodociągowych/kanalizacyjnych do budynków mieszk. i zbior. zamieszkania (GUS)	685 szt./ 613 szt.	>685 szt./ >613 szt.
			długość sieci kanalizacyjnej (GUS)	81,3 km	>81,3 km
6		OCHRONA ŹRÓDŁ	udział powierzchni objętej obowiązującymi MPZP w powierzchni ogółem (GUS)	0,7%	>0,7%

LP.	OBSZAR INTERWENCJI	CEL	WSKAŹNIK		
			NAZWA (+ ŹRÓDŁO DANYCH)	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ DOCELOWA
A	B	C	D	E	F
7		OCHRONA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ			
8		OSIĄGNIĘCIE WYMAGANYCH POZIOMÓW RECYKLINGU, ODZYSKU ORAZ PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA ODPADÓW	osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (Gmina)	Tabela 23	osiągnięcie wymaganych poziomów
		ELIMINACJA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH			
9		OCHRONA I ROZWÓJ ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	powierzchnia obszarów prawnie chronionych (GUS)	31 155,60 ha	utrzymanie stanu lub rozwój
			powierzchnia lasów (GUS)	21 283,31 ha	utrzymanie stanu lub rozwój
			powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (GUS)	0,5 ha	utrzymanie stanu lub rozwój
10		UTRZYMANIE DOTYCHCZASOWEGO STANU BRAKU ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW ZE STRONY POWAŻNYCH AWARII	liczba poważnych awarii w Gminie (WIOŚ, Gmina, Straż Pożarna)	brak zdarzeń	utrzymanie stanu

źródło: opracowanie własne

XII. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Alternatywą dla rozwiązań zawartych w POŚ dla Gminy Jedwabno jest tzw. wariant zerowy czyli brak realizacji działań wynikających z przyjętego dokumentu. Skutki takiego rozwiązania wskazane zostały w pkt. 6 niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko.

Warunkiem realizacji założeń przyjętych w POŚ dla Gminy Jedwabno jest zachowanie określonych terminów realizacji oraz zarezerwowanie i pozyskanie środków finansowych na realizację wskazanych zadań. Zaproponowane w POŚ dla Gminy cele, kierunki interwencji i zadania wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej oceny stanu poszczególnych elementów środowiska. Wynikiem przeprowadzonej diagnozy było wskazanie obszarów problemowych, w tym ocena mocnych/słabych stron oraz szans/zagrożeń dla Gminy Jedwabno. Należy zaznaczyć, że zaproponowane zadania mogą być realizowane w oparciu o różne warianty techniczne, technologiczne, środowiskowe, społeczne, gospodarcze itp., które wymagają indywidualnego podejścia na etapie prac koncepcyjnych. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych. Dlatego przed przystąpieniem do konkretnych działań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Znaczna część planowanych inwestycji wymaga indywidualnego potraktowania i jeżeli jest to uzasadnione przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W tym przypadku wszelkie oddziaływania i środki zaradcze, w tym alternatywne rozwiązania, będą szczegółowo przeanalizowane pod kątem konkretnej inwestycji.

Ze wstępnych ustaleń niniejszej Prognozy wynika, że większość wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno działań będzie miała charakter pozytywny i długoterminowy. Założeniem POŚ było wskazanie takich działań i wyznaczenie takich celów i kierunków interwencji, aby stopniowo rozwiązywać zdiagnozowane problemy środowiskowe i wprowadzać środki zaradcze i naprawcze.

Ponadto, należy podkreślić, że POŚ jest dokumentem o charakterze programowym, wskazującym drogę do realizacji założonych celów. W związku z tym, możliwość precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy jest bardzo ograniczona.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawa prawna i cel sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026”. Konieczność oceny oddziaływania na środowisko dokumentu wymagana jest przez Ustawę o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ocena oddziaływania dokumentu polega na przeanalizowaniu wpływu realizacji zapisów dokumentu na poszczególne komponenty środowiska tj. na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, obszary chronione, powierzchnię ziemi i krajobraz, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, zabytki, dobra materialne i ludzi.

Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

POŚ dla Gminy Jedwabno realizując lokalną politykę ochrony środowiska sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach wynikających z Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto wpisuje się w szereg dokumentów strategicznych poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodność założeń POŚ dla Gminy Jedwabno z dokumentami wyższego szczebla gwarantuje, że podejmowane działania będą uporządkowane i spójne na poziomie lokalnym i regionalnym. Nawiązanie do celów strategicznych wyższego poziomu powoduje, że zaplanowane w POŚ działania nie są przypadkowe, lecz służą osiągnięciu celów długoterminowych będących kontynuacją jednorodnej polityki strategicznej i ekologicznej.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Jedwabno

W Gminie nie ma rozwiniętego przemysłu i nie funkcjonują większe zakłady przemysłowe. Dotychczasowe starania o poprawę jakości powietrza na omawianym obszarze polegały przede wszystkim na eliminacji zanieczyszczeń liniowych pochodzących z transportu poprzez modernizację i przebudowę dróg oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Mimo to wymagane są dalsze działania ukierunkowane na eliminację zanieczyszczeń w Gminie – głównie punktowych – pochodzących z sektora komunalnego, ponieważ jakość powietrza nie jest zadowalająca. W strefie warmińsko-mazurskiej, w której położona jest omawiana jednostka notuje się przekroczenia takich zanieczyszczeń jak benzo(a)piren czy PM₁₀.

Mając na uwadze hałas należy odnotować, że najważniejsze źródło stanowią źródła komunikacyjne – trasy ruchu samochodowego. Zgodnie z zebranymi danymi drogi wymagają ciągłych prac modernizacyjnych – dotyczy to zarówno dróg gminnych jak i wojewódzkich czy krajowych – działania te przyczynić się mogą do ograniczenia hałasu, ponieważ istnieje pewien problem z ponadnormatywnym poziomem hałasu w Jedwabnie. Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie przeprowadził w 2017 roku badania monitoringowe hałasu i wynika z nich, że normy dla krótkoterminowych poziomów hałasu dla Jedwabna nie zostały spełnione.

W zakresie pól elektromagnetycznych nie odnotowuje się dużego zagrożenia w Gminie, ale ich poziom powinien być ważnym elementem monitoringu środowiska w Gminie – podobnie jak modernizacja sieci.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych opiera się w Gminie przede wszystkim na rozbudowie sieci kanalizacyjnej, która ogranicza dopływ zanieczyszczeń do wód, a w miarę występujących potrzeb utrzymywany jest należyty stan sanitarny, porządek i czystość w strefach ochrony komunalnych ujęć wód podziemnych wodociągów. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” corocznie wykonuje prace mające na celu utrzymanie we właściwym stanie istniejącej infrastruktury gospodarki wodnej (rzeki, budowle wodne) będącej w administracji. Prace odbywają się na zlecenie specjalistycznych firm zewnętrznych poprzez ogłaszane przetargi jak również siłami własnymi wykorzystując zatrudnionych pracowników konserwacyjnych. Wszystkie zadania wykonuje się w oparciu o coroczny plan rzeczowo-finansowy wydatków bieżących. Zgodnie z zebranymi danymi jakość wód wymaga jednak ciągłej poprawy.

Zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Jedwabno realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. oraz Gmina Jedwabno. W eksploatacji znajduje się sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Jedwabno. Zakład Gospodarki Komunalnej obsługuje hydrofornię, zlokalizowaną w Jedwabnie przy ul. Polnej natomiast Gmina Jedwabno zarządza bezpośrednio hydrofornią w Witowie i siecią wodociągową podłączoną do tej hydroforni. Zarządzanych jest ponad 80 km sieci kanalizacyjnej. Gmina Jedwabno zarządza siecią kanalizacyjną w miejscowościach Nowy Dwór, Dzierzki i Lipniki. Oczyszczalnia Ścieków należąca do Zakładu Gospodarki komunalnej Sp. z o.o w Jedwabnie działa od ponad dwudziestu lat i budowana była w latach 90-tych. Stan budynków i urządzeń jest zły, w wyniku intensywnej ich eksploatacji wymaga ona ciągłych remontów i inwestowania w stan techniczny. Ponadto stan techniczny przepompowni na terenie Gminy jest również zły i wymaga modernizacji.

Na obszarze Gminy nie ma zbyt wielu złóż – jedyne występujące: kredy oraz kruszywa naturalnych znajdują się w rejonie miejscowości Szuć. Nadzór nad nimi sprawuje Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie. Zagrożenie związane z osuwiska również jest niewielkie.

Jeśli chodzi o kolejny komponent środowiska – gleby, to zgodnie z danymi uzyskanymi od Starostwa Powiatowego, wśród użytków rolnych dominują gleby IV klasy, czyli średniej jakości (lepsze lub gorsze). Stanowią one 52% ogółu użytków. Następne w kolejności są gleby klasy V (słabe, 29%) i dalej gleby klasy VI (najsłabsze, 17%), gleby klasy III (średnio dobre lub dobre). Gleby klas I i II nie występują. Gleby są w coraz większym stopniu narażone na suszę i obecnie zagrożenie to oceniane jest jako „wysokie” niemal w całej Gminie. Warto w tym miejscu wspomnieć, że w 2018 roku susza spowodowała znaczne straty wśród przedsiębiorców rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Z dniem 1 lipca 2013 r. Gmina Jedwabno przejęła władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek gospodarowania odpadami przez gminy lub związki międzygminne został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454), która w sposób zasadniczy i radykalny przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi. Nakłada ona na gminy obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie staje się obecnie „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Jedwabno”. Obecnie, od kwietnia 2016 roku, systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy objęte są

zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i niezamieszkałe (w tym miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i budynki użyteczności publicznej oraz nieruchomości letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe). Właściciele są zobowiązani do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Urzędzie Gminy Jedwabno, na podstawie której naliczona jest opłata za wywóz odpadów. Usługę wywozu obecnie pełni Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jedwabnie.

Zauważalny jest problem z bilansowaniem się wydatków ponoszonych przez mieszkańców z kosztami funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w Gminie. Planowana jest zmiana metody naliczania opłaty.

Jak podkreśla się to w analizach, priorytetowym zadaniem w najbliższych latach jest dalsza edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów oraz racjonalne sortowanie odpadów celu osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, które z roku na rok wzrastają. Akcja promocyjna propagowania selektywnej zbiórki odpadów mogłaby przyczynić się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Ponadto konieczne jest wprowadzenie dodatkowych rozwiązań systemowych w zakresie kompostowania i segregacji odpadów, w tym budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

W granicach Gminy Jedwabno nie funkcjonuje żadne składowisko odpadów. W przeszłości pewien problem stanowiły „dzikie” wysypiska śmieci, ale zostały one już zlikwidowane, a teren zrekultywowano.

Pod względem zasobów przyrody, Gmina jest bardzo bogata. Formami ochrony przyrody na terenie Gminy Jedwabno zgodnie z wykazem zawartym w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody (crfop.gdos.gov.pl) są:

- obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
- obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
- Rezerwat Przyrody Dęby Napiwodzkie,
- Rezerwat Przyrody Małga,
- Rezerwat Przyrody Galwica,
- Rezerwat Przyrody Jezioro Kośno,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej,
- Użytek Ekologiczny Zamulewo,
- Użytek Ekologiczny Obiekt Stawowy Tylkowo,
- Użytek Ekologiczny Żabieniec,
- Użytek Ekologiczny Złotko,
- Użytek Ekologiczny Okonek,
- Użytek Ekologiczny Grzybiczne,
- 12 pomników przyrody (pojedyncze drzewa).

Obszar Gminy Jedwabno praktycznie w całości położony jest na terenie wyznaczonych korytarzy ekologicznych – Puszcza Napiwodzko-Ramucka.

Pod względem użytkowania terenu, grunty leśne stanowią dominującą formę. Według stanu na koniec 2018 roku lasy stanowiły 68,2% ogólnej powierzchni Gminy (21 283,31 ha). Lasy znajdują się w zasięgu czterech nadleśnictw:

- a) Jedwabno,
- b) Korpele,

- c) Szczytno,
- d) Wielbark..

Według rejestru prowadzonego przez WIOŚ na terenie Gminy Jedwabno nie działają podmioty kwalifikowane jako zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Poważnych awarii nie odnotowano. W związku z tym, że na terenie Gminy Jedwabno nie ma zakładów wykorzystujących do celów produkcyjnych czy technologicznych znacznych ilości różnego rodzaju substancji niebezpiecznych zagrożenie wystąpienia poważnej awarii jest raczej niewielkie.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Odstąpienie od wdrażania zapisów przedmiotowego dokumentu oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku realizacji POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Istniejące problemy ochrony środowiska na terenie Gminy Jedwabno

Na terenie Gminy Jedwabno występują zdiagnozowane w toku analizy problemy ochrony środowiska w zakresie m.in. gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki wodami, jakości powietrza, klimatu akustycznego i gospodarki odpadami. Wyznaczone problemy ochrony środowiska dały podstawę do wyznaczenia konkretnych działań i zadań w poszczególnych kierunkach interwencji zmierzających do poprawy tego stanu.

Potencjalne oddziaływania na środowisko zapisów POŚ dla Gminy Jedwabno

Wyznaczone POŚ dla Gminy Jedwabno cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcyjnym), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp. Niektóre zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno mogą kwalifikować się, jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji POŚ dla Gminy Jedwabno na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W POŚ dla Gminy Jedwabno w ramach ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu wyznaczono cele, kierunki i zadania administracyjne jak i inwestycyjne. Większość zadań zapisanych w POŚ dla Gminy Jedwabno będzie miała charakter neutralny lub potencjalnie pozytywny na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie potencjalnych oddziaływań bezpośrednich oraz pośrednich, stałych i wtórnych. Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja wyznaczonych w POŚ zadań nie wpłynie w sposób negatywny na zachowanie i utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazowych Gminy. Nie przewiduje się, aby wyznaczone kierunki ochrony środowiska mogły naruszyć zasady Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000r. (Dz. U. z 2006r., Nr 14, poz. 98). Należy zaznaczyć, że przedstawione do realizacji w POŚ zadania zapewniają integrację pomiędzy ochroną krajobrazu, a polityką środowiskową, kulturalną, rolną, społeczną i gospodarczą.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania i działania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych. Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym). Mogą wystąpić potencjalne oddziaływania zmian stosunków wodnych w przypadku realizacji inwestycji.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ zadania i działania nie będą mieć znaczącego wpływu na zasoby przyrodnicze. Brak oddziaływania lub oddziaływanie pozytywne zidentyfikowano w zadaniach o charakterze nie inwestycyjnym (organizacyjnym). Wszystkie działania w Programie z zakresu ochrony przyrody mają na celu poprawę stanu przyrody poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów. Nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań realizacji wyznaczonych zadań na te elementy systemu przyrodniczego. Realizacja wyznaczonych zadań nie spowoduje również wystąpienia negatywnych oddziaływań na najbliższe formy ochrony przyrody, znajdujące się poza granicami Gminy Jedwabno.

Oceniono, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Pozytywnym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będą w szczególności: modernizacja systemów ogrzewania, termomodernizacja obiektów, poprawa stanu technicznego dróg, promowanie oszczędności energii.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania i działania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowaniem wodami, gospodarką wodno-ściekową, gospodarowaniem odpadami, ochroną gleb i zasobów geologicznych. Na etapie realizacji

inwestycji mogą wystąpić oddziaływania związane z krótkoterminową emisją zanieczyszczeń z emisji spalin pojazdów mechanicznych.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania i działania nie będą mieć znaczącego wpływu na klimat akustyczny. W perspektywie długofalowej wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania przyczynią się do ograniczenia emisji i drgań wprowadzanych do środowiska m.in. poprzez: poprawę stanu nawierzchni, zastosowanie ekranów akustycznych w miejscach szczególnego narażenia na ponadnormatywny poziom hałasu, budowa ciągów pieszych. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w POŚ nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie klimatu akustycznego na terenie Gminy Jedwabno.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania i działania będą mieć w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. W perspektywie długofalowej wyznaczone w POŚ dla Gminy Jedwabno zadania przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne. Ocenia się, że realizacja celów, kierunków i zadań wyznaczonych w POŚ nie będzie przyczyniać się do pogłębiania obszarów problemowych w zakresie krajobrazu kulturowego i zabytków.

Oceniono, że wyznaczone POŚ dla Gminy Jedwabno zadania i działania będą mieć pozytywny długoterminowy wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne. W POŚ dla Gminy Jedwabno wpisane jest szereg projektów nie inwestycyjnych i inwestycyjnych mających pozytywny wpływ na ludzi tj. ograniczenie emisji gazów i pyłów do powietrza, ograniczenie emisji hałasu do środowiska, minimalizacja występowania zjawisk ekstremalnych (powódzie, susze), poprawa sytuacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrona gleb przed degradacją, ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz ochrona i pielęgnacja zasobów przyrodniczych Gminy.

Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu

Z uwagi na lokalizację obszaru Gminy Jedwabno w znacznej odległości od granic Państwa nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko. Ponadto żadne z wyznaczonych zadań nie obejmie swym zasięgiem terenu obcego państwa.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań

W zakresie ochrony bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na potrzebę ochrony gatunków, które są chronione. W przypadku realizacji inwestycji, które mogą oddziaływać na bioróżnorodności, flory i fauny wskazuje się na potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczych stwierdzających występowanie chronionych siedlisk i gatunków. W przypadku, gdy w wyniku realizacji przedsięwzięcia może dojść do naruszenia zakazów dotyczących gatunków chronionych, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom wydawanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie. W przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt w obiektach przeznaczonych do remontu, adaptacji, termomodernizacji itp. należy stwierdzić czy gatunki podlegają ochronie prawnej. W sytuacji występowania siedlisk gatunków chronionych wskazuje się na potrzebę uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazu niszczenia takich siedlisk, które wydaje Regionalny Dyrektor

Ochrony Środowiska w Olsztynie. Ww. zezwolenie określa termin wykonania prac (poza okresem lęgowym), jak również wskazuje warunki przeniesienia gniazd w stosowne miejsce.

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Ponadto przeglądy pojazdów, wymiana płynów hydraulicznych i chłodniczych oraz tankowanie paliwa wykonywane wyłącznie na terenach utwardzonych. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/ budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi oraz spełniać odpowiednie normy prawne. W sytuacji wycieku substancji szkodliwych z pracującego sprzętu mechanicznego do gruntu lub wód gruntowych należy podjąć działania mające na celu oczyszczenie miejsca skażenia.

Podczas prowadzenia robót ziemnych i prac budowlanych wskazuje się na właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchniczej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów). Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną.

W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Zatem odpady będą przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia.

W przypadku realizacji inwestycji, które kwalifikować się będą, jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko konieczna jest właściwa ocena oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz obszaru. Jeśli jest to wymagane prawem, wskazuje się na potrzebę oceny wpływu inwestycji na krajobraz.

W związku ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Właściwa gospodarka wodnościekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się, jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Inwestycje powinny być prowadzone z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT). Istotnym jest prowadzenie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki.

Warunki korzystania ze środowiska winny wskazywać wydane decyzje/pozwolenia, koncesje. Istotna jest tutaj weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów przez odpowiednie jednostki.

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami i oddziaływaniem hałasu w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego, utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowane pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany przy pracach ziemnych/budowlanych będzie sprawny technicznie, użytkowany zgodnie z ich dokumentacjami techniczno-ruchowymi.

Warunki wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, wielkość emisji i źródła emisji określone są w decyzje/pozwolenia. Istotna jest również weryfikacji i kontrola wydanych dokumentów (pozwoleń) przez odpowiednie jednostki.

W zakresie ochrony środowiska przed hałasem wskazuje się na dotrzymanie standardów, dla terenów chronionych akustycznie m.in. zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej. W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

W zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie na zdrowie i życie ludzi. Ponadto zastosowanie najnowszych dostępnych technologii (BAT) przy prowadzeniu inwestycji, stosowanie się do zasad bhp, ogrodzenie obszaru przed wtargnięciem osób trzecich pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia bezpieczeństwa dla ludzi. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

Metody analizy skutków realizacji POŚ

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Programu konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z postępów realizacji ustaleń prawa ochrony środowiska powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim, w postaci raportów. Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań;
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- niezbędnych modyfikacji programu.

Rozwiązania alternatywne

Alternatywą dla rozwiązań zawartych w POŚ dla Gminy Jedwabno jest tzw. wariant zerowy czyli brak realizacji działań wynikających z przyjętego dokumentu. Skutki takiego rozwiązania wskazane w niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko.

Zaproponowane zadania mogą być realizowane w oparciu o różne warianty techniczne, technologiczne, środowiskowe, społeczne, gospodarcze itp., które wymagają indywidualnego podejścia na etapie prac koncepcyjnych. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnych uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych. Dlatego przed przystąpieniem do konkretnych działań należy rozważać warianty alternatywne tak, aby możliwy był wybór takiego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ze wstępnych ustaleń niniejszej Prognozy wynika, że większość wyznaczonych w POŚ dla Gminy Jedwabno działań będzie miała charakter pozytywny i długoterminowy. Założeniem POŚ było wskazanie takich działań i wyznaczenie takich celów i kierunków interwencji, aby stopniowo rozwiązywać zdiagnozowane problemy środowiskowe i wprowadzać środki zaradcze i naprawcze.

Wybrane akty prawne

Stan prawny na listopad 2019

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, należy zaliczyć poniższe:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. 2018 poz. 2081 ze zm.).
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. 2018 poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 1186 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 1295),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 2010),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 1437),
- Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. 2019 poz. 1510),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2019 poz. 2149),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311)

SPIS RYCIN

Ryc. 1.	Objaśnienia do monitoringu JCWP (rzecznych i jeziornych).....	30
Ryc. 2.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu pochodzące z oczyszczalni w Jedwabnie (w kg/rok).....	34
Ryc. 3.	Lokalizacja złóż na terenie Gminy Jedwabno	36

SPIS TABEL

Tabela 1.	Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	8
Tabela 2.	Analiza zgodności z celami strategicznymi na szczeblu regionalnym (gminnym, powiatowym i wojewódzkim).....	17
Tabela 3.	Ocena JCWP rzecznych w latach 2016-2017.....	28
Tabela 4.	Ocena JCWP jeziornych w latach 2016-2017	30
Tabela 5.	Stan jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)	31
Tabela 6.	Stopień zagrożenia suszą – wg rodzaju suszy w Gminie Jedwabno.....	32
Tabela 7.	Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w latach 2017-2018 ustalone Rozporządzeniem Ministra Środowiska.....	39
Tabela 8.	Podstawowe dane o rezerwach przyrody w granicach Gminy Jedwabno	43
Tabela 9.	Podstawowe dane o użytkach ekologicznych	45
Tabela 10.	Podstawowe dane o pomnikach przyrody.....	45
Tabela 11.	Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie Gminy Jedwabno	50
Tabela 12.	Problemy w zakresie zagrożenia hałasem na terenie Gminy Jedwabno.....	50
Tabela 13.	Problemy w zakresie promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Jedwabno.....	51
Tabela 14.	Problemy w zakresie gospodarowania wodami na terenie Gminy Jedwabno	51
Tabela 15.	Problemy w zakresie zasobów geologicznych na terenie Gminy Jedwabno	51
Tabela 16.	Problemy w zakresie gleb na terenie Gminy Jedwabno.....	51
Tabela 17.	Problemy w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów na terenie Gminy Jedwabno	51
Tabela 18.	Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Jedwabno.....	52
Tabela 19.	Problemy w zakresie zagrożenia poważnymi awariami na terenie Gminy Jedwabno	52
Tabela 20.	Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym Programu ochrony środowiska dla Gminy Jedwabno na poszczególne komponenty środowiska.....	56
Tabela 21.	Rejestr zabytków nieruchomości Gminy Jedwabno	88
Tabela 22.	Lista zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu Gminy Jedwabno.....	89
Tabela 23.	Wskaźniki monitoringu.....	102

Załącznik 1

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE

Wydział Ocen Oddziaływania na Środowisko

Olsztyn, 4 listopada 2019 r.

WOOŚ.411.106.2019.AD.2

Green Key
Joanna Masiota – Tomaszewska

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.) - w związku z pismem z 23 października 2019 r. (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 2.08.2019 r.) przedłożonym przez Green Key Joanna Masiota – Tomaszewska,

uzgadniam

zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu:

Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019 – 2022, z perspektywą do roku 2026

jako zgodny z wymaganiami art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.).

Program ochrony środowiska służy realizacji polityki ochrony środowiska, która powinna być prowadzona zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295). Program powinien zostać sporządzony na podstawie gruntownej znajomości i diagnozy aktualnego stanu środowiska przede wszystkim w gminie, powiecie i województwie oraz zawierać konkretne cele/działania/zadania przewidziane do realizacji w określonym przedziale czasowym, z uwzględnieniem priorytetów, które pozwolą na rozwiązanie najbardziej istotnych problemów i najpilniejszych potrzeb w dziedzinie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska (POŚ) jest obowiązujący dla organów administracji rządowej i samorządowej różnych szczebli; zawarte w nim zapisy oraz przyjęte cele, powinny być spójne z celami innych programów i planów, dlatego też w prognozie należy uwzględnić wszystkie uwarunkowania programów sektorowych, opracowanych dla powiatu i województwa, w odniesieniu do środowiska.

Zgodnie z przyjętą wykładnią interpretacyjną art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...), prognoza powinna zawierać wszystkie elementy, o których mowa w cytowanym na wstępie niniejszego uzgodnienia artykule, natomiast stopień szczegółowości, zależny jest przede wszystkim od rodzaju dokumentu, dla którego jest

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn, tel.: 89 53-72-100, fax: 89 52-70-423, sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl, olsztyn.rdos.gov.pl

opracowywana. Ponadto, stosownie do zapisu art. 52, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, a także etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. W prognozie uwzględnia się też informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu, będącego przedmiotem postępowania. Opracowując prognozę należy zwracać uwagę na aktualność informacji w niej zawartych, a także zgodność jej zapisów z prawem powszechnie obowiązującym i miejscowym. Przygotowując prognozę, należy wziąć pod uwagę szczególne cechy obszaru objętego oddziaływaniem w wyniku realizacji dokumentu, a przede wszystkim uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe gminy, a także województwa warmińsko-mazurskiego.

W prognozie należy zawrzeć, między innymi opis projektu programu, przedstawić aktualny stan środowiska, określić problemy środowiskowe, jakie pozostają do rozwiązania oraz wskazać sposoby ich rozwiązania w postaci zaproponowanych w programie zadań, ocenić wpływ tych zadań, na wszystkie elementy środowiska, w tym dziedzictwo kulturowe, zabytki oraz zdrowie ludzi, uwzględnić wyniki raportu z wykonania aktualnego programu ochrony środowiska, w tym wykaz działań na rzecz środowiska, jakie zrealizowano od czasu przyjęcia aktualnego programu, jakie są w realizacji, bądź których nie zrealizowano (podać przyczyny), przedstawić najważniejsze ustalenia i wnioski z prognozy oraz przedłożyć rekomendacje, jakie powinny zostać zawarte i uwzględnione w ostatecznej wersji programu. Prognoza powinna na poziomie strategicznym rozważyć korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji POŚ, bądź wynikające z odstąpienia od tej realizacji. Prognoza wpływu na środowisko powinna być traktowana jako narzędzie prewencji wykorzystywane w procesach decyzyjnych, podejmowanych przez organy administracji w celu realizacji założeń tego programu. Program ochrony środowiska jest obowiązujący przede wszystkim dla administracji rządowej i samorządowej różnych szczebli, ale jego zapisy odnoszą się także do innych programów i planów, dlatego też w prognozie należy uwzględnić wszystkie uwarunkowania programów sektorowych opracowanych dla gminy/powiatu oraz wykazać spójność celów w nich zawartych w odniesieniu do środowiska. Należy też zaznaczyć, że projektowany dokument, co do zasady, wyznacza nie tylko ramy i kierunki rozwoju zmian i procesów planowanych do realizacji w sferze społeczno gospodarczej oraz środowiskowej, w odniesieniu do których strategiczna ocena oddziaływania na środowisko posiada charakter hipotetyczny (nie będzie natomiast dotyczyła bezpośredniego oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko), ale zawiera również listę przewidzianych zadań do realizacji. W ramach opracowywanej prognozy powinna zatem zostać dokonana ocena, czy kwestie środowiskowe zostały w nich należycie ujęte, tj. w sposób optymalny dla jego ochrony. Prognoza powinna dokonać oceny skutków dla środowiska realizacji zaplanowanych działań, bądź skutków, które nastąpią w wyniku braku ich realizacji (np. inwestycji drogowych, inwestycji związanych z zagospodarowaniem odpadów oraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, oczyszczalni ścieków, zbiorników retencyjnych, obiektów ochrony przeciwpowodziowej, obiektów hydrotechnicznych, elektrowni wodnych itp.). Ponadto, na mocy art. 228. 1. ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2018 poz. 922, z późn. zm.), utraciły moc uchwały dotyczące przyjęcia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami. Zatem, gminy i powiaty nie są już zobowiązane do ich opracowywania, dlatego też zagadnienie systemu gospodarowania odpadami (oczywiście w sposób bardzo ogólny), powinno zostać omówione również w przygotowywanym

programie (w aspekcie organizacji działań związanych z gospodarowaniem odpadami w świetle nowych uwarunkowań i przepisów oraz przynależności do regionu wyznaczonego w wojewódzkim planie gospodarki odpadami).

W dokumencie należy zwrócić również uwagę na założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, który sporządzany jest przez wszystkie gminy na podstawie art.19 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755). W dokumencie przewiduje się, między innymi zastąpienie dotychczasowych źródeł energii innymi źródłami, co wiąże się z ich wykonaniem oraz późniejszą eksploatacją instalacji i urządzeń służących do zaopatrzenia w energię cieplną, elektryczną, gazową, spełniających wymagania w zakresie standardów emisyjnych. Jednym z celów do osiągnięcia w ramach polityki energetycznej Państwa, jest ograniczenie oddziaływania systemów energetycznych na środowisko.

Należy również uwzględnić zagadnienia ochrony środowiska w aspekcie ochrony przyrody i krajobrazu przy lokalizacji instalacji, w tym wykorzystujących OZE (farm wiatrowych), wielkogabarytowych ferm hodowlanych, biogazowi, kompostowni, żwirowni oraz innych inwestycji mogących być źródłem potencjalnych konfliktów społecznych, np. instalacji służących do zagospodarowania odpadów. Biorąc powyższe pod uwagę w prognozie należy, między innymi:

- dokonać opisu projektu programu, określić cele i priorytety ekologiczne,
- dokonać analizy wpływu sformułowanych celów na środowisko,
- przedstawić aktualny stan środowiska,
- określić problemy środowiskowe, jakie pozostają do rozwiązania oraz wskazać sposoby ich rozwiązania (lub minimalizacji) w postaci zaproponowanych w programie celów/działań/zadań,
- ocenić wpływ celów/działań/zadań na wszystkie elementy i aspekty środowiska, w tym dziedzictwo kulturowe, zabytki oraz zdrowie ludzi,
- dokonać oceny potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów programu,
- dokonać oceny pozytywnych, negatywnych i obojętnych skutków dla środowiska,
- dokonać odniesienia zgodności celów oraz kierunków działań w stosunku do celów określonych w politykach nadrzędnych (międzynarodowych i krajowych),
- przedstawić najważniejsze wnioski z prognozy oraz przedłożyć rekomendacje, jakie powinny zostać wzięte pod uwagę przy formułowaniu ostatecznej wersji programu.

1. Prognoza powinna zawierać

a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami; w tym punkcie wskazane byłoby w opracowywanej prognozie dokonać odniesienia do wszystkich dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska opracowanych na poziomie lokalnym i regionalnym (jeżeli programy takie zostały opracowane). Powiązania z dokumentami powinny dotyczyć zwłaszcza spójności celów, kierunków działań, priorytetów ekologicznych ustanowionych w tych dokumentach, wskazanych sposobów ich realizacji oraz uwzględnienia podstawowych założeń zawartych w tych dokumentach przy sporządzaniu niniejszej prognozy. **Prognoza powinna również zawierać:**

- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – monitoring

realizacji; uwzględnić system i częstotliwość działań monitoringowych w odniesieniu do skutków realizacji postanowień dokumentu,

- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko (lub o braku takiego oddziaływania),
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. Prognoza powinna również określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu; w tym punkcie należy między innymi:

- uwzględnić przyjęte kierunki działań w ochronie środowiska,
- określić cele w ochronie środowiska, uwzględniające:
 - gospodarkę w obiegu zamkniętym,
 - poprawę jakości środowiska,
 - bezpieczeństwo ekologiczne,
 - zmiany klimatu oraz ochronę klimatu, ochronę krajobrazu,
 - ochronę dziedzictwa przyrodniczego,
 - racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
 - wzmocnienie systemów zarządzania środowiskiem, upowszechnianie systemów zarządzania, edukację ekologiczną,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3. Prognoza powinna również przedstawiać:

1) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

2) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, z prognozy powinno jednoznacznie wynikać, że realizacja postanowień projektu planu nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w szczególności na obszar

Natura 2000. Prognoza powinna wykazać, że projekt dokumentu uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju, warunki równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.) obowiązują wymagania, zawarte w artykule 51 ust. 2 pkt 1 lit. f, w którym to artykule, do obowiązującej zawartości prognozy, należy przedłożyć oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy. Oświadczenia, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f oraz art. 66 ust. 1 pkt 19 a, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie
Marta Orłaj
p.o. Naczelnika Wydziału
Ocen Oddziaływania na Środowisko

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

Załącznik 2

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Program Ochrony Środowiska dla
Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026

Green Key

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307A
61-249 Poznań

Poznań, dnia 28 listopada 2019 r.

OŚWIADCZENIE (Art. 51 ust 2 pkt. 1 lit. g ustawy ooś)

Art. 51 ust 2 pkt. 1 lit. g ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018, poz. 2081 ze zm.) stanowi, że prognoza oddziaływania na środowisko zawiera: datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

W związku z powyższym, jako kierująca zespołem autorów niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026” oświadczam, że została ona sporządzona w listopadzie 2019 r. przez następujący zespół autorów: Joanna Masiota – Tomaszewska, Andrzej Karkowski, Kamil Nabagło.

Podpis kierującej zespołem autorów Podpis członka zespołu autorów Podpis członka zespołu autorów

Green Key
Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307 A, 61-249 Poznań
e-mail: biuro@greenkey.pl
tel. 602 470 730, 61 853 72 85;
NIP: 876-198-39-60; REGON: 340487361
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Program Ochrony Środowiska dla
Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026

Green Key

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307A
61-249 Poznań

Poznań, dnia 28 listopada 2019 r.

OŚWIADCZENIE (Art. 51 ust 2 pkt. 1 lit. f ustawy ooś)

Art. 51 ust 2 pkt. 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018, poz. 2081 ze zm.) stanowi, że prognoza oddziaływania na środowisko zawiera: *oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.*

W związku z powyższym, jako kierująca zespołem autorów niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedwabno na lata 2019-2022, z perspektywą do roku 2026” jako kierująca zespołem autorów oświadczam, że jestem osobą, która:

- 1) ukończyła, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w zakresie: a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych, b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi, c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska, d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych lub
- 2) ukończyła, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, studia pierwszego stopnia lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, i posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko lub była co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko.

Niniejsze oświadczenie, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Podpis kierującej zespołem autorów

Green Key
Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307 A, 61-249 Poznań
e-mail: biuro@greenkey.pl
tel. 602 470 730, 61 853 72 85;
NIP: 876-198-39-60; REGON: 340487361
www.greenkey.pl